

NOVELA OVRŠNOG ZAKONA

izmijenjeno i dopunjeno izdanje

Priručnik za polaznike

Izrada obrazovnog materijala:

Zinka Bulka
Županijski sud u Velikoj Gorici

Svetlana Vidović
Županijski sud u Splitu

Zagreb, siječanj 2022. godine

Copyright 2022.

Pravosudna akademija

Maksimirska ulica 63, 10 000 Zagreb, Hrvatska

TEL 00385(0)1 371 4540 FAKS 00385(0)1 371 4549 WEB www.pak.h

1. SADRŽAJ:

DIDAKTIČKA ARTIKULACIJA RADIONICE	5
UVOD	8
CJELINA I.....	10
I.1. DOSTAVA.....	10
I.1.1. Općenito	10
I.1.2. Vrste dostave.....	11
I.1.2.1. Pravnoj osobi	11
I.1.2.2. Fizičkoj osobi.....	13
I.1.2.3. E-glasna ploča	16
I.1.2.4. Elektronička komunikacija	18
I.1.2.5. Javni bilježnici	22
I.2. TROŠKOVI POSTUPKA	23
I.2.1. Općenito	23
I.2.2. Predvidivi troškovi.....	30
I.2.3. Javni bilježnici.....	32
I.3. SADRŽAJ PRIJEDLOGA ZA OVRHU	35
CJELINA II.....	42
OVRHA NA NEKRETNINAMA	42
II.1. Nekretnine kao predmet ovrhe	42
II.1.2. Vlasništvo nekretnine kao preduvjet za provođenje ovrhe	44
II.1.2.1. Pravo na poštovanje doma prilikom provedbe ovrhe na nekretninama.....	45
II.1.2.2. Zaštita ovršenika fizičke osobe kada je predmet ovrhe jedina nekretnina u vlasništvu ovršenika- pravo na dom	47
II.2. Sredstva ovrhe kod ovrhe na nekretninama.....	49
II.3. Posebni uvjeti za određivanje ovrhe na nekretnini	49
II.4. Izmjene i dopune OZ-a o vremenu provedbe ovrhe	51
II.5. Zaštita ovršenika - koji je založni dužnik ali ne i dužnik iz glavnog posla	53
II.6. Novine vezane uz osiguranje s posebnim osvrtom na prisilno zasnivanje založnog prava	54
CJELINA III.....	58
III.1. Izuzeća od ovrhe.....	58
III.2. Postupanje u povodu prijedloga	61
III.2.1. Postupanje javnih bilježnika i promjene kod ovrhe na temelju vjerodostojne isprave	62
III.2.2. Novija praksa Suda Europske unije i Europskog suda za ljudska prava - stajališta primjenjiva u svezi teme	66
CJELINA IV.	69
ODGODA OVRHE, OBUSTAVA OVRHE TE PRIMJENA ZAKONA	69
IV.1. Odgoda ovrhe	69
IV.1.1. Odgoda na prijedlog ovršenika.....	70
IV.1.2. Odgoda na prijedlog ovrhovoditelja	73
IV.1.3. Odgoda ovrhe na prijedlog treće osobe	73

IV.1.4. Odgoda temeljem suglasnosti stranaka i trajanje odgode	74
IV.1.5. Nastavak odgođenog postupka	75
IV.2. Obustava ovrhe	76
IV.3. Prijelazne i završne odredbe OZ-a	78
ZAKLJUČAK.....	80
VJEŽBE/PRIMJERI	82
IZVOD IZ PRAVNIH PROPISA	86

DIDAKTIČKA ARTIKULACIJA RADIONICE

Sadržaj	Trajanje (u min.)	Aktivnosti voditelja	Aktivnosti polaznika	Metode učenja	Sredstva učenja
09:00 - 11:40		Prvi blok obrazovne aktivnosti			
- upoznavanje voditelja i polaznika radionice - najava vremenskog rasporeda tijeka radionice - upoznavanje s problematikom i kratko iznošenje <u>ciljeva</u> radionice. Nakon radionice polaznici će i: biti upoznati s razlozima donošenja izmjena i dopuna OZ te očekivanjima od navedenih izmjena	30 (09:00-09:30)	<ul style="list-style-type: none"> - predstavljanje voditelja uz postavljanje uvodnog pitanja polaznicima. Teži se postavljanju konkretnog pitanja koje iziskuje kratak odgovor, a kojim se polaznici uvode u temu radionice <ul style="list-style-type: none"> - moderiranje, slušanje - povezivanje iskaza polaznika sa ciljevima radionice 	<ul style="list-style-type: none"> - predstavljanje i davanje kratkog odgovora na pitanje koje su postavili voditelji - preporuča se oko 1 minuta po polazniku 	<ul style="list-style-type: none"> - metoda pitanja i odgovora; polaznike valja odmah aktivno uključiti u radionicu i to tako da u dijelu predstavljanja daju kratki odgovor na pitanje koje je važno u daljnjoj obradi teme ili se provjerava s kakvim znanjem raspolazu polaznici 	- PowerPoint prezentacija
Prva cjelina: Odredbe OZ vezanim uz dostavu, troškove ovršnog postupka, sadržaj prijedloga za ovrhu	60 (09:30 - 10:30)	<ul style="list-style-type: none"> - upoznavanje polaznika s relevantnim sadržajima i propisima - poticanje polaznika na sudjelovanje postavljanjem pitanja i problematiziranjem sadržaja 	<ul style="list-style-type: none"> - slušanje - bilježenje - raspravljanje 	<ul style="list-style-type: none"> - izlaganje - postavljanje pitanja - moderiranje raspravom - sažimanje iznesenih mišljenja 	PowerPoint prezentacija
10:30 - 10:40					Pauza
Druga cjelina:	60	- upoznavanje	- slušanje	- izlaganje	PowerPoint

Sadržaj	Trajanje (u min.)	Aktivnosti voditelja	Aktivnosti polaznika	Metode učenja	Sredstva učenja
Odredbe OZ o ovrsi na nekretninama i kada se neće provoditi ovrh na nekretninama	(10:40 - 11:40)	polaznika s relevantnim sadržajima i propisima - poticanje polaznika na sudjelovanje postavljanjem pitanja i problematiziranjem sadržaja	- bilježenje - raspravljanje	- postavljanje pitanja - moderiranje raspravom - sažimanje iznesenih mišljenja	prezentacija
11:40 - 12:15 Pauza					
12:15 - 15:00 Drugi blok obrazovne aktivnosti					
Treća cjelina: Novosti vezane uz izuzeće ovrhe te uloga javnih bilježnika Novija praksa Suda EU i ESLJP	45 (12:15 - 13:00)	- upoznavanje polaznika s relevantnim sadržajima i propisima - poticanje polaznika na sudjelovanje postavljanjem pitanja i problematiziranjem sadržaja	- slušanje - bilježenje - raspravljanje	- izlaganje - postavljanje pitanja - moderiranje raspravom - sažimanje iznesenih mišljenja	PowerPoint prezentacija
13:00 - 13:10 Pauza					
Četvrta cjelina Odgoda ovrhe i obustava ovrhe Osiguranje: Prisilno zasnivanje založnog prava na nekretnini te prijelazne i završne	45 (13:10 - 13:55)	- upoznavanje polaznika s relevantnim sadržajima i propisima - poticanje polaznika na sudjelovanje postavljanjem pitanja i problematiziranjem sadržaja	- slušanje - bilježenje - raspravljanje	- izlaganje - postavljanje pitanja - moderiranje raspravom - sažimanje iznesenih mišljenja	PowerPoint prezentacija

Sadržaj	Trajanje (u min.)	Aktivnosti voditelja	Aktivnosti polaznika	Metode učenja	Sredstva učenja
odredbe					
Praktičan rad	40 (13:55 - 14:35)	- organiziranje polaznika u grupe - davanje uputa za rad - slušanje razmišljanja članova grupe - davanje dodatnih uputa - komentiranje odgovora i donošenje zajedničkih zaključaka - poticanje polaznika i usmjeravanje prema željenim ciljevima	- čitanje činjeničnog opisa - samostalno promišljanje o primjerima - raspravljanje unutar grupe - diskusija u plenumu o zauzetim pravnim stajalištima i iznesenim prijedlozima	- tihi rad - izvješćivanje - raspravljanje - simulacija - debata (rasprava)	- primjeri iz sudske prakse iz obrazovnog materijala - pitanja za analizu zadano slučaja
Rezime sadržaja i završne riječi voditelja	10 (14:35 - 14:45)	- iznošenje zbivanja na radionici u sažetom obliku - izdvajanje najvažnijih zaključaka - povezivanje sa ciljevima radionice i odgovorima polaznika s početka radionice i djelovanje na promjenu i razvoj stavova	- raspravljanje	- povezano objašnjavanje - moderiranje završne rasprave	- debata (rasprava)
Formalna evaluacija radionice	15 (14:45 - 15:00)	- objašnjenje važnosti davanja iskrene i objektivne povratne informacije	- prijavljivanje u ILIAS i popunjavanje anketnog upitnika pomoću računala		- online

UVOD

Ovršni postupak je poseban građanskopravni postupak po kojem sudovi određuju i provode ovrhu na temelju ovršne isprave, odnosno po kojem javni bilježnici određuju ovrhu na temelju vjerodostojne isprave.

Kroz povijest ovršni postupak bio je uređen Ovršnim zakonom donesenim 1996. godine, objavljenim u Narodnim novima broj 57/96 a stupio je na snagu 11. kolovoza 1996. Navedeni zakon je na jedinstven način uredio institut prisilne naplate tražbina, a doživio je niz izmjena i dopuna¹ te je konačno stavljen izvan snage donošenjem „drugog“ Ovršnog zakona.

Drugi Ovršni zakon² donesen je 23. studenoga 2010., paralelno sa Zakonom o javnim ovršiteljima („Narodne novine“, broj 139/10.). Ta dva Zakona trebala su biti osnova novog ovršnopravnog sustava u kojem su temeljnu ulogu trebali imati javni ovršitelji. OZ 10 u najvećem dijelu svojih odredaba nije nikada stupio na snagu.

Trenutno važećim (trećim) Ovršnim zakonom („Narodne novine“, broj 112/12., 25/13., 93/14., 55/16. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske i 73/17.; dalje u tekstu OZ/12).

Ovršni zakon³ koji je sada na snazi također je već doživio niz izmjena i dopuna a posljednja je dana 27. studenoga 2020. kada je Hrvatski sabor izglasao Zakon o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona.⁴

Pri tome valja istaći da je Vlada Republike Hrvatske kao ovlašteni predlagatelj zakona izradila i podnijela Saboru Republike Hrvatske, tijekom 2019. i 2020. godine prijedlog novog Ovršnog zakona. Isti prijedlog je prošao dva čitanja u Saboru, te je upućen u treće čitanje. No Vlada se nije, u novom sazivu Sabora, odlučila za taj prijedlog već je izradila prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona. Navedeni Zakon sadrži dio odredbi koje su bile predviđene u konačnom prijedlogu Novog Zakona ali i neke izmjene.

Kao razlog za donošenje izmjena i dopuna Vlada RH je navela potrebu za donošenjem mjera pojačane zaštite dostojanstva dužnika (ovršenika) kao i mjere koje će osigurati da se ovršni postupak i postupak osiguranja provodi elektroničkim putem brzo i efikasno uz što manje troškova.

Također je navedeno da su u navedenom zakonu uvedene elektronička komunikacija i elektronički obrasci kako bi ovršni postupak bio jasniji, dostupniji i transparentniji za sve stranke i sudionike u ovršnom postupku, da se smanjuju troškovi postupka te su predviđena su poboljšanja odredbi o dostavi.

¹Ovršni zakon ("Narodne novine", broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08 - dalje u tekstu: OZ/08)

²Ovršni zakon („Narodne novine“, broj 139/10. - dalje u tekstu: OZ/10)

³Ovršni zakon ("Narodne novine", broj 112/12, 25/13 i 93/14, 55/16 i 73/17 - dalje u tekstu: OZ/17)

⁴Zakon o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona („Narodne novine“, broj 131/20 - dalje u tekstu: ZID OZ)

Konačno je navedeno i da se ovim zakonom usklađuje zakonodavstvo Republike Hrvatske sa zakonodavstvom Europske unije.

Zakon je objavljen objavljen u Narodnim novinama broj 131/2020 od 27. studenoga 2020. te je stupio na snagu 28. studenog 2020.

Zakon o izmjenama i dopuna Ovršnog zakona donio je novosti vezane uz dostavu u ovršnom postupku, novine u troškovima ovrhe (predvidivi troškovi), precizirao je što sve treba sadržavati prijedlog za ovrhu, također je propisano kada se neće provoditi ovrha radi ispražnjenja i predaje nekretnine. Najnovije izmjene i dopune OZ-a uvode i novine kod obustave ovrhe novine kod ovrhe na nekretnini, prošireno je izuzeća od ovrhe, odnosno proširena su primanja ovršenika koja ne mogu biti predmet ovrhe, uređeno je postupanje javnih bilježnika i uvedene promjene kod ovrhe na temelju vjerodostojne isprave, također su uvedena određene promjene novine kod osiguranja a to se naročito odnosi na prisilno zasnivanje založnoga prava na nekretnini.

Sve ove novine obrađene su u materijalu te predstavljaju temu ove radionice.

Prvi materijal za ovu radionicu izrađen je u siječnju 2021. godine, u vrijeme kada još nisu bili doneseni svi podzakonski akti potrebni za provedbu svih odredbi noveliranog OZ-a. Osim toga, sudska praksa je kroz proteklu godinu iznjedrila neka rješenja, pa će se u ovom dopunjrenom materijalu ukazati na sve podzakonske akte donesene u vezi provedbe OZ-a ali i ukazati na novu sudsку praksu.

Stoga je uspostavljen i novi cilj predmetnih radionica u vidu usavršavanja i bolje primjene stečenih znanja te usporedbe rješenja koje je dala sudska praksa a u svrhu podizanja kvalitete sudovanja i efikasnosti pravosudnog sustava, a sve radi ostvarenja načela pravne sigurnosti.

Jednako tako, i primjeri koji će biti prezentirani polaznicima su novelirani u usklađeni sa recentnom sudsksom praksom.

CJELINA I

I.1. DOSTAVA

I.1.1. Općenito⁵

Dostava pismena predstavlja sudsku radnju usmjerenu na to da se adresatima omogući saznanje o sadržaju podnesaka, odluka i drugih pismena koja su im upućena, odnosno na taj način osiguravaju im se procesna jamstva u svrhu ostvarenja prava na pravično suđenje.

Važnost odredaba o dostavi pismena u sudskom postupku ogleda se u tomu da se uredno provedenom radnjom dostave pismena osiguravaju prepostavke, ne samo na formalnoj razini, za puno ostvarenje prava građana i pravnih osoba pa tako i prava na pristup sudu i prava na djelotvorna pravna sredstva.

Odredba čl. 6. st. 1. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda^{6,7} (u dalnjem tekstu: Konvencija) određuje da *radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi ili u slučaju podizanja optužnice za kazneno djelo protiv njega, svatko ima pravo da zakonom ustanovljeni neovisni i nepristrani sud pravično, javno i u razumnom roku ispita njegov slučaj*; a čl. 13. Konvencije određuje da *svatko čija su prava i slobode koje su priznate u ovoj Konvenciji povrijeđene ima pravo na djelotvorna pravna sredstva pred domaćim državnim tijelom čak i u slučaju kad su povredu počinile osobe koje su djelovale u službenom svojstvu*.

Nadalje, odredba čl. 29. st. 1. Ustava Republike Hrvatske⁸ (u dalnjem tekstu: Ustav) određuje da *svatko ima pravo da zakonom ustanovljeni neovisni i nepristrani sud pravično i u razumnom roku odluči o njegovim pravima i obvezama, ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela*.

Ako u ovršnom postupku nije na pravilan način izvršena dostava pismena a posebice odluka, tada nije zadovoljeno načelo kontradiktornosti, strankama nije omogućeno u punoj mjeri isticanje prigovora, nije omogućeno učinkovito korištenje svih raspoloživih pravnih sredstava, pa time može doći do povrede prava stranke u smislu Konvencije i Ustava. Posebice glede rokova, glede moguće prekluzije, glede sadržaja prijedloga, prigovora, žalbi i dr.

Iako je općeprihvaćeno načelo ignorantia iuris nocet⁹, i zakonodavac i sud i javni bilježnik moraju u razumnoj mjeri poduzeti sve da sama okolnost da neuka stranka ne poznaje pravo ne dovodi do daljnje povrede njenih prava koja imaju konvencijski ili ustavni značaj, prije svega prava na pravično suđenje.

⁵ Čl. 8. Ovršnog zakona, Narodne novine, broj 112/12, 25/13 i 93/14, 55/16, 73/17 i 131/20., u dalnjem tekstu: OZ, sadrži pravila o dostavi

⁶ Narodne novine, Međunarodni ugovori, broj 18/97, 6/99, 14/02, 13/03, 9/05, 1/06 i 2/10

⁷ koja je sastavljen u Rimu 4. studenoga 1950. godine od strane država članica Vijeća Europe

⁸ Narodne novine, broj 56/90, 135/97, 8/98 - pročišćeni tekst, 113/00, 124/00 - pročišćeni tekst, 28/01, 41/01 - pročišćeni tekst, 55/01 - ispr., 76/10, 85/10 - pročišćeni tekst i 5/14

⁹ nepoznavanje prava škodi

Zbog toga je važno da su pravila o dostavi jasna, transparentna, primjenjiva, da prate tehnološka dostignuća ali nikako na štetu prava stranaka iz postupka jer sud i javni bilježnik moraju postupati na način da se i neukoj stranci (što, po našem mišljenju podrazumijeva i informatičku nepismenost) omogući raspravljanje.

Prema odredbi čl. 20. st. 2. ZID OZ, odredba čl. 1. ZID OZ (izmjene u svezi dostave u odredbi čl. 8. OZ) primjenjuje se na sve postupke koji su u tijeku.¹⁰

I.1.2. Vrste dostave

Prema kriteriju primatelja dostave, dostava se može izvršavati fizičkim osobama, pravnim osobama, državnim i javnim tijelima, ali u ovisnosti od njihovog položaja i uloge, ovisit će način dostave.

Prema kriteriju načina dostave, dostava se može izvršavati putem pošte, putem e-glasne ploče, putem e-komunikacije, putem javnih bilježnika.

I.1.2.1. Pravnoj osobi

Dostava pravnoj osobi propisana je odredbama čl. 8. st. 1., 2. i 3. OZ.¹¹

Naime, pravnoj osobi koja je upisana u sudski ili drugi upisnik i odgovornoj fizičkoj osobi u toj pravnoj osobi dostava se obavlja na adresu sjedišta upisanoga u upisnik, kao što su Sudski registar¹², Registrar udruga (Url: <https://registri.uprava.hr/#!udruge>), i dr.

Odgovornoj osobi u pravnoj osobi kada se u vezi s njihovim svojstvom odgovorne osobe ovrha provodi i prema njima te kada im se izriče novčana kazna ili

¹⁰ ESLJP, Vrzić protiv Hrvatske, Zahtjev broj 43777/13, od 12. srpnja 2016., Url: <https://uredzastupnika.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/Presude%20i%20odluke/Vrzi%C4%87%20Opresa.pdf> :

„Sud također primjećuje tvrdnju podnositelja zahtjeva da Ovršni zakon, koji je stupio na snagu 15. listopada 2012. godine, kada je ovršni postupak protiv njih još uvijek bio u tijeku, nije primijenjen u njihovom predmetu. ...Sud primjećuje da se prilikom uvođenja novog zakona nova postupovna pravila mogu primjenjivati samo na buduće predmete ili na sve postupke koji su u tijeku. U ovom slučaju, hrvatski zakonodavac propisao je da se svi ovršni postupci koji su u tijeku trebaju voditi po starim pravilima.... Prema mišljenju Suda, to je samo jedan primjer različitosti pravnih sustava koji postoje u Europi, a zadatak Suda nije da ih standardizira. Odabir određenog sustava postupovnih pravila od strane države u načelu je izvan opsega nadzora koji Sud provodi na europskoj razini, pod uvjetom da odabrani sustav nije protivan načelima utvrđenim u Konvenciji...“

¹¹ Čl. 8. st. 1., 2. i 3. OZ:

„(1) Pravnoj osobi koja je upisana u sudski ili drugi upisnik i odgovornoj fizičkoj osobi u toj pravnoj osobi dostava se obavlja na adresu sjedišta upisanoga u upisnik.

(2) Odredbe stavka 1. ovoga članka primjenjuju se i na odgovorne osobe u pravnoj osobi kada se u vezi s njihovim svojstvom odgovorne osobe ovrha provodi i prema njima te kada im se izriče novčana kazna ili kazna zatvora.

(3) Odredbe stavka 1. ovoga članka primjenjuju se i na fizičke osobe koje obavljaju određenu upisanu djelatnost (obrtnici, trgovci pojedinci, javni bilježnici, odvjetnici, liječnici itd.) kad se tim osobama dostava obavlja u vezi s tom djelatnošću.“

¹² Od 14. travnja 2020. izvadak iz glavne knjige sudskog registra u elektroničkom obliku može se ishoditi putem internetske stranice sudskog registra, Url:

<https://sudreg.pravosudje.hr/registar/?p=150:1>

kazna zatvora, dostava će se također obaviti na adresu sjedišta pravne osobe upisanoga u upisnik.

Svim fizičkim osobama koje obavljaju određenu upisanu djelatnost (obrtnici, trgovci pojedinci, javni bilježnici, odvjetnici, liječnici itd.) kad se tim osobama dostava obavlja u vezi s tom djelatnošću dostava će se obaviti na adresu sjedišta upisanoga u upisnik, kao što su Obrtni registar (Url: <https://pretrazivac-obrta.gov.hr/pretraga.htm>), Imenik odvjetnika pri Hrvatskoj odvjetničkoj komori (Url: <https://www.hok-cba.eu/imenik/>), Popis ureda javnih bilježnika pri Hrvatskoj Javnobilježničkoj komori (Url: <https://www.hjk.hr/Uredi>) i dr.

Pritom je važno napomenuti da ako se primjerice radi o liječniku koji je u radnom odnosu u nekoj zdravstvenoj ustanovi (bolnici ili domu zdravlja) dostava se ne obavlja na navedeni način već se ova odredba odnosi na one liječnike koji liječnički posao obavljaju kao samostalnu registriranu djelatnost. Dakle, kriterij za dostavu po posebnim pravilima nije obavljanje djelatnosti već način njenog obavljanja (registrirana, upisana djelatnost) pri čemu isti u tom dijelu podliježu posebnim zakonskim propisima različitim od Zakona o radu.¹³

Problemi s dostavom su višestruki, sudska praksa se o tom pravnom pitanju izjašnjavala pa tako i u situaciji kada je dostava vraćena s napomenom dostavljača „obaviješten nije podigao pošiljku“.

Vrhovni sud Republike Hrvatske je u više odluka zauzeo pravno shvaćanje o tome da se napomena dostavljača „obaviješten nije podigao pošiljku“ ne smatra dostavom koja poslijedično dovodi do objave na oglasnoj ploči.^{14,15}

Prema jednoj odluci Županijskog suda u Varaždinu,¹⁶ taj sud zauzima shvaćanje da se:

„Dostava vraćena s napomenom „obaviješten nije podigao pošiljku“ ne smatra neuspjelom dostavom, već neurednom dostavom“, u drugoj¹⁷:

¹³ Zakon o radu, Narodne novine, broj 93/14, 127/17 i 98/19, u daljem tekstu: OZ

¹⁴ Vrhovni sud Republike Hrvatske, Revr 245/05-2 od 27. travnja.2005.: „Evidentno je da tako nije postupljeno, jer kod osobne dostave kad se pismeno dostavlja preko pošte dostavljač koji ne zatekne adresata u stanu nije ovlašten ostaviti obavijest o prisjeloj sudskej pošiljci i adresatu naložiti da dođe preuzeti ga na poštu.“

¹⁵ Vrhovni sud Republike Hrvatske, Rev-x 963/2017-2 od 19. rujna 2018.: „U konkretnom slučaju sud prvoga stupnja je dostavu rješenja o ovrsi izvršio ovršeniku putem oglasne ploče suda 12. ožujka 2010. Tome je prethodilo postupanje suda prvoga stupnja na temelju čl. 143. st. 1. ZPP, pri čemu je sud zatražio iz evidencija Ministarstva unutarnjih poslova podatke o prebivalištu ovršenika (list 17 spisa). Nakon dobivenih podataka o prebivalištu ovršenika (list 18 spisa), koje se ne razlikuje od adrese navedene u ovršnom prijedlogu, sud prvoga stupnja je pokušao izvršiti dostavu na njegovu prijavljenu adresu prebivališta, a koja dostava je vraćena s naznakom „obaviješten nije podigao pošiljku“. Nakon toga je pismeno stavljen na oglasnu ploču suda. Međutim, iz stanja spisa ne proizlazi da bi ta dostava bila obavljena na način predviđen čl. 141. i 142. ZPP. Naime, iz dostavnice ne proizlazi da bi bilo postupljeno prema čl. 141. i 142. ZPP jer nema naznake o tome da bi bila ostavljena obavijest u smislu navedenih odredaba. Time je sud prvoga stupnja počinio bitnu povredu odredaba postupka iz čl. 354. st. 2. toč. 6. ZPP.“

¹⁶ Županijski sud u Varaždinu, Gž Ovr 614/2019-2 od 23. rujna 2019.

¹⁷ Županijski sud u Varaždinu, Gž Ovr 252/2019-2 od 12. lipnja 2020.

„Vraćanje dostave fizičkim osobama s naznakom „obaviješten, nije podigao pošiljku“ smatra se neobavljenom dostavom i istu treba ponoviti.“

Županijski sud u Splitu¹⁸ zauzeo je pravno shvaćanje:

„Dostava „obaviješten nije predigao“ ne predstavlja neuspješnu dostavu pa nisu ostvareni uvjeti za stavljanjem pismena na oglasnu ploču, sve pod uvjetima iz članka 143. ZPP-a.“

Odlukom Županijskog suda u Zagrebu broj Gž Ovr-1910/2020-2 od 5. siječnja 2021. izraženo je shvaćanje:

„Dostava za ovršenika je vraćena s naznakom "obaviješteni nije podigao pošiljku", a tako vraćena dostava ne smatra se neuspjelom, već neurednom dostavom. Osnovani su stoga žalbeni navodi ovršenika da mu je propuštanjem dostave onemogućeno raspravljanje pred sudom, jer prema stavu ovog suda nisu bili ispunjeni uvjeti za dostavu ovršeniku isticanjem pismena na mrežnim stranicama e-oglasne ploče sudova u smislu odredbe čl. 8. st. 6. OZ s obzirom na to da opisani pokušaj dostave nema nikakvog procesnog učinka, te takva dostava nije obavljena i treba je ponoviti.“

Konkludira, napomena dostavilača „obaviješten nije podigao“ nije dostava koja bi posljedično dovela do stavljanja pismena na oglasnu ploču.

I.1.2.2. Fizičkoj osobi

Pravila o načinu dostave pismena fizičkoj osobi sadržana su odredbama čl. 8. st. 4. i 5. OZ¹⁹.

Na adresu prebivališta u Republici Hrvatskoj prema podacima o prebivalištu koje će sud, odnosno javni bilježnik pribaviti iz evidencija Ministarstva unutarnjih poslova, dostava se obavlja fizičkoj osobi koja ne obavlja određenu upisanu djelatnost te fizičkoj osobi koja obavlja određenu upisanu djelatnost ako se dostava ne obavlja u vezi s tom djelatnošću.²⁰

¹⁸ sjednica Građanskog odjela održana 2. travnja 2014.

¹⁹ Čl. 8. st. 4. i 5. OZ:

„(4) Fizičkoj osobi koja ne obavlja određenu upisanu djelatnost te fizičkoj osobi koja obavlja određenu upisanu djelatnost ako se dostava ne obavlja u vezi s tom djelatnošću dostava se obavlja na adresi prebivališta u Republici Hrvatskoj prema podacima o prebivalištu koji će sud, odnosno javni bilježnik pribaviti iz evidencija Ministarstva unutarnjih poslova.

(5) Iznimno od odredbe stavka 4. ovoga članka, ako prema podacima iz evidencija Ministarstva unutarnjih poslova proizlazi da je fizička osoba prijavila boravište u kojem drugom mjestu u Republici Hrvatskoj ili da je prijavila koje drugo mjesto ili način na koji joj se dostava može obaviti, dostava se toj osobi obavlja na adresi njezina upisana boravišta, odnosno na drugom prijavljenom mjestu ili na drugi prijavljeni način.“

²⁰ Županijski sud u Karlovcu, Gž Ovr-27/2020-8, od 17. prosinca 2020.:

„Prema stanju spisa proizlazi da je vraćena pošiljka o dostavi rješenja o ovrsi od ... na adresu prebivališta ovršenika (list 157), koja sadrži bilješku dostavljača izvješten sa naznakom dva datuma, ali bez naznake da je postupljeno u skladu sa odredbama članka 141 i 142 Zakona o parničnom postupku (NN 53/91, 91/92, 112/99, 117/03, 88/05, 2/07, 96/08, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 28/13, 89/14 i - dalje: ZPP) koje se primjenjuje u ovom postupku temeljem članka 19 stavak 1

Iznimno, ako prema podacima iz evidencija Ministarstva unutarnjih poslova proizlazi da je fizička osoba prijavila boravište u kojem drugom mjestu u Republici Hrvatskoj ili da je prijavila koje drugo mjesto ili način na koji joj se dostava može obaviti, dostava se toj osobi obavlja na adresi njezina upisana boravišta, odnosno na drugom prijavljenom mjestu ili na drugi prijavljeni način.²¹

Fizička osoba u navedenom smislu podnosi zahtjev za zabilježbu izjave o adresi radi dostave u sudskim postupcima na temelju odredbe čl. 143.a st. 1. ZPP u vezi sa odredbom čl. 2. st. 1. Pravilnika o načinu zaprimanja izjave o adresi radi dostave u sudskim postupcima.²²

Ako dostava na navedeni način ne uspije,²³ pokušat će se obaviti još jednom (u roku od 30 do 60 dana) time da ako ni ta ponovljena dostava ne uspije, pismeno koje je trebalo dostaviti istaknut će se na mrežnoj stranici e-glasna ploča sudova i dostava smatrati obavljenom istekom osmoga dana od dana isticanja pismena na mrežnoj stranici e-glasna ploča sudova.

Ustavni sud Republike Hrvatske je u svojoj odluci broj U-III/4823/2019 od 26. veljače 2020. istakao:

„...U konkretnom slučaju Ustavni sud primjećuje da je prvostupanjski sud po prijedlogu ovrhovoditelja donio osporeno prvostupanjsko rješenje o ovrsi i u kojem je naznačeno da se ima dostaviti ovršenicima, među kojima je i podnositeljica. Također, razvidno je da je dostava prvostupanjskog rješenja broj: Ovr-24/2019 za

OZ/96. Naime, u pošiljci o vraćenoj dostavi rješenja o ovrsi od 16. svibnja 2016., nema naznake da je dostavljač ostavio obavijest o pošiljci poslovno sposobnim članovima kućanstva ovršenika, u kojem slučaju bi stekli uvjeti za dostavu ovršeniku putem oglasne ploče suda prema odredbama 144 ZPP.“

²¹ Čl. 143.a st. 1., 2. i 3. Zakona o parničnom postupku, Narodne novine, broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14 i 70/19, u dalnjem tekstu: ZPP:

„(1) Svaka fizička osoba, neovisno o tome obavlja li ili ne obavlja registriranu djelatnost, ovlaštena je zatražiti od policijske uprave nadležne prema mjestu njena prijavljena prebivališta ili boravišta da u svojim evidencijama o prebivalištu i boravištu građana zabilježi njezinu izjavu da se dostave za nju u sudskim postupcima obavljaju na određenoj adresi ili određenim osobama na određenoj adresi u Republici Hrvatskoj.

(2) Kao osoba kojoj se umjesto fizičkoj osobi iz stavka 1. ovoga članka može obavljati dostava, može se naznačiti određeni javni bilježnik, odvjetnik ili bilo koja poslovno sposobna fizička osoba, odnosno pravna osoba koja je registrirana za obavljanje djelatnosti primanja pismena za druge osobe. Takva pravna osoba može biti i pošta.

(3) Fizička osoba iz stavka 1. ovoga članka dužna je uz izjavu iz stavka 1. ovoga članka priložiti i izjavu s ovjerenim potpisom osobe iz stavka 2. ovoga članka o tome da pristaje obavljati poslove preuzimanja pismena u sudskim postupcima za tu fizičku osobu, osim ako takvu izjavu daje javni bilježnik, odvjetnik ili pravna osoba koja je registrirana za obavljanje djelatnosti primanja pismena za druge osobe.“

²² Pravilnik o načinu zaprimanja izjave o adresi radi dostave u sudskim postupcima, Narodne novine, broj 55/09

²³ Čl. 8. st. 6. OZ:

„(6) Ako dostava ne uspije na adresi iz stavaka 1., 4. i 5. ovoga članka, dostava će se pokušati obaviti još jednom, u roku koji ne može biti kraći od 30 niti duži od 60 dana. Ako se ni ta ponovljena dostava ne uspije obaviti, dostava će se obaviti isticanjem pismena koje je trebalo dostaviti na mrežnoj stranici e-glasna ploča sudova. Smatrat će se da je dostava obavljena istekom osmoga dana od dana isticanja pismena na mrežnoj stranici e-glasna ploča sudova.“

podnositeljicu vršena na adresu njezinog prebivališta dva puta, nakon čega je vraćena s naznakom "nije tražio".

Drugih podataka o ponovnoj dostavi ili obavljanjem dostave isticanjem prvostupanjskog rješenja na mrežnoj stranici e-glasna ploča sudova sukladno čl. 8. stavcima 4. i 6. OZ-a nema, iz čega proizlazi da dostava prvostupanjskog rješenja za podnositeljicu nije bila izvršena u skladu s pravilima o dostavi propisanih OZ-om.

8.1. Ustavni sud podsjeća na svoje pravno stajalište izneseno u odluci broj: U-III-4613/2017 od 19. rujna 2018., točka 10. (www.usud.hr) prema kojemu:

"10. Ustavnopravno je neprihvatljivo propuste nadležnih tijela stavljati na teret strankama i time ih uskraćivati u ostvarivanju njihovih procesnih prava. U vezi s navedenim, Ustavni sud podsjeća na svoje načelno stajalište da pogreške ili propusti nadležnih tijela ne smiju ići na štetu građana. Navedeno je stajalište Ustavni sud izrazio u više svojih odluka (vidjeti, primjerice, odluku broj: U-III-4673/2008 od 20. svibnja 2009., 'Narodne novine' broj 67/09., § 6.; odluku broj: U-III-1373/2009 od 7. srpnja 2009., 'Narodne novine' broj 88/09., § 11.4.; odluku broj: U-III-3063/2007 od 4. listopada 2011., 'Narodne novine' broj 124/11., § 7.1.). Istovjetno stajalište zauzima i Europski sud za ljudska prava, koji u predmetu Gashi protiv Hrvatske (presuda, 13. prosinca 2007., zahtjev br. 32457/05) ističe sljedeće:

'40. Sud smatra da bi pogreške ili propusti državnih tijela trebale ići u korist pogodjenih osoba, osobito ako se time ne dovodi u pitanje kakav drugi suprotstavljeni privatni interes. Drugim riječima, rizik svake greške što je napravi državno tijelo trebala bi snositi država, a propusti se ne smiju ispravljati na štetu dotičnoga građanina. (...)"

8.2. Uzimajući u obzir navedeno, Ustavni sud primjećuje da je nadležni prvostupanjski sud u konkretnom slučaju propustio primjeniti mjerodavne odredbe o dostavi propisane člankom 8. OZ-a koje propisuju da je sud, u slučaju ako dostava ne uspije na adresi prebivališta primatelja dužan dostavu pokušati izvršiti još jednom u roku koji ne može biti kraći od 30 niti duži od 60 dana, te u slučaju da tako ponovljena dostava ponovno ne bude uspješno obavljena, dostavu izvršiti na način da se prvostupanjsko rješenje istakne na mrežnoj stranici e-glasna ploča suda.

8.3. Nadalje, Ustavni sud primjećuje da je prvostupanjski sud, unatoč tome što prethodno nije ispoštovao pravila o dostavi prvostupanjskog rješenja o ovrsi za podnositeljicu, žalbe uložene od ostalih ovršenika 17. svibnja 2019. dostavio drugostupanjskom sudu na odlučivanje zbog čega je prvostupanjsko rješenje ulaganjem pravnih lijekova od strane ostalih ovršenika i donošenjem drugostupanjskog rješenja postalo pravomoćno, a što je u konačnici rezultiralo nemogućnošću podnositeljice ostvariti svoje ustavno pravo na pristup (žalbenom) sudu i onemogućilo je u korištenju svog prava na žalbu. Povreda ovog prava osobito je značajna s obzirom da se u konkretnom slučaju radi o ovršnom postupku na nekretnini koji započinje upravo donošenjem prvostupanjskog rješenja o ovrsi.

9. Kraj takvog stanja stvari, Ustavnom суду ne preostaje drugo nego utvrditi da su učinci postupanja nadležnog prvostupanjskog suda doveli do povrede prava

podnositeljice na pristup (žalbenom) sudu, zajamčenog člankom 29. stavkom 1., u vezi s člankom 18. stavkom 1. Ustava.

10. Ustavni sud u konkretnom slučaju upućuje Županijski sud u Osijeku da žurno vrati spis prvostupanjskom sudu radi izvršenja uredne dostave prvostupanjskog rješenja o ovrsi za podnositeljicu, koji sud će nakon proteka roka za žalbu ili nakon ulaganja pravnog lijeka od strane podnositeljice dostaviti žalbu i odgovor na žalbu, ako su podneseni, drugostupanjskom sudu na odlučivanje, koji će donijeti novu odluku uzimajući novu sveukupnost relevantnih okolnosti u obzir.“

I.1.2.3. E-glasna ploča

ZID OZ je odredbom čl. 1. dopunio odredbu čl. 8. OZ na način da je dodao nove st. 7. i 8.²⁴

Zakonodavac je izmjenu obrazložio potrebom poboljšanja stanja u svezi odredaba o dostavi „jer nakon dva neuspješna pokušaja dostave, dostava se vrši putem e-glasne ploče uz obvezno slanje obavijesti ovršeniku u poštanski sandučić i osobni korisnički pretinac e-Građani.“²⁵

Kao sporno pojavljuje se pitanje na koji način se obavlja dostava obavijesti ovršeniku slanjem u poštanski sandučić (preporučenom ili običnom pošiljkom, s povratnicom ili bez povratnice). Po našem mišljenju, i neka preporuka bila bi da se dostava obavi preporučenom poštanskom pošiljkom ali ne nužno s povratnicom jer smisao i cilj izmjene predmetne zakonske odredbe jeste ubrzanje postupaka a slanje obavijesti samo je informativnog značenja. Svakako, dokaz o poslanoj obavijesti nužno je priložiti u predmet spisa.

S druge strane, i slanje u korisnički pretinac e-Građani ne mora nužno značiti da će korisnik doista i otvoriti i pročitati obavijest pa se već i iz toga vidi da se radi o samo informativnom značaju obavijesti, i da okolnost da ovršenik eventualno ne pročita obavijest ili ju pročita s zakašnjenjem (glede rokova za poduzimanje pravnih radnji), nema za posljedicu neurednost ili nezakonitost dostave.

Imajući u vidu da pravo na zaštitu osobnih podataka jeste konvencijsko²⁶ i ustavno pravo²⁷, postavlja se i pitanje je li objava pismena na e-glasnoj ploči dovodi

²⁴ Čl. 8. st. 7. i 8. OZ

„(7) Kada se dostava obavlja isticanjem pismena na mrežnoj stranici e-glasna ploča sudova, na adresu iz stavaka 4. do 6. ovoga članka dostaviti će se obavijest o danu isticanja pismena na mrežnoj stranici e-glasna ploča sudova ubacivanjem u poštanski sandučić.

(8) Kada je to moguće, obavijest iz stavka 7. ovoga članka dostavlja se i u osobni korisnički pretinac fizičke osobe kojemu se pristupa putem središnjeg internetskog mjesta za jednostavan pristup svim informacijama iz javne uprave Republike Hrvatske (Središnji državni portal).“

²⁵ Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona s konačnim prijedlogom zakona, studeni 2020. godine

²⁶ čl. 8. Konvencije definira pravo na poštovanje privatnog i obiteljskog života:

“1. Svatko ima pravo na poštovanje svoga privatnog i obiteljskog života, doma i dopisivanja.

2. Javna vlast se neće miješati u ostvarivanje tog prava, osim u skladu sa zakonom i ako je u demokratskom društvu nužno radi interesa državne sigurnosti, javnog reda i mira, ili gospodarske dobrobiti zemlje, te radi sprječavanja nereda ili zločina, radi zaštite zdravlja ili morala ili radi zaštite prava i sloboda drugih.“

²⁷ čl. 37. st. 1. Ustava:

do povrede tog prava stranke, ali i trećih osoba koje su sudjelovale u postupku a čiji se osobni podaci navode u pismenima koja se dostavljaju (svjedoka, vještaka i dr.).

Opća uredba o zaštiti osobnih podataka²⁸ ukazuje da pravo na zaštitu osobnih podataka nije apsolutno pravo već da ga se mora razmatrati u vezi s njegovom funkcijom u društvu i da ga treba ujednačiti s drugim temeljnim pravima u skladu s načelom proporcionalnosti. Zakon o provedbi Opće uredbe o zaštiti podataka²⁹ osigurava provedbu GDPR-a.

Agencija za zaštitu osobnih podataka³⁰ (u dalnjem tekstu: AZOP) u svom mišljenju od 4.2.2019. smatra

„Javna objava osobnih podataka fizičkih osoba od strane sudova putem e-glasne ploče, a u svrhu dostave, predstavlja izvršavanje službenih ovlasti sudova te poštivanje njihove pravne obveze u smislu članka 6. Opće uredbe o zaštiti podataka, a koja objava je detaljno propisana Zakonom o sudovima, Odlukom Ministra (donesena u skladu s ovlastima koje proizlaze iz članka 71. stavka 4. Zakona o sudovima), Sudskim poslovnikom, Zakonom o parničnom postupku i Zakonom o stečaju potrošača.“

Ako bi netko od stranaka ili sudionika postupka problematizirao objavu osobnih podataka (a osobni podaci nisu samo opći osobni podaci kao što su ime i prezime, OIB, adresa i sl., već i posebno osjetljivi osobni podaci kao što su podaci o zdravlju, o obiteljskoj situaciji, o visini plaće a i svaka druga informacija koja može identificirati pojedinca), potrebno bi bilo razjasniti traži li stranka zaštitu prava privatnosti ili zaštitu prava na zaštitu osobnih podataka koja prava nisu istoznačna iako su usko povezana, ali to će biti predmet eventualnog parničnog postupka za naknadu štete zbog povrede prava osobnosti.³¹

Zaključiti je da se dodatnim obavještavanjem ovršenika (putem obavijesti poštom i putem sustava e-Građani) istoga pojačano štiti, kako u odnosu na zaštitu njegova dostojanstva tako i kako bi on mogao u smislu ostvarenja prava na pristup sudu, i doista konzumirati svoja prava koja mu pripadaju u postupku.

Ministar pravosuđa je 20. listopada 2014. donio odluku broj KLASA: 011-01/14-01/94, URBROJ: 514-04-14-01 o ispunjavanju uvjeta za isticanje presude na mrežnoj stranici e-glasna ploča sudova.

„Svakome se jamči sigurnost i tajnost osobnih podataka. Bez privole ispitanika, osobni se podaci mogu prikupljati, obrađivati i koristiti samo uz uvjete određene zakonom.“

²⁸ UREDBA (EU) 2016/679 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka); u dalnjem tekstu: GDPR

²⁹ Zakon o provedbi Opće uredbe o zaštiti podataka, Narodne novine, broj 42/2018, na snazi od 25. svibnja 2018.; u dalnjem tekstu: Zakon o provedbi

³⁰ Agencija za zaštitu osobnih podataka je nadzorno tijelo osnovano u skladu s odredbama Zakona o provedbi

³¹ Prema našoj ocjeni, objava odluka na e-glasnoj ploči sudova zadovoljava test proporcionalnosti; nadalje, radi se o suđenju jer je dostava pismena i odluka dio procesa suđenja pa ne bi postojala nadležnost nadzornih tijela (AZOP) nad tom i takvom obradom osobnih podataka čime se dodatno osigurava neovisnost pravosuđa u obavljanju zadaća iz sudske nadležnosti; konačno, nužno je i da sudovi nakon proteka roka od osam dana skidaju pismena s e-glasne ploče a ne da tamo budu istaknute godinama kao što je to sada ponekad slučaj

Kada se izvrši uvid u e-oglasnu ploču sudova, zaključiti je da se sudske odluke očito redovito ističu na oglasnoj ploči (putem sustava eSpis) ali se redovito ne skidaju s nje jer se uočava da ima objava istaknutih čak i od prije nekoliko godina.

I.1.2.4. Elektronička komunikacija

Novota uvedena ZID OZ-a je i u tome da je odredbom članka 1. dopunio odredbu članka 8. OZ na način da je dodao i novi stavak 9.³² odredivši obvezu elektroničke komunikacije, kada sud ili javni bilježnik obavlja dostavu državnim tijelima, državnom odvjetništvu, odvjetnicima, javnim bilježnicima, sudskim vještacima, sudskim procjeniteljima, sudskim tumačima, stečajnim upraviteljima, povjerenicima, pravnim osobama i drugim sudionicima elektroničke komunikacije.

Pritom je uputio na primjenu pravila o dostavi u parničnom postupku.^{33,34}

³² Čl. 8. st. 9. OZ:

„(9) Iznimno od odredbi ovoga članka, kada sud ili javni bilježnik obavlja dostavu državnim tijelima, državnom odvjetništvu, odvjetnicima, javnim bilježnicima, sudskim vještacima, sudskim procjeniteljima, sudskim tumačima, stečajnim upraviteljima, povjerenicima, pravnim osobama i drugim sudionicima elektroničke komunikacije, ona se obavlja u elektroničkom obliku putem informacijskog sustava ili na drugi odgovarajući način, primjenom pravila o dostavi u parničnom postupku.“

³³ Čl. 106.a. ZPP:

„(1) Podnesak se može podnijeti u elektroničkom obliku putem informacijskog sustava.

(2) Podnesak u elektroničkom obliku mora biti potpisani kvalificiranim elektroničkim potpisom u skladu s posebnim propisima. Podnesak u elektroničkom obliku potpisani kvalificiranim elektroničkim potpisom smarat će se vlastoručno potpisanim.

(3) Dan kada je informacijski sustav podnositelju potvrdio primitak podnesaka smatra se danom predaje podneska sudu kojemu je upućen.

(4) Ako podnesak podnesen u elektroničkom obliku nije prikidan za obradu na sudu, sud će o tome elektroničkim putem obavijestiti podnositelja i naložiti mu da podnesak ispravi u skladu s uputom.

(5) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, državna tijela, državno odvjetništvo, odvjetnici, javni bilježnici, sudski vještaci, sudski procjenitelji, sudski tumači, stečajni upravitelji, povjerenci te pravne osobe uvijek su dužni podnosići u elektroničkom obliku.

(6) Ako osoba iz stavka 5. ovoga članka podnesak ne podnese u elektroničkom obliku, sud će podnositelju naložiti da u roku od osam dana podnesak dostavi u elektroničkom obliku. Ako podnositelj ne dostavi podnesak u elektroničkom obliku u određenom roku, smarat će se da je podnesak povučen.

(7) Ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa uspostavlja informacijski sustav.

(8) Pretpostavke za podnošenje podnesaka i dostavu u elektroničkom obliku, oblike zapisa podnesaka u elektroničkom obliku te organizaciju i djelovanje informacijskog sustava uređuju se pravilnikom koji donosi ministar nadležan za poslove pravosuđa.“

³⁴ Članak 143..c ZPP:

„(1) Dostava pismena u elektroničkom obliku obavlja se putem informacijskog sustava.

(2) Sud putem informacijskog sustava šalje adresatu u njegov sigurni elektronički poštanski pretinac pismeno, koje adresat mora preuzeti u roku od 15 dana od dana kad je pismo pristiglo u njegov sigurni elektronički poštanski pretinac, inače nastupaju posljedice iz stavka 5. ovoga članka.

(3) Informacijski sustav istodobno sa slanjem pismena iz stavka 2. ovoga članka šalje adresatu na adresu elektroničke pošte i informativnu poruku u kojoj ga obaveštava o dostavi pismena. U poruci se adresata upozorava na pravne posljedice iz stavka 5. ovoga članka.

(4) Adresat pismeno preuzima iz sigurnog elektroničkog poštanskog pretinca informacijskog sustava tako da dokaze svoj identitet putem Nacionalnog identifikacijskog i autentifikacijskog sustava i elektronički potvrdi primitak pismena.

(5) Smarat će se da je dostava prema stavku 4. ovog članka obavljena istekom 15. dana od dana kada je pismo pristiglo u sigurni elektronički poštanski pretinac, ako adresat u tom roku ne potvrdi primitak pismena.

S tim u vezi uputiti je na odredbu čl. 106.a ZPP a posebice na postupanje suda u situaciji kada podnesak u električkom obliku ima nekih nedostataka koji onemogućavaju njegovo razmatranje (sud će obavijestiti podnositelja i naložiti mu da podnesak ispravi u skladu s uputom) te u situaciji kada je podnesak morao biti podnesen u električkom obliku, a nije (sud će u tom slučaju podnositelju naložiti da podnesak dostavi u električkom obliku, a ako podnositelj ne dostavi podnesak u električkom obliku u određenom roku, smatrati će se da je isti povučen).

Odredbama Pravilnika o električkoj komunikaciji³⁵ propisane su pretpostavke za podnošenje podnesaka u električkom obliku pred sudovima, dostavu u električkom obliku, oblike zapisa podnesaka u električkom obliku (formate) te organizaciju i djelovanje informacijskog sustava.

Prema Zakonu o provedbi Uredbe eIDAS³⁶ odnosno, samoj toj Uredbi u čl. 3. toč 12. definira se kvalificirani električki potpis kao napredan električki potpis koji je izrađen pomoću kvalificiranih sredstava za izradu električkog potpisa i koji se temelji na kvalificiranom certifikatu za električke potpise. Pritom, prema odredbi čl. 25. st. 2. Uredbe eIDAS, kvalificirani električki potpis ima jednak pravni učinak kao vlastoručni potpis.

U predmetu Županijskog suda u Splitu broj Gž Ovr-669/2020, dana 20. siječnja 2021. donesena je odluka kojom je izraženo shvaćanje kako Uredbu eIDAS valja tumačiti ekstenzivno i u sumnji je li nešto potpisano ili nije kvalificiranim električkim potpisom uvijek valja polaziti od predmjeneve kako je pismeno potpisano na valjan način.

Naime, ovrhovoditelj je, kao vanjski korisnik informacijskog sustava, putem sustava za e-komunikaciju elektronskim putem predao prijedlog za ovru, potom je isti zaključkom bio pozvan, u roku od osam dana, dopuniti svoj prijedlog na način da ga potpiše kvalificiranim električkim potpisom sukladno odredbi čl. 106.a st. 2. ZPP u vezi s čl. 21. st. 1. OZ pri čemu je bio upozoren da će se podnesak smatrati povučenim ako ne bude vraćen sudu u određenom roku i ispravljen u skladu s dobivenom uputom suda, a ako bude vraćen bez ispravka odnosno dopune da će se odbaciti. Ovhovoditelj smatra da je prijedlog za ovru bio potpisani kvalificiranim električkim potpisom (bio je opskrbljen s ukupno pet žigova naznačenih: ISO 9001, ISO27001, IQNet SR-10 i Cro Cert a jedan žig u sebi imao je otisnut grb i naznaku grada).

Sud navodi:

„Prema Pravilniku o električkoj komunikaciji („Narodne novine“, broj 5/20, dalje u tekstu: Pravilnik) sukladno članku 5. točka 4. kvalificirani električki potpis je napredan električki potpis koji je izrađen pomoću kvalificiranih sredstava

(6) Informacijski sustav o dostavi obavještava sud potvrdom u električkom obliku.

(7) Na način određen u ovom članku električkim putem mogu se dostaviti i ona pismena koja imaju izvornike u fizičkom obliku ako je električki (skenirani) prijepis koji je izrađen na temelju izvornika u fizičkom obliku potpisani kvalificiranim električkim pečatom suda.“

³⁵ Novi Pravilnik o električkoj komunikaciji, Narodne novine, broj 139/21. koji je stupio na snagu 1. siječnja 2022., u dalnjem tekstu: Pravilnik o električkoj komunikaciji

³⁶ Zakon o provedbi Uredbe (EU) br. 910/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o električkoj identifikaciji i uslugama povjerenja za električke transakcije na unutarnjem tržištu i stavljanju izvan snage Direktive 1999/93/EZ, Narodne novine broj 62/17

za izradu elektroničkog potpisa..... Citirani Pravilnik je donesen kako bi Republika Hrvatska kao članica Europske unije ispunila i svoju obvezu jer od 1. srpnja 2017. sve članice Europske Unije dužne su primjenjivati odredbe eIDAS Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća br. 910/2014 o elektroničkoj identifikaciji i uslugama povjerenja za elektroničke transakcije na unutarnjem tržištu. Prije donošenja Pravilnika donesen je Zakon o provedbi Uredbe (EU) br. 910/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o elektroničkoj identifikaciji i uslugama povjerenja za elektroničke transakcije na unutarnjem tržištu i stavljanju izvan snage Direktive 1999/93/EZ ("Narodne novine", broj 62/17) kojim je stavljen izvan snage Zakon o elektroničkom potpisu ("Narodne novine", broj 10/02, 80/08 i 30/14).

Tako je Kvalificirani elektronički potpis (Qualified Electronic Signature QES) - definiran kao napredni elektronički potpis koji je izrađen pomoću kvalificiranih sredstava za izradu elektroničkog potpisa i temelji se na kvalificiranom certifikatu za elektroničke potpise. Ekvivalentan je vlastoručnom potpisu i ima karakteristiku "ne-odbijanja"; a sve sukladno odredbama članaka 25 do 27 Uredbe (EU) br. 910/2014

Kvalificirani elektronički potpis stvara se prema Pravilniku o pružanju i korištenju usluga povjerenja („Narodne novine“, broj 60/19), kako to predviđa i Pravilnik o radu u sustavu eSpis („Narodne novine“, broj 35/15, 123/15, 45/16, 29/17, 112/17, 119/18, 39/20, 138/20 i 147/20), odnosno u skladu s odredbama članaka 28 do 34 Uredbe (EU) br. 910/2014.

Pored okolnosti kako je zaista odredbom članka 10. stavak 5. Pravilnika o elektroničkoj komunikaciji propisano da se elektronički podnesci podnose u PDF formatu te pored okolnosti da sud može u slučaju opravdanih sumnji u manipulaciju zatražiti od pružatelja usluga certificiranja provjeru valjanosti izdanog certifikata za pojedinu fizičku ili pravnu osobu, u smislu članka 10. stavak 2. citiranog Pravilnika valja ukazati prvostupanjskom суду na odredbu članka 25 stavak 1. Uredbe (EU) br. 910/2014.

Naime citiranim odredbom je propisano kako se elektroničkom potpisu kao dokazu u sudskim postupcima ne smije uskratiti pravni učinak i dopuštenost samo zbog toga što je on u elektroničkom obliku ili zbog toga što ne ispunjava sve zahtjeve za kvalificirani elektronički potpis.

Ovu odredbu valja tumačiti ekstenzivno, jer je namjera donositelja Uredbe olakšati strankama pristup javnim tijelima, pa tako i sudovima. Dakle, u sumnji je li nešto potpisano ili nije kvalificiranim elektroničkim potpisom uvijek valja polaziti od predmjiveva kako je potpisano pismeno i to na valjan način. Ova predmjiveva je u biti i utemeljena na ranijem pravnom shvaćanju po kojem se nedostatci u formi sudskih pismena ne mogu tumačiti na štetu stranke, odnosno da se ni protivna stranka ne može pozivati na takve nedostatke.“

Obzirom da je Odlukom Ministra pravosuđa od 20. travnja 2020.³⁷ utvrđeno da su ispunjeni uvjeti za e-komunikaciju na svim općinskim sudovima, to se i u ovršnom postupku ista odmah može primjenjivati.

Za ukazati je na još neke rješidbe sudova u svezi elektroničke komunikacije vršene u okviru parničnog postupka a koje su primjenjive i u ovršnom postupku.

³⁷ Odluka o ispunjavanju uvjeta za elektroničku komunikaciju od 20 travnja 2020., Klasa 011-01/19-01/100010, Ur. broj: 514-05-01-0201/3-20-04

U svojoj odluci broj Gž R-362/2021-2 od 11. svibnja 2021., Županijski sud u Splitu je smatrao da, iako punomoćniku tužiteljice dostava poziva za pripremno ročište nije izvršena sukladno odredbi čl. 133. st. 5. ZPP već sukladno odredbi čl. 133. st. 1. ZPP, to ne dovodi do nevaljanosti takove dostave. Ovo stoga jer je punomoćnik tužiteljice zaprimio poziv za pripremno ročište što isti ni u žalbi nije osporavao već se osporava način dostave, pa je zaključak suda da je i navedenim načinom dostave postignuta svrha instituta dostave.³⁸

Taj sud navodi i:

„Iako ovaj drugostupanjski sud ne podržava nepoštivanje proceduralnih pravila naprotiv, smatra da je izuzetno važno da se ista poštuju i primjenjuju onako kako glase ali u primjeni tih pravila a osobito u okolnostima konkretnog slučaja, smatra da nema mjesta pretjeranom formalizmu. Pritom, načelno nema mjesta ni pretjeranoj fleksibilnosti u primjeni procesnih pravila koja bi eventualno rezultirala potpunim uklanjanjem propisanih procesnih pravila ali to se u konkretnom slučaju nije ni dogodilo, jer je prvostupanjski sud postupio sukladno općem pravilu o dostavi iz odredbe članka 133. stavak 1. ZPP.“

Proizlazi da uvijek treba imati u vidu svrhu, cilj i smisao nekog procesnog pravila a, kako je već rečeno, dostava pismena predstavlja sudske radnje usmjerenu na to da se adresatima omogući saznanje o sadržaju podnesaka, odluka i drugih pismena koja su im upućena, odnosno na taj način osiguravaju im se procesna jamstva u svrhu ostvarenja prava na pravično suđenje. Ako nije ugroženo konvencijsko i ustavno pravo na pristup sudu i time, na pravično suđenje, nema

³⁸ „7.1. Naime, putem pošte punomoćnici tužiteljice dostavljen je dana poziv za pripremno ročište kao i odgovor na tužbu tuženika, te je iz povratnice razvidno da je potpisani primitak i stavljen pečat odvjetničkog ureda.

7.2. Dana punomoćnica tužiteljice dostavila je podnesak kojim se očituje na navode odgovora na tužbu ne osporavajući način dostave, i ne osporavajući sadržaj povratnice (nije isticano, pa ni u žalbi da su eventualno zaprimili samo odgovor na tužbu a ne i poziv za pripremno ročište). Prema odredbi članka 230. stavak 1. ZPP dostavnica je javna isprava koja dokazuje istinitost onoga što se u njoj potvrđuje, a dopušteno je dokazivati da su u javnoj ispravi neistinito utvrđene činjenice ili da je isprava nepravilno sastavljena, što žaliteljica ne tvrdi i ne dokazuje.

8. Iako punomoćnici tužiteljice dostava poziva za pripremno ročište nije izvršena sukladno odredbi članka 133. stavak 5. ZPP već sukladno odredbi članka 133. stavak 1. ZPP, to ne dovodi do nevaljanosti predmetne dostave. Ovo stoga jer je punomoćnica tužiteljice zaprimila poziv za pripremno ročište što ista ni u žalbi ne osporava već osporava način dostave, pa je i navedenim načinom dostave postignuta svrha instituta dostave kako je to naprijed navedeno.

8.1. Punomoćnica tužiteljice, kao stručni punomoćnik, mogla je razlučiti koje su predvidive pravne posljedice nedolaska na pripremno ročište za koje je poziv zaprimila putem pružatelja poštanskih usluga te nije navela ništa da bi ju spriječilo da pristupi na to ročište izuzev što je olako držala da zbog načina dostave neće nastupiti pravne posljedice iz odredbe članka 291. stavak 4. ZPP.

....
8.3. Kako se u žalbi ne osporava da je zaprimljen poziv za pripremno ročište već se osporava način dostave, to proizlazi da je punomoćnica tužiteljice bila upoznata s danom i mjestom održavanja pripremnog ročišta, pa unatoč navedenom nedostatku u proceduri dostave, takvo postupanje pri dostavi nema značenje ni posljedicu onemogućavanja stranci da raspravlja pred sudom.

8.4. Konkludira, nije ostvarena bitna povreda odredaba parničnog postupka iz odredbe članka 354. stavak 2. točka 6. ZPP, tužiteljici nije onemogućeno da raspravlja pred sudom, a propust punomoćnice tužiteljice da pristupi na pripremno ročište sankcioniran je sukladno odredbi članka 291. stavak 4. ZPP kojom je propisano da, ako s pripremnog ročišta neopravdano izostanu obje stranke (što je ovdje slučaj) ili ako dođu na ročište, ali se neće upustiti u raspravljanje, ili se udalje s ročišta, smarat će se da je tužitelj povukao tužbu.“

povrede pravila o dostavi pri čemu uvijek, ali uvijek, treba imati u vidu okolnosti konkretnog slučaja.

Primjena novijih tehnoloških dostignuća u ovršnom postupku, pa tako i elektronička komunikacija doprinosi brzini postupka i njegovu pojeftinjenju, a samim time i ostvarenju načela djelotvornosti, pravičnosti i suđenja u razumnom roku.

Postupak elektroničke komunikacije je već zaživio u praksi u parničnom postupku i pokazao se jednostavnim za korištenje te je time postignut cilj i svrha koju je zakonodavac imao u vidu prilikom uvođenja ovog načina dostave pismena, pa je za očekivati da će na isti ili jednostavniji način, ista zaživjeti i u ovršnom postupku.

I.1.2.5. Javni bilježnici

Uloga javnih bilježnika prilikom dostave pismena posebno je uređena u postupku osiguranja tražbina³⁹, na način da nakon neuspjele dostave putem davatelja poštanskih usluga, a na izričit zahtjev predlagatelja osiguranja, javni bilježnik dostavu protivniku osiguranja može obaviti putem uredujućeg javnog bilježnika ili drugog javnog bilježnika ako dostavu treba obaviti izvan službenog područja uredujućeg javnog bilježnika.

Obveza je predlagatelja osiguranja da predujmi sredstva potrebna za pokriće troškova javnobilježničke dostave (u protivnom, nema obavljanja dostave) time da te troškove namiruje izravno javnom bilježniku koji obavlja dostavu.

Ako dostavu treba obaviti izvan područja uredujućeg javnog bilježnika, isti putem zamolbe za pravnu pomoć dostave u postupku osiguranja tražbine pismeno

³⁹ Č. 8. st. 10., 11., 12., 13. i 14. OZ

„(10) U postupku osiguranja tražbina, nakon neuspjele dostave putem davatelja poštanskih usluga, na zahtjev predlagatelja osiguranja dostavu protivniku osiguranja može obaviti javni bilježnik koji odlučuje u postupku, odnosno drugi javni bilježnik ako dostavu treba obaviti izvan službenog područja javnog bilježnika koji odlučuje u postupku. Troškove javnobilježničke dostave predlagatelj osiguranja izravno namiruje javnom bilježniku koji obavlja dostavu. Javni bilježnik kome nisu predujmljena sredstva za pokriće troškova dostave nije dužan obaviti dostavu.

(11) Ako dostavu treba obaviti izvan službenog područja javnog bilježnika koji odlučuje u postupku osiguranja tražbine, pismeno koje se dostavlja, javni bilježnik uz molbu prosjeđuje javnom bilježniku na čijem se službenom području nalazi adresa protivnika osiguranja. Javni bilježnici su jedan drugom dužni pružati pravnu pomoć dostave u postupku osiguranja tražbine. Ako zamoljeni javni bilježnik nije nadležan obaviti radnju za koju je zamoljen, ustupit će molbu nadležnom javnom bilježniku, odnosno drugom državnom tijelu i o tome obavijestiti javnog bilježnika od koga je primio molbu, a ako mu nadležni javni bilježnik, odnosno državno tijelo nije poznato, vratit će molbu. Ako u jednom mjestu postoji više javnih bilježnika, molba za davanje pravne pomoći dostave može se podnijeti bilo kojem od tih javnih bilježnika.

(12) Kad je ovim Zakonom predviđeno da se dostava ili koja druga radnja obavlja preko javnoga bilježnika, dostava, odnosno radnja obavljaju se tako da javni bilježnik, na zahtjev ovlaštene osobe ili tijela, putem davatelja poštanskih usluga ili neposredno, dostavi pismeno i o tome sastavi zapisnik, otpovjednik kojega će dostaviti ovlaštenoj osobi ili tijelu koji su zamolili pravnu pomoći dostave.

(13) Na radnje poduzete u svezi s dostavom preko javnih bilježnika na temelju ovoga Zakona stranke ne plaćaju javnobilježničke pristojbe. Troškovi dostave putem javnoga bilježnika ulaze u troškove postupka.

(14) Javni bilježnik u obavljanju dostave na temelju ovoga Zakona ima prava i dužnosti sudskog dostavljača. Javnog bilježnika u obavljanju dostave mogu zamjenjivati javnobilježnički prisjednik, savjetnik i vježbenik.“

prosljeđuje nadležnom javnom bilježniku. Pritom, javni bilježnik u obavljanju dostave ima prava i dužnosti sudskog dostavljača.

Zaključno, nova pravila o dostavi sukladna su tehnološkim unapređenjima, usuglašena su s pravilima dostave u parničnom postupku čime se (zbog horizontalne usklađenosti zakonodavnih rješenja) dodatno osigurava ostvarenje načela pravne sigurnosti jer nema nikakve potrebe ni oportuniteta da se pravila o dostavi razlikuju u pojedinim sudskim postupcima pa tako i ovdje.

I.2. TROŠKOVI POSTUPKA

I.2.1. Općenito⁴⁰

Sve troškove postupka u vezi s određivanjem i provedbom ovrhe i osiguranja prethodno snosi ovrhovoditelj, odnosno predlagatelj osiguranja (izuzev ako je postupak pokrenuo sud po službenoj dužnosti koji ih u toj situaciji predujmljuje iz svojih sredstava), te je iste dužan predujmiti u roku koji sud odredi pod prijetnjom posljedice obustave ovrhe odnosno osiguranja.

Do obustave postupka u slučaju da troškovi ne budu predujmljeni u roku doći će međutim, samo u situaciji ako se bez toga ovrha ili osiguranje ne mogu provesti, što je nužno obrazložiti u sudskim odlukama.

S druge strane, ako u roku ne budu predujmljeni troškovi o kojima ovisi poduzimanje neke radnje o kojoj ne ovisi provedba ovrhe, ta se radnja neće provesti.⁴¹

Ovršenik odnosno protivnik osiguranja dužni su ovrhovoditelju odnosno predlagatelju osiguranja naknaditi troškove koji su bili potrebni za ovrhu ili osiguranje,

⁴⁰ Čl. 14. st. 1. - 7. OZ

„(1) *Troškove postupka u svezi s određivanjem i provedbom ovrhe i osiguranja prethodno snosi ovrhovoditelj, odnosno predlagatelj osiguranja.*

(2) *Ovrhovoditelj, odnosno predlagatelj osiguranja dužan je troškove postupka predujmiti u roku koji sud odredi. Sud će obustaviti ovrhu, odnosno osiguranje ako troškovi ne budu predujmljeni u tomu roku, a bez toga se ovrha ili osiguranje ne mogu provesti. Ako u roku ne budu predujmljeni troškovi o kojima ovisi poduzimanje neke radnje o kojoj ne ovisi provedba ovrhe, ta se radnja neće provesti.*

(3) *Troškove postupka koji je sud pokrenuo po službenoj dužnosti prethodno predujmljuje sud iz svojih sredstava.*

(4) *Ovršenik, odnosno protivnik osiguranja dužni su ovrhovoditelju, odnosno predlagatelju osiguranja naknaditi troškove koji su bili potrebni za ovrhu ili osiguranje.*

(5) *Ovrhovoditelj, odnosno predlagatelj osiguranja dužni su ovršeniku, odnosno protivniku osiguranja naknaditi troškove koje su im neosnovano prouzročili.*

(6) *Zahtjev za naknadu troškova podnosi se najkasnije u roku od 30 dana od dana završetka postupka.*

(7) *O troškovima postupka odlučuje sud u ovršnom postupku i u tom postupku određuje, na prijedlog stranke, ovrhu radi njihova ostvarenja.*

⁴¹ Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-582/2021-2 od 28. rujna 2021., sentenca, Zbirka sentenci 2/2021., CSP, Područni ured Split:

„Razgledavanje nekretnine nije radnja bez koje se postupak ovrhe ne bi mogao provesti te joj svojstvo te radnje ne daje odredba čl. 89. st. 1. OZ-a.“

a prema načelu *causae* ovrhovoditelj odnosno predlagatelj osiguranja dužni su ovršeniku odnosno protivniku osiguranja naknaditi troškove koje su im neosnovano prouzročili.⁴²

Županijski sud u Splitu u odluci broj Gž R-1504/2021-2 od 29. prosinca 2021.:

„Tužiteljici pripada i trošak pristupa na ročište koje je trebalo biti održano na daljinu uz korištenje programa Cisco Webex, ali je zbog loše internetske veze odgođeno. Naime, u zakazano vrijeme punomoćnici stranaka su pristupili, očito je uspostavljena komunikacija koja je međutim, bila isprekidana zbog problema u internetskoj vezi pa je odlučeno ročište odgoditi.“

Stoga tužiteljici pripada taj trošak pristupa na ročište koje je odgođeno prije početka raspravljanja, i to prema Tbr. 9. točka 5. OT bez obzira što se punomoćnica tužiteljice nalazila u svom odvjetničkom uredu.“

O pravodobnom zahtjevu za naknadu troškova (podnesenom u prekluzivnom roku od 30 dana od dana završetka postupka), odlučuje sud u ovršnom postupku i u tom postupku na prijedlog stranke, određuje i ovrhu radi njihova ostvarenja.⁴³

Da se radi o prekluzivnom roku proizlazilo bi i iz odluke Županijskog suda u Splitu broj Gž Ovr-19/2021-2 od 20. siječnja 2021. u postupku radi civilne diobe prodajom nekretnine, gdje se navodi kako je rok iz čl. 14. st. 6. OZ prekluzivan, i čijim propuštanjem da se gubi pravo naknadnog poduzimanja procesne radnje.⁴⁴

Postupak ovrhe smatra se dovršenim pravomoćnošću odluke o odbacivanju ili odbijanju ovršnoga prijedloga, provedbom ovršne radnje kojom se ovrha dovršava ili obustavom ovrhe.⁴⁵

Na sastanku predsjednika Građanskih odjela županijskih sudova i Građanskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 31. ožujka 2021. usvojeni su Zaključci, među kojima u svezi troškova ovršnog postupka i zaključak:

„1. Ima li ovrhovoditelj pravo na naknadu troškova ovršnog postupka u situaciji kada je ovrha obustavljena krivnjom ovrhovoditelja (neplaćanje predujma, dostava adrese, kada ovrhovoditelj nije postupio po nalogu suda i slično)?

Ako je do obustave ovrhe došlo krivnjom ovrhovoditelja, primjerice radi neplaćanja predujma, nedostavljanja adrese, nepostupanja ovrhovoditelja po nalogu

⁴² Županijski sud u Splitu, Gž Ovr Ob-102/2019-2, od 9. prosinca 2019.:

„Policija obavljanjem policijskih poslova i primjenom policijskih ovlasti pruža pomoć u postupku ovrhe radi prisilnog oduzimanja i predaje djeteta, pa je utoliko neosnovan zahtjev policijske postaje da joj ovrhovoditelj naknadi troškove nastale u postupku provedbe ovrhe, jer kao sudionik postupka nema pravo na iste u smislu odredbe članka 14. Ovršnog zakona.“

⁴³ Dakle, nema naknade troškova bez zahtjeva, a naknađuju se samo troškovi koji su bili potrebni što podrazumijeva brižljivu ocjenu, od strane suda, svih okolnosti konkretnog postupka.

⁴⁴ Pritom, navodi se i kako nije od značaja što se radi o privremenom zastupniku stranke jer da on ne može imati veća prava od stranke koju zastupa, a Pravilnikom o visini iznosa i načinu isplate naknade za skrbnika („Narodne novine“, broj 5/14, 75/14, 5/15 i 103/15), nije ni propisan neki posebni rok u kojem bi privremeni zastupnik bio ovlašten zahtjevati naplatu troškova postupka, pa tako ni ovršnog.

⁴⁵ čl. 73. st. 1. OZ

suda i slično, tada ovrhovoditelj nema pravo na naknadu troškova ovršnog postupka.^{46,47}

Prema odredbi čl. 20. st. 1. ZID OZ, odredba čl. 2. ZID OZ (izmjena u svezi troškova ovrhe, odnosno osiguranja u odredbi čl. 14. OZ) se ne primjenjuje na postupke pokrenute prije stupanja na snagu ZID OZ-a.

Iako je svrha ovršnog postupka naplata dužne tražbine, sam postupak ne bi smio biti previše otegotan za ovršenika pa tako ni u dijelu troškova ovrhe.

U sudskoj praksi, kao noviji problem pojavilo se pitanje naknade troškova s naslova sastava zahtjeva za izravnu naplatu.

Naime, prema pravnom shvaćanju Građanskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 13. lipnja 2019.:

„Ovrhovoditelj zastupan po odvjetniku ima pravo na naknadu troška sastava zahtjeva za izravnu naplatu.“

Nadalje, na sastanku predsjednika Građanskih odjela županijskih sudova i Građanskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 26. studenog 2021. usvojen je Zaključak:

„3. Ostaje se kod Zaključka br. 7. sa sastanka predsjednika Građanskih odjela županijskih sudova i Građanskog odjela Vrhovnog suda od 29. ožujka 2018.“,

a koji Zaključak je u svezi primjene čl. 209. i čl. 14. st. 4. Ovršnog zakona koji se odnose na troškove izravne naplate te pitanje priznaju li se ti troškovi kao dio troškova ovršnog postupka ili ne, glasio:

„Troškovi izravne naplate priznaju se kao troškovi ovršnog postupka.“⁴⁸

⁴⁶ Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-1314/2018-2 od 5. studenog 2018.:

„Pravilan je stav da će ovršenik ovrhovoditelju nadoknaditi troškove postupka bez obzira je li uspio u provedbi ovrhe ili ne, ali samo u situaciji kada je nemogućnost provedbe utvrđena od strane suda, nakon provođenja svih radnji koje su propisane OZ-om, dok troškove koji su nastali provedbom ovrhe, a bez stvarne volje da se postupak provede treba snositi ovrhovoditelj.“

Slijedom navedenog, a kako je postupak u ovoj pravnoj stvari obustavljen zbog toga što je ovrhovoditelj nije postupio po zaključku suda i osigurao prisutnost osoba čija je prisutnost nužna da bi se ovrha mogla provesti, po ocjeni ovog suda, žalbenim navodima ovrhovoditelja nije dovedena u pitanje zakonitost i pravilnost pobijanog prvostupanjskog rješenja kojim je odbijen zahtjev ovrhovoditelja za naknadu troškova.“

⁴⁷ Na sjednici Građanskog odjela Županijskog suda u Splitu održanoj dana 28. siječnja 2014. zauzet je pravni stav:

„Ovrhovoditelj ima pravo na nadoknadu troškova postupka jer nije skrив troškove, a do obustave je došlo po sili zakona, pa je ovršenik po čl. 14. st. 4. OZ/96 u obvezi nadoknaditi trošak koji je nastao ovrhovoditelju.“

⁴⁸ Postavlja se pitanje je li se, s tim u vezi, u ZID OZ moglo što učiniti u svezi troškova izravne naplate, posebice kada se ima u vidu intencija zakonodavca da se troškovi ovršnog postupka smanje na najmanju moguću mjeru ali s druge strane, doista dužnik obveze ima mogućnost svoju obvezu ispuniti na miran način i u kojoj situaciji ne bi bilo ni potrebe za provođenjem ovrhe.“

Potreba za ponovnim donošenjem zaključka nastala je zbog različite sudske prakse županijskih sudova primjerice:

- Županijskog suda u Varaždinu u predmetu broj Gž Ovr-498/2021:

„... nema dvojbe da je ovrhovoditelj legitimiran pred sudom tražiti naknadu troškova koji su mu bili potrebni za ovrhu obzirom da je izravna naplata novčane tražbine na temelju ovršne sudske odluke (kao što je ovdje slučaj) specifičan postupak prisilnog ostvarenja novčane tražbine izvan suda, pred posebnim tijelom kojemu je provođenje takvih postupaka zakonski dano u nadležnost pa je stoga inicijativa ovrhovoditelja (koju je prepustio osobi odvjetnika) koji je sastavio odnosni zahtjev potpuno legitimna, a zahtjev ovrhovoditelja radi naknade mu iz toga proizašlih troškova - osnovan.“⁴⁹

- Županijskog suda u Velikoj Gorici u predmetu broj Gž Ovr-448/2021:

„Također je prvostupanjski sud pravilno odbio trošak ovrhovoditelja u iznosu od 78,12 kuna za trošak sastavljanja zahtjeva za naplatu troška postupka izravne naplate. Naime, pravo na navedeni trošak ovrhovoditelju ne pripada iz razloga što isti zapravo predstavlja troškovnik, a sukladno odredbama Tarife nije predviđeno pravo na naknadu troška sastavljanja troškovnika.“

- Županijskog suda u Puli-Pola u predmetu broj Gž Ovr-509/2021:

„Na taj je način, po ocjeni ovoga drugostupanjskog suda, mogao postupiti i ovrhovoditelj pa bi svoju tražbinu po osnovi troškova izvansudske ovrhe ostvario bez dalnjih troškova koji nastaju kada se odluci za put izravne naplate a koji put doista podrazumijeva mogućnost nastajanja dalnjih troškova unedogled pa na određeni način predstavlja kažnjavanje ovršenika zbog neplaćanja, kako je pravilno primjetio i prvostupanjski sud, jer bi sud stalno donosio nova rješenja o naknadi troškova izravne naplate troškova ovršnog postupka koja bi se tretirala kao ovršne odluke suda na temelju kojih bi ovrhovoditelj tražio izravnu naplatu i svaki put zahtijevao nagradu za izvid i pribavu pravomoćnosti, što institut naplate troškova izvansudske ovrhe i izravne naplate dovodi do apsurda.

...Na kraju valja napomenuti kako je ovakav stav zauzet na sjednici Građanskog odjela ovoga suda održanoj 18. listopada 2021., većinom glasova svih sudaca toga odjela koji su smatrali potrebnim izmijeniti dosadašnju drugačiju praksu koja je proizlazila iz nekoliko prethodnih odluka.“

te je nakon rasprave donesen naprijed navedeni zaključak.

⁴⁹ Taj sud nadalje, navodi i:

„U kontekstu stajališta prvostupanjskog suda da „beskonačno naplaćivanje tzv. „troškova u postupku izravne naplate“ ne može imati za posljedicu „beskonačno naplaćivanje nepostojeće tražbine“, valja navesti da su svi takvi daljnji troškovi posljedica nepostupanja ovršenika po pravomoćnim sudske odlukama te se ne radi o nepostojećoj tražbini niti o kažnjavanju ovršenika koji ovrhu pravomoćno ovrhovoditelju dosuđenih troškova postupka može spriječiti njihovim pravovremenim podmirenjem.“

Kada se razmatraju stvarni troškovi ovrhe, to su prije svega troškovi sastava prijedloga za ovrhu, materijalni troškovi, troškovi javnobilježničkog postupanja, troškovi pristojbi. Ako ovršenik odmah po zaprimanju prijedloga za ovrhu podmiri dužnu tražbinu, njegova obveza naknade troškova ovrhovoditelju sastojat će se u naknadi takvih stvarnih troškova ovrhe⁵⁰.

U odluci broj Gž R-208/2021-2 od 16. rujna 2021. u svezi obveze plaćanja sudskih pristojbi, primjenjivo i u ovršnim postupcima, Županijski sud u Splitu navodi:

„U odnosu na pobijano rješenje, prema članku 7. stavak 1. Zakona o sudskim pristojbama („Narodne novine“, broj 118/18; dalje: ZSP) za podneske koji se podnose u električkom obliku sukladno posebnim propisima putem informacijskog sustava u primjeni u poslovanju suda pristojba se plaća u trenutku njihova podnošenja u visini polovice propisanog iznosa pristojbe utvrđene Tarifom.

Pogrešno je prvostupanjski sud smatrao da je tuženica u situaciji kada nije odmah prilikom podnošenja odgovora na žalbu u električkom obliku platila sudsku pristojbu u iznosu od 100,00 kn (koji iznos je nesporan) mora platiti puni iznos pristojbe.

Naime, ZSP ne propisuje sankciju zbog neplaćanja sudske pristojbe prilikom podnošenja podneska u električkom obliku. Budući je tuženica propisanu pristojbu platila sutradan, to nije bilo uvjeta za donošenje rješenja kojim se tuženicu poziva na plaćanje pristojbe i obračunava dodatnih 100,00 kn s osnove tog rješenja. Slijedom navedenog, valjalo je pobijano rješenje preinačiti pozivom na odredbu članka 380. točka 3. ZPP a kao u izreci ove odluke.“⁵¹

Kada se govori o troškovima postupka, upozoriti je i na praksu Europskog suda za ljudska prava, kako već poznatu i široko primjenjivu iz predmeta Klauz protiv Hrvatske⁵² (u kojoj se izražava shvaćanje da je postavljanje previsokog tužbenog

⁵⁰ Županijski sud u Splitu u odluci broj Gž Ovr-521/2021-2 od 20. rujna 2021. izražava stajalište da je za suđenje u postupku između dvije pravne osobe, radi naplate troškova ovrhe nastalih povodom izravne naplate s osnova neplaćenih računa za isporučenu električnu energiju nadležan općinski sud

⁵¹ Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-414/2021-2 od 13. srpnja 2021.:

„Propust stranke na plaćanje sudske pristojbe u trenutku podnošenja podneska električkim putem nema za posljedicu gubitak prava na plaćanje polovice iznosa sukladno odredbi čl. 7. st. 1. ZSP.“

⁵² Zahtjev broj 28963/10, odluka od 18. srpnja 2013., konačna dana 9. prosinca 2013., Url:

<https://uredzastupnika.gov.hr/UserDocsImages/arhiva/KLAUZ%20presuda.pdf> :

„96. Kao rezultat navedenog, dodjela troškova u ovom predmetu je imala neke neprihvatljive posljedice. Kao prvo, paradoksalno je da je država jednom rukom - naknadama za državno odvjetništvo koje ju je zakonski zastupalo - uzela znatan dio onoga što je dodijeljeno drugom (vidi, mutatis mutandis, Perdigão protiv Portugala [VV], br. 24768/06, stavak 72., 16. studenoga 2010.). Kao drugo, postupovna sankcija za podnositeljev minoran postupovni propust, odnosno isticanje previsokog tužbenog zahtjeva, bila je toliko stroga da je neopravdano umanjila naknadu koja mu je dodijeljena zbog tako ozbiljnog nezakonitog čina kao što je kazneno djelo zlostavljanja tijekom obavljanja službene dužnosti, a koje djelo zabranjuje članak 3. koji se ubraja u jednu od temeljnih odredbi Konvencije.

97. Sukladno tome, ne može se reći da su odluke domaćih sudova u ovom predmetu bile razmjerne legitimnom cilju kojem smjera pravilo navedeno u članku 154. stavku 2. Zakona o parničnom postupku koje od jedne stranke zahtjeva da protivnoj stranci naknadi troškove ovisno o njihovoj uspjehu i u sporu, a koji se troškovi utvrđuju razmjerno visini tužbenog zahtjeva. Njegova

zahtjeva minoran propust koji ne zavrjeđuje toliko strogu sankciju koja neopravdano umanjuje štetu što se, primjenjivo na ovršni postupak, može tumačiti da je potrebno u određenim situacijama cijeniti i staviti u omjer visinu tražbine i visinu troškova ovršnog postupka); nadalje, Cindrić i Bešlić protiv Hrvatske⁵³ (u kom predmetu je također utvrđena povreda čl. 6. st. 1. Konvencije u pogledu prava podnositelja zahtjeva na pristup sudu) ali i novije kao što su odluke u predmetima Marić protiv Hrvatske⁵⁴ (u kom predmetu nije utvrđena povreda čl. 6. st. 1. Konvencije u pogledu prava podnositelja zahtjeva na pristup sudu), i Čolić protiv Hrvatske⁵⁵ (u kom

primjena je u ovom predmetu rezultirala ograničenjem koje je umanjilo samu bit podnositeljevog prava na pristup sudu. Stoga je došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije.“

⁵³ Zahtjev broj 72152/13, odluka od 6. rujna 2016., Url:

<https://uredzastupnika.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/Presude%20i%20odluke//Cindri%C4%87%20i%20Be%C5%A1li%C4%87,%20presuda.pdf> :

„119. Sud smatra kako njegova zadaća nije donijeti odluku o pravilu da „gubitnik plaća“ kao takvom, već utvrditi je li, u okolnostima ovog predmeta, pravo podnositelja zahtjeva na pristup sudu u smislu članka 6. stavka 1. Konvencije bilo poštovano, (vidjeti, mutatis mutandis, Malige protiv Francuske, 23. rujna 1998., odlomak 30., Izvješća 1998-VII). Sud priznaje da bi se nalog podnositeljima zahtjeva da plate troškove zastupanja države mogao tumačiti kao ograničenje koje narušava pravo na pristup sudu (vidjeti predmet Klauz, prethodno citiran, odlomak 81.).“

120. Kako je Sud u brojnim prigodama naglasio, ograničenje koje utječe na pravo na pristup sudu neće biti spojivo s člankom 6. stavkom 1. osim ako teži legitimnom cilju, te ako postoji razuman odnos razmjernosti između iskorištenih sredstava i legitimnog cilja koji se teži postići (vidjeti prethodni odlomak 117. i, posebno s obzirom na pravilo „gubitnik plaća“, predmet Klauz, prethodno citiran, odlomak 83.). Sud stoga mora razmotriti je li to postignuto u ovom predmetu.

121. Sud prihvata da pravilo da „gubitnik plaća“ teži legitimnom cilju osiguravanja pravilnog djelovanja pravosudnog sustava i zaštite prava drugih kroz odvraćanje od neutemeljenih parnic i preuvečanih troškova (vidjeti predmet Klauz, prethodno citiran, odlomak 84.; vidjeti također prethodni odlomak 93.).

122. Što se tiče pitanja je li ograničenje bilo razmjerno legitimnom cilju kojem se teži, sud upućuje na svoja utvrđenja na temelju članka 1. Protokola br. 1 (vidjeti prethodne odlomke 97.-107.). Po istoj osnovi po kojoj je utvrdio povredu članka 1. Protokola br. 1 (vidjeti prethodni odlomak 108.), Sud ponovno naglašava da nalog podnositeljima zahtjeva da snose puni iznos troškova zastupanja države u dotičnom postupku predstavlja nesrazmjerne ograničenje prava podnositelja zahtjeva na pristup sudu.“

⁵⁴ Analiza odluke Marić protiv Hrvatske, zahtjev broj 37333/17, odluka od 10. studenog 2020., Url: <https://uredzastupnika.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/Analize%20presuda%20i%20odluka//Mari%C4%87%20analiza.pdf>,

„.... Europski sud je zaključio da je njihova tužba bila očigledno nerazumna odnosno da nije imala nikakvih izgleda za uspjeh.

Slijedom navedenog Europski sud je zaključio da nalog podnositeljima zahtjeva da snose sve troškove pravnog zastupanja države u parničnom postupku nije predstavlja nesrazmjerne ograničenje njihova prava na pristup sudu te je odbacio njihov zahtjev u skladu s člankom 35. stavkom 3 točkom (a) i stavkom 4. Konvencije.“

⁵⁵ Zahtjev broj 49083/18, odluka od 18. studenog 2021., Url:

[https://hudoc.echr.coe.int/eng#/fulltext%22:\[%2249083%22\],%22documentcollectionid%22:\[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22\],%22itemid%22:\[%22001-213214%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#/fulltext%22:[%2249083%22],%22documentcollectionid%22:[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22],%22itemid%22:[%22001-213214%22]})

Sud je utvrdio da su ukupni troškovi postupka koje je tužitelj trebao platiti tuženiku oko 36.000,00 kn, iako je isti uspio u postupku radi naknade štete za iznos od oko 18.000,00 kn, stoga da je došlo do ograničenja njegova prava na pristup sudu. ESLJP se složio s navodima države da se ovaj predmet razlikuje od predmeta Klauz i Cindrić i Bešlić, jer je tuženik u predmetnom postupku privatna osoba a ne država, ali je naveo da se jamstva pristupa sudu primjenjuju s jednakom snagom na privatne sporove kao i na one koji uključuju državu. Sud je utvrdio da je postupak u ovom predmetu rezultirao absurdnim ishodom jer su domaći sudovi podnositelju, koji je dokazao da je pretrpio fizički napad od strane tuženika naložili platiti troškove postupka tuženiku u dvostrukom iznosu od onog koji mu je dosuđen za naknadu štete kao rezultat napada. Stoga je Sud smatrao da je način na koji je Vrhovni sud primijenio domaće pravo u podnositeljevom predmetu izvan prihvatljive granice slobode procjene koja je domaćim sudovima dana temeljem čl. 6. st. 1. Konvencije. Zaključio je da je

predmetu je sud zaključio da se jamstva pristupa sudu primjenjuju s jednakom snagom na privatne sporove kao i na one koji uključuju državu).

Iz svih odluka nedvojbeno proizlazi da, kada ESLJP obrazlaže o pravičnosti postupanja suda, ista mora biti takva da se tim postupanjem uspostavlja razuman odnos razmjernosti između korištenja dopuštenih pravnih sredstava i legitimnih ciljeva kojim se njima teži. U suprotnom, bilo bi ugrožena sama suština tzv „prava na sud“ kako to proklamira odredba čl. 6. st. 1. Konvencije. U svom odlukama provođen je tzv. test razmjernosti a koji se sastoji od pitanja:

1. je li neka radnja predstavlja miješanje,
2. je li to miješanje zakonito,
3. je li to miješanje teži legitimnom cilju,
4. je li zbog miješanja države neka osoba morala snositi nerazmjeran i prekomjeran teret,
a kod ocjene naknade troškova postupka konačno pitanje
5. je li postupanjem jedne stranke došlo do povrede prava na mirno uživanje vlasništva druge?

Osim navedenih, za uputiti je i na odluke istog suda (ESLJP) primjerice Žibrat protiv Hrvatske⁵⁶ u kom predmetu su zbog dugotrajnog ovršnog postupka iseljenja nastali visoki troškovi postupka na teret ovršenika, a u tijeku je i parnični postupak za isplatu s naslova korištenja nekretnine bez valjane pravne osnove koji može rezultirati obvezivanjem tuženika - ovdje ovršenika na isplatu visokih novčanih iznosa s navedene osnove, što sve govori o nužnosti poštivanja procesnih pravila, nužnosti poštivanja načela ekonomičnosti postupanja i nužnosti da sud vodi računa o razmjernosti poduzetih pravnih sredstava na obje strane, posebice kada se u omjer stavljuju privatni interesi stranaka.

Međutim, ovrhovoditelj ne može biti siguran da će tražbina odmah biti plaćena, i najčešće i neće. Stoga je ovrhovoditelj prije ZID OZ-a bio dužan već u prijedlogu za ovrhu predvidjeti i specificirati i druge, tj. predvidive troškove (npr. troškove dostave, troškove pribave klauzule pravomoćnosti i ovršnosti od javnog bilježnika i dr.).

ograničenje prava na pristup sudu podnositelju narušilo samu bit tog prava, te je došlo do povrede čl. 6. st.1. Konvencije.

Sud je nadalje utvrdio da je u ovom predmetu došlo do miješanja u pravo podnositelja na mirno uživanje njegovog vlasništva. Uzimajući u obzir svoju sudsку praksu i razloge zbog kojih je utvrdio povredu prava na pošteno suđenje, Sud je naveo da je to miješanje bilo predviđeno zakonom i da je bilo u općem interesu, međutim da nije uspostavljena potrebna pravična ravnoteža između uključenog općeg interesa i prava podnositelja zahtjeva na mirno uživanje svog vlasništva. Stoga je zaključio da je došlo i do povrede čl. 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju, te je podnositelju dodijelio iznos od 1.740,00 EUR na ime materijalne štete i 2.550,00 EUR na ime troškova.

⁵⁶ Url: <https://uredzastupnika.gov.hr/sudska-praksa/clanak-6-pravo-na-posteno-sudjenje/159/doc/2726>

I.2.2. Predvidivi troškovi

Predvidivi troškovi su u sudskoj praksi izazivali dosta prijepora ali su ZID OZ-om brisane odredbe o obvezi specificiranja predvidivih troškova prilikom podnošenja prijedloga za ovrhu ili osiguranje što je doprinos unaprjeđenju ostvarivanja načela ekonomičnosti postupanja.

Ako ovrhovoditelj, odnosno predlagatelj osiguranja u ovršnom prijedlogu ili prijedlogu za osiguranje zahtijeva određivanje ovrhe za troškove, dužan je u ovršnom prijedlogu ili prijedlogu za osiguranje posebno navesti za koje nastale troškove zahtijeva naknadu i njihov ukupni obračun.⁵⁷

Iz navedene odredbe nedvojbeno proizlazi da se u prijedlogu za ovrhu mogu tražiti samo troškovi koji su nastali (stvarni troškovi) a ne i „predvidivi troškovi“.

Međutim, u odredbi čl. 41. OZ i nadalje je ostalo zakonodavno rješenje da će sud u rješenju o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave, među ostalim, odrediti ovrhu radi prisilne naplate tražbine zajedno s odmјerenim i predvidivim troškovima, posebno naznačiti predvidive troškove, upozoriti ovršenika da u slučaju namirenja tražbine u roku iz st. 2. toč. 1. ovoga čl. nije dužan namiriti predvidive troškove postupka.⁵⁸

Da se doista ukidaju predvidivi troškovi razvidno bi bilo i iz izmijenjene odredbe čl. 283. OZ⁵⁹ jer više nema troškova pribave potvrde pravomoćnosti i

⁵⁷ Čl. 8. st. 8. OZ

⁵⁸ Čl. 41. OZ:

„(1) U rješenju o ovrsi moraju biti naznačeni ovršna isprava, ako se ovrha traži na temelju ovršne isprave, tražbina koja se ostvaruje, sredstvo i predmet ovrhe te drugi podaci potrebni za provedbu ovrhe.

(2) Rješenjem o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave sud će:

1. naložiti ovršeniku da u roku od osam dana, a u mjeničnim i čekovnim sporovima u roku od

tri dana od dana dostave rješenja, namiri tražbinu zajedno s odmјerenim troškovima,

2. odrediti ovrhu radi prisilne naplate tražbine zajedno s odmјerenim i predvidivim troškovima,

3. odmјeriti nastale troškove,

4. posebno naznačiti predvidive troškove.

(3) Rješenje o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave mora sadržavati:

- upozorenje ovršeniku da prigovor protiv rješenja o ovrsi mora biti obrazložen i koje su pravne posljedice podnošenja neobrazloženog prigovora,

- upozorenje ovršeniku da u slučaju namirenja tražbine u roku iz stavka 2. točke 1. ovoga članka nije dužan namiriti predvidive troškove postupka,

- upozorenje ovršeniku ako se provodi ovrha na novčanoj tražbini po računu na koji mu se uplaćuju primanja i naknade iz članka 172. ovoga Zakona ili iznosi koji su izuzeti od ovrhe iz članka 173. ovoga Zakona, da je dužan o tome obavijestiti Agenciju.

(4) Rješenje o ovrsi ne mora biti obrazloženo i može se izdati otiskivanjem štambilja na prijedlogu za ovrhu.

(5) Rješenje o ovrsi mora sadržavati uputu o pravnom lijeku.

(6) Sud neće po službenoj dužnosti odbaciti prijedlog za ovrhu utemeljen na pravomoćnoj sudskoj odluci, sudskoj nagodbi, javnobilježničkoj odluci ili javnobilježničkoj ispravi samo zato što na tim ispravama nije bilo potvrde o ovršnosti u vrijeme odlučivanja, odnosno neće odbiti ovršni zahtjev samo zato što tražbina utvrđena tim ispravama nije stekla svojstvo ovršivosti.

(7) Rješenje kojim se prijedlog za ovrhu potpuno ili djelomice odbacuje ili odbija mora biti obrazloženo.“

⁵⁹ Čl. 283. OZ:

ovršnosti jer se ona izdaje automatizmom kada se za to ispune zakonski uvjeti i dostavlja ovrhovoditelju kao dio poslovnog procesa javnobilježničkog postupanja.

Stoga okolnost da u odredbi čl. 41. OZ nisu brisane odredbe o predvidivim troškovima treba smatrati propustom zakonodavca ali bez praktičnog značaja.

Sudska praksa se i razvija u navedenom smislu odnosno, da se nakon stupanja na snagu ZID OZ ne mogu potraživati predvidivi troškovi.⁶⁰

Motiv zakonodavca za ukidanje predvidivih troškova zasigurno je bio smanjenje arbitarnosti u postupku ali i okolnost da je njihovo specificiranje prevelik teret za ovrhovoditelja, jer je doista teško predvidjeti koji bi sve troškovi mogli nastati tijekom postupka.

S druge strane, mogućnost za naknadu troškova koji stvarno nastanu tijekom postupka (npr. troškovi ročišta, uviđaja, vještačenja i dr.) razvidna je iz odredbe čl. 8. st. 6. i st. 7. OZ jer stranka može u roku od 30 dana od dana završetka postupka podnijeti zahtjev za naknadu troškova o kojem zahtjevu odlučuje sud u ovršnom postupku i u tom postupku određuje, na prijedlog stranke, ovrhu radi njihova ostvarenja.

Da su predvidivi troškovi doista ukinuti razvidno je i iz očitovanja Ministarstva pravosuđa i uprave na primjedbe Sindikata umirovljenika Hrvatske u Izvješću o provedenom savjetovanju - Savjetovanje o Prijedlogu Zakona o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona s Konačnim prijedlogom zakona⁶¹ gdje se izričito navodi da „*predmetnim izmjenama OZ napušten je institut predvidivih troškova*“.

„(1) Javni bilježnik će bez zahtjeva ovrhovoditelja staviti potvrdu pravomoćnosti i ovršnosti na rješenje o ovrsi koje je donio ako u roku od 15 dana od isteka roka za prigovor ne zaprimi prigovor.

(2) Javni bilježnik može staviti na otpravak rješenja o ovrsi iz stavka 1. ovoga članka potvrdu o njegovoj pravomoćnosti i ovršnosti i kad je prigovor podnesen u roku od 15 dana od isteka roka za prigovor ako ocijeni da očito nije pravodoban.

(3) U slučaju iz stavka 2. ovoga članka javni će bilježnik postupiti u skladu s odredbom članka 282. stavka 2. ovoga Zakona.

(4) Rješenje o ovrsi s potvrdom o pravomoćnosti i ovršnosti javni bilježnik će dostaviti ovrhovoditelju.

(5) Naknadni otpravak rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave s potvrdom pravomoćnosti i ovršnosti, javni bilježnik predaje ovrhovoditelju samo na pisani i obrazloženi podnesak ovrhovoditelja.

(6) Potvrdu pravomoćnosti i ovršnosti rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave u spisima koji se nalaze kod suda izdaje sud.“

⁶⁰ Županijski sud u Varaždinu, broj Gž Ovr-471/2021-2 od 19. listopada 2021.:

„Prema članku 14. st. 8. OZ-a, ako ovrhovoditelj, odnosno predlagatelj osiguranja u ovršnom prijedlogu ili prijedlogu za osiguranje zahtijeva određivanje ovrhe za troškove, dužan je u ovršnom prijedlogu ili prijedlogu za osiguranje posebno navesti za koje nastale troškove zahtijeva naknadu i njihov ukupni obračun. Tumačenjem citirane zakonske odredbe treba zaključiti da ovrhovoditelj može zatražiti određivanje ovrhe samo u odnosu na nastale troškove, a ne i u odnosu na predvidive, pa je javni bilježnik pod toč. 2. rješenja o ovrsi pravilno odredio ovrhu onih troškova koji prema toč. 3. rješenja o ovrsi predstavljaju nastale troškove.“

⁶¹ Url: <https://esavjetovanja.gov.hr/ECon/EconReport?entityId=15061>

I.2.3. Javni bilježnici

ZID OZ propisuje da javni bilježnici imaju pravo na naknadu i da će iznos te ostale detalje u vezi s naknadom urediti pravilnikom ministar nadležan za poslove pravosuđa⁶².

U postupku e-savjetovanja u svezi prijedloga novog Pravilnika o nagradama i naknadi troškova javnih bilježnika u ovršnom postupku, nakon očitovanja zainteresirane javnosti a prije svega Hrvatske javnobilježničke komore, razvidno je bilo iz izvješća⁶³ da su prihvaćene primjedbe u dijelu da se osim naknada iz čl. 14. OZ, pravilnikom ujedno obuhvati i javnobilježnička nagrada čime se nomotehnički prilagođava izričaj pravilnika.

Prema odredbi čl. 21. st. 1. ZID OZ, Ministar nadležan za poslove pravosuđa obvezan je bio donijeti u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona⁶⁴ pravilnik iz čl. 2. st. 2.; dakle, do 28. siječnja 2021. jer je zakon objavljen u „Narodnim novinama“ od 27. studenog 2020. Do tada je na snazi bio Pravilnik o nagradama i naknadi troškova javnih bilježnika u ovršnom postupku.⁶⁵

Sukladno navedenom, u Narodnim novinama broj 9/2021 od 3. veljače 2021. objavljen je Pravilnik o naknadi i nagradi javnih bilježnika u ovršnom postupku⁶⁶ koji je stupio na snagu 11. veljače 2021. i kojim se utvrđuje

"iznos, rokovi te način plaćanja naknade u postupku ovrhe na temelju vjerodostojne isprave na koju javni bilježnici kao povjerenici suda imaju pravo za obavljanje poslova u postupku ovrhe na temelju vjerodostojne isprave (čl. 14. st. 9. OZ); kao i

iznos nagrade i naknade troškova javnih bilježnika za obavljanje poslova potvrde: izjave o suglasnosti dužnika po pristanku dužnika radi naplate tražbine vjerovnika na plaći odnosno drugim novčanim primanjima (čl. 202. OZ-a), izjave o suglasnosti dužnika radi naplate tražbine određenog vjerovnika zapljenom svih računa kod banaka (zadužnica - članak 214. OZ-a) i izjave o suglasnosti radi naplate tražbine čiji će iznos biti naknadno upisan u ispravi zapljene svih njegovih računa kod banaka (bjanko zadužnica - čl. 215. OZ-a), te način njihova obračuna i naplate od strane javnog bilježnika.“⁶⁷

⁶² Čl. 14. st. 9., 10. i 11. OZ:

„(9) Za obavljanje poslova u postupku ovrhe na temelju vjerodostojne isprave javni bilježnici imaju pravo na naknadu, osim ako ovim Zakonom nije drugačije propisano.

(10) Iznos, rokove te način plaćanja naknade u postupku ovrhe na temelju vjerodostojne isprave iz stavka 9. ovoga članka utvrdit će pravilnikom ministar nadležan za poslove pravosuđa.

(11) Ovrhovoditelj je dužan po pozivu javnog bilježnika predujmiti troškove postupka o kojima ovisi poduzimanje neke radnje u roku koji odredi bilježnik. Ako u roku ne budu predujmljeni troškovi, radnja se neće provesti.“

⁶³ Url: <https://esavjetovanja.gov.hr/ECon/EconReport?entityId=15700>

⁶⁴ Čl. 22. ZID OZ:

„Ovaj Zakon stupa na snagu prvoga dana od dana objave u „Narodnim novinama“.“

⁶⁵ Pravilnik o nagradama i naknadi troškova javnih bilježnika u ovršnom postupku, Narodne novine, broj 8/11, 112/12 i 114/12

⁶⁶ u dalnjem tekstu: Pravilnik o naknadi

⁶⁷ Čl. 1. st. 1. i st. 2. Pravilnika o naknadi

Prema Pravilniku o naknadi javnom bilježniku za sve radnje pripada jedna naknada, i jedna nagrada i određuje se prema vrijednosti zahtjeva pri čemu se troškovi postupka i sporedne tražbine uzimaju u obzir samo ako su jedini predmet zahtjeva⁶⁸, koje javni bilježnik naplaćuje neposredno od ovrhovoditelja kao i naknadu troškova.

Za radnje javnog bilježnika u vezi zaprimanja prijedloga za ovru, slanja obavijesti ovreniku, izdavanja rješenja o ovri na temelju vjerodostojne isprave ili prosljeđivanja prijedloga nadležnom sudu radi donošenja odluke, prosljeđivanja prijedloga za ovru nadležnom sudu kao prijedloga za izdavanje platnog naloga, donošenja rješenja o obustavi ovre koje je doneseno nakon rješenja o ovri na temelju vjerodostojne isprave, dostavljanja rješenja strankama te izdavanja potvrde pravomoćnosti i ovršnosti ovisno o visini postavljenog zahtjeva, pripada javnobilježnička naknada u iznosu⁶⁹:

Raspon visine zahtjeva	Visina naknade javnog bilježnika
0,00 - 5.000,00 kn	100,00 kn
5.000,01 - 50.000,00 kn	150,00 kn
Iznad 50.000,00 kn	200,00 kn i još 1 % na razliku iznad 50.000,00 kn, ali ne više od 5.000,00 kn

Javni bilježnik ima pravo na naknadu troškova dostave drugog pokušaja te svake daljnje dostave rješenja u ovršnom postupku na adresu stranaka, osim kada se dostava obavlja sukladno čl. 8. st. 9. OZ time da stranka može preuzeti pisani otpak rješenja o obustavi ovre koje je doneseno prije rješenja o ovri na temelju vjerodostojne isprave u uredu javnog bilježnika koji ga je donio bez naknade, a u slučaju traženja stranke da se rješenje o obustavi ovre dostavi, javni bilježnik će ga dostaviti stranci o njezinom trošku.⁷⁰

Za radnje javnog bilježnika u vezi zaprimanja prijedloga za ovru, slanja obavijesti ili prosljeđivanja prijedloga nadležnom sudu radi donošenja odluke, prosljeđivanja prijedloga za ovru nadležnom sudu kao prijedloga za izdavanje platnog naloga, kao i donošenja rješenja o obustavi ovre koje je doneseno prije rješenja o ovri na temelju vjerodostojne isprave, javnom bilježniku pripada predujam naknade iz čl. 5. u iznosu od 25,00 kn koji je ovrhovoditelj dužan platiti u roku od 8 dana po pozivu javnog bilježnika; dok za radnje javnog bilježnika u vezi izdavanja rješenja o ovri na temelju vjerodostojne isprave, dostavljanja rješenja strankama te izdavanja potvrde pravomoćnosti i ovršnosti javnom bilježniku pripada ostatak iznosa naknade iz čl. 5. koji je ovrhovoditelj dužan platiti također u roku od 8 dana po pozivu javnog bilježnika.^{71,72}

⁶⁸ Čl. 3. Pravilnika o naknadi

⁶⁹ Čl. 5. Pravilnika o naknadi

⁷⁰ Čl. 6. Pravilnika o naknadi

⁷¹ Čl. 7. Pravilnika o naknadi

⁷² U primjeni Pravilnika o naknadi pojavilo se više problema pa su tako neki javni bilježnici smatrali da se njihova naknada u tablicu troškova prilikom sastava prijedloga za ovru ima upisati kao jedna jedinstvena stavka dok su drugi javni bilježnici smatrali i tražili da se njihova naknada u tablicu troškova upisuje kao dvije zasebne stavke (predujam i ostatak naknade troškova).

Navedena dilema otklonjena je s danom 15. rujna 2021. uvođenjem e-ovrhe (Odlukom Ministra pravosuđa i uprave o ispunjavanju uvjeti za e-ovrhu), gdje se u dijelu obrasca o troškovima javnog bilježnika odmah odvaja stavka predujma naknade javnog bilježnika i stavka ostatka naknade.

Glede nagrade, javnom bilježniku za potvrdu izjave o suglasnosti dužnika po pristanku dužnika radi naplate tražbine vjerovnika na plaći odnosno drugim novčanim primanjima (čl. 202. OZ), izjave o suglasnosti dužnika radi naplate tražbine određenog vjerovnika zapljenom svih računa kod banaka (zadužnica - čl. 214. OZ) i izjave o suglasnosti radi naplate tražbine čiji će iznos biti naknadno upisan u ispravi zapljene svih njegovih računa kod banaka (bjanko zadužnica - čl. 215. OZ), pripada javnobilježnička nagrada u jedinstvenom iznosu:

Iznos do kojeg se izdaje solemnizirana privatna isprava (zadužnica) iz članka 202., 214. i 215. OZ-a	Visina javnobilježničke nagrade
0,00 - 75.000,00 kn	100,00 kn
75.000,01 - 100.000,00 kn	125,00 kn
100.000,01 - 150.000,00 kn	150,00 kn
150.000,01 - 200.000,00 kn	175,00 kn
200.000,01 - 250.000,00 kn	200,00 kn
250.000,01 - 300.000,00 kn	225,00 kn
300.000,01 - 350.000,00 kn	250,00 kn
350.000,01 - 400.000,00 kn	300,00 kn
400.000,01 - 500.000,00 kn	350,00 kn
500.000,01 - 700.000,00 kn	400,00 kn
700.000,01 - 950.000,00 kn	450,00 kn
950.000,001 pa nadalje	500,00 kn

Na naknadu iz čl. 5. i nagradu iz čl. 8. Pravilnika o naknadi javni bilježnik ima pravo zaračunati porez na dodanu vrijednost.

Osim navedenoga, u svezi troškova javnih bilježnika, odredba čl. 289. OZ izmijenjena je te je propisano da za obavljanje poslova u postupku ovrhe na temelju vjerodostojne isprave, javni bilježnici imaju pravo na naknadu.⁷³

Pritom, za određivanje ovrhe prema odredbama ovog dijela Zakona ne plaća se sudska pristojba; dok se za provedbu ovrhe u smislu čl. 285. OZ⁷⁴ plaća sudska pristojba.

⁷³ Čl. 289. OZ:

„(1) Za obavljanje poslova u postupku ovrhe na temelju vjerodostojne isprave javni bilježnici imaju pravo na naknadu, osim ako ovim Zakonom nije drugačije propisano.

(2) Naknada koju ovrhovoditelj plati javnom bilježniku dio je troška ovrhe.

(3) Za određivanje ovrhe prema odredbama ovoga dijela Zakona ne plaća se sudska pristojba.

(4) Za provedbu ovrhe u smislu odredaba članka 285. ovoga Zakona plaća se sudska pristojba.“

⁷⁴ Čl. 285. OZ:

„(1) Na temelju pravomoćnog i ovršnog rješenja o ovrsi kojim je ovrha određena na drugom predmetu, a ne na tražbini po računu kod banke ili na stalnom novčanom primanju, ovrhovoditelj može zatražiti od nadležnog suda da provede ovrhu na tom predmetu.

(2) Na temelju pravomoćnog i ovršnog rješenja o ovrsi kojim je ovrha određena na tražbini po računu kod banke ili na stalnom novčanom primanju, odnosno općenito određena na imovini ovršenika, ovrhovoditelj može zatražiti od suda da ovrhu odredi na predmetu ovrhe na kojem se na temelju takvoga rješenja ne može tražiti izvansudska ovrha. U tom slučaju sud će postupiti kao da je od njega zatraženo da ovrhu odredi drugim sredstvom i na drugom predmetu ovrhe.

(3) U slučaju iz stavka 2. ovoga članka mjesno je nadležan sud koji bi bio mjesno nadležan za određivanje ovrhe na novom predmetu ovrhe na temelju ovršne isprave.“

I.3. SADRŽAJ PRIJEDLOGA ZA OVRHU

Odredba čl. 39. OZ izmijenjena je u st. 1. na način da je propisano da prijedlog za ovrhu mora biti razumljiv i sadržavati:

- oznaku suda,
- ime i prezime, odnosno naziv stranaka, njihovu adresu i osobni identifikacijski broj stranaka,
- ime i prezime zakonskih zastupnika i punomoćnika, ako ih stranke imaju, njihovu adresu i osobni identifikacijski
- naznaku ovršne^{75,76,77} ili vjerodostojne isprave te predmetnu ispravu,
- ovršni zahtjev⁷⁸ i
- potpis podnositelja.

S druge strane, prijedlog za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave mora sadržavati i nalog ovršeniku da u roku od osam dana, a u mjeničnim i čekovnim sporovima u roku od tri od dana dostave rješenja, namiri tražbinu zajedno s odmjeranim troškovima (platni nalog).

U dijelu ovršnog zahtjeva isti mora sadržavati:

⁷⁵ Odredbom čl. 128. st. 2. Općeg poreznog zakona, Narodne novine, broj 147/08, 18/11, 78/12, 136/12, u dalnjem tekstu OPZ, propisano je:

„(2) Ovršne isprave iz stavka 1. ovoga članka jesu: 1. rješenje o utvrđivanju poreza, 2. obračunska prijava koju porezni obveznik podnosi u propisanim rokovima radi obračuna i iskazivanja obveze uplate poreza, a prema odredbama zakona kojima se uređuje pojedina vrsta poreza, 3. nagodba sklopljena pred poreznim tijelom.“

⁷⁶ Vrhovni sud Republike Hrvatske, Rev 749/2020-2 od 7. srpnja 2020.:

„Prijava poreza na dodanu vrijednost predstavlja obračunsku prijavu koju porezni obveznik podnosi u propisanim rokovima radi obračuna i iskazivanja obveze uplate poreza, te je u konkretnom slučaju protivnik osiguranja, sam obračunao i iskazao obvezu uplate tih porez, takav obračun u smislu OPZ predstavlja ovršnu ispravu.“

⁷⁷ Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-211/2020-2 od 2. rujna 2020.:

„Rješenje o ovrsi Ministarstva financija, Porezne uprave, Područni ured Z., te rješenje o ovrsi Ministarstva financija, Porezne uprave, Područni ured Z., donesena su na temelju ovršnih isprava - rješenja predlagatelja osiguranja o naplati poreza i drugih javnih davanja, te takva rješenje o ovrsi sada predstavljaju provedbena rješenja radi namirenja tražbine ovrhovoditelja, odnosno ovde predlagatelja osiguranja. Dakle, rješenja o ovrsi donesena u upravnim ovršnim postupcima radi naplate poreza i drugih javnih davanja, a na temelju ovršnih isprava, što je slučaj u konkretnom predmetu, iako su postala izvršna ne mogu predstavljati ovršne isprave u smislu odredbe članka 23. točka 4. OZ i na temelju takvih rješenja ne može se odrediti osiguranje novčane tražbine prisilnim zasnivanjem založnog prava na nekretnini protivnika osiguranja, budući da ista ne sadrže nalog za plaćanje duga. Citirana rješenja o ovrsi predstavljaju provedbena rješenja kojima je na temelju ovršnih isprava određena ovrha određenim sredstvom i na određenom predmetu ovrhe, a ne ovršne isprave, pa je u konkretnom slučaju pravostupanjski sud pravilno primijenio materijalno pravo kada je odbio predmetni prijedlog za osiguranje.“

⁷⁸ Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-283/2021-2 od 3. svibnja 2021., sentenca, Zbirka sentenci 2/2021., CSP, Područni ured Split:

„Ako stranka koja je dužna protivnoj stranci podmiriti određene dosuđene troškove to ne želi dobrovoljno učiniti, odvjetnik stranke koja ima pravo na trošak dosuđen u postupku iz kojeg proistječe ovršna isprava ne može u ovršnom postupku zahtijevati da se taj trošak umjesto njegovoj stranci isplati izravno njemu jer je to protivno smislu i duhu odredbe čl. 95. st. 1. toč. 3. ZPP-a, pa je takav prijedlog koji ne sadrži broj računa ovrhovoditelja formalno pravno neuredan.“

- naznaku ovršne isprave, ako se ovrha traži na temelju ovršne isprave,
- tražbinu čije se ostvarenje traži,
- sredstvo kojim ovrhu treba provesti,
- prema potrebi predmet u odnosu na koji ovrhu treba provesti i
- druge propisane podatke potrebne za provedbu ovrhe.

Nadalje, uz prijedlog za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave mora se i opisati tražbina iz vjerodostojne isprave i priložiti vjerodostojna isprava na temelju koje se predlaže ovrha.⁷⁹ Kao prijeporno može se pojaviti pitanje može li ovrhovoditelj tražiti manji iznos od onoga koji je naveden u vjerodostojnoj ispravi. Obzirom da se Vrhovni sud Republike Hrvatske u više odluka već izjasnio o tome na način da je to moguće u situaciji kada se predlaže ovrha na temelju ovršne isprave, smatramo da je to shvaćanje analogijom primjenjivo i u slučaju kada se predlaže ovrha na temelju vjerodostojne isprave posebice sada kada je ovrhovoditelj obvezan i opisati tražbinu iz vjerodostojne isprave.⁸⁰

Praksa je do donošenja Zakona o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona 2017. godine⁸¹ pokazala različito postupanje javnih bilježnika u situaciji kada prijedlog za ovrhu nije sadržavao osobni identifikacijski broj stranaka često zanemarujući da je odredba čl. 39. zakona sadržavala i st. 5. i 6. koji su određivali postupanje javnih bilježnika u situaciji ako u prijedlogu za ovrhu nije bio naznačen osobni identifikacijski broj stranaka⁸² i obvezu istih da predmet proslijede суду koji je jedini bio ovlašten donijeti rješenje o obustavi postupka.⁸³

⁷⁹ Čl. 39.a st. 5. OZ

⁸⁰ Vrhovni sud Republike Hrvatske, Rev 221/2020-2 od 16. lipnja 2020.:

„Naime, ovrhovoditelj je ovlašten od ovršenika zahtijevati namirenje cijele svoje novčane tražbine utvrđene ovršnom ispravom ili pak dijela te tražbine, umanjujući svoj zahtjev (jer je primjerice dio tražbine namiren prije pokretanja ovršnog postupka ili je pak obveza ovršenika djelomično prestala prijebojem). Pritom valja imati na umu da vjerovnik koji od dužnika zahtjeva glavnici, kamate i troškove na temelju ovršne isprave ima pravo uračunavanja u skladu s čl. 172. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", broj 35/05, 41/08, 125/11 - dalje: ZOO), tako da se prvo otplaćuju troškovi, zatim kamate i napokon glavnica. U slučaju kada je obveza ovršenika djelomično prestala prije pokretanja ovršnog postupka, ovrhovoditelj je dužan u prijedlogu za ovrhu, naznačiti, uz ostale podatke propisane čl. 35. OZ, i tražbinu čije ostvarenje traži, na način da naznači iznose koji mu (po njegovom shvaćanju) nisu podmireni prije pokretanja ovršnog postupka - u konkretnom slučaju uključujući i nepodmireno potraživanje dijela parničnog troška, dijela zateznih kamata i glavničnog potraživanja.“

⁸¹ Narodne novine, broj 73/17

⁸² Čl. 39. st. 5. i 6. OZ/14:

„5) Ako Ministarstvo financija, Porezna uprava obavijesti sud ili javnog bilježnika o nemogućnosti dostave podatka o osobnom identifikacijskom broju ovršenika, sud ili javni bilježnik je dužan u roku od osam dana od dana primitka obavijesti uputiti poziv ovrhovoditelju da dopuni podatke o ovršeniku (podaci o rođenju, matični broj građana, posljednje poznato prebivalište i adresa stanovanja za fizičku osobu, odnosno matični broj ili matični broj subjekta za pravnu osobu) u roku od osam dana od dana primitka poziva.

(6) Ako ovrhovoditelj u roku iz stavka 5. ovoga članka ne dostavi tražene podatke ili ako sud ili javni bilježnik na temelju dopunjениh podataka ne uspije pribaviti osobni identifikacijski broj ovršenika, sud će odbaciti prijedlog za ovrhu, osim ako je ovršenik strana fizička ili pravna osoba kada će sud ili javni bilježnik donijeti rješenje o ovrsi bez osobnog identifikacijskog broja ovršenika.“

⁸³ Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-725/2020-2 od 29. rujna 2020.:

„Kada u prijedlogu za ovrhu nije naznačen OIB ovršenika javni bilježnik je dužan spis prosljediti pravstupanjskom суду na temelju članka 281. OZ/17, a koji će postupiti po članku 109. ZPP i pozvati ovrhovoditelja na uređenje prijedloga za ovrhu.“

Od 2017. godine, u odredbi čl. 39. st. 4. OZ propisano je da će, ako prijedlog za ovrhu ne sadrži osobni identifikacijski broj ovršenika, sud ili javni bilježnik:

- donijeti rješenje o ovrsi bez osobnog identifikacijskog broja ovršenika ako je ovršenik strana fizička ili pravna osoba kojoj osobni identifikacijski broj nije određen u ovršnoj ispravi, ako su ovršenici suvlasnici zgrade, a ovrha se određuje isključivo na sredstvima zajedničke pričuve ili ako je ovršenik stečajna masa iza stečajnog dužnika koja nije upisana u sudski registar,

- a ako prijedlog za ovrhu ne sadrži osobni identifikacijski broj ovrhovoditelja, sud ili javni bilježnik će donijeti rješenje o ovrsi bez osobnog identifikacijskog broja ovrhovoditelja ako su ovrhovoditelji suvlasnici zgrade, a radi se o tražbini koja se naplaćuje u korist sredstava zajedničke pričuve ili ako je ovrhovoditelj stečajna masa iza stečajnog dužnika koja nije upisana u sudski registar.

U odnosu općenito, na pitanje urednosti prijedloga za ovrhu, nakon odluke Ustavnog suda Republike Hrvatske⁸⁴, sudska praksa je jednoznačna.⁸⁵

Izmjena st. 1. odredbe čl. 39. OZ bila je nužna radi usklađivanja s novom odredbom čl. 39.a OZ⁸⁶ koja predviđa digitalizaciju procesa podnošenja prijedloga za ovrhu.

⁸⁴ broj U-I-2881/2014 od 1. lipnja 2016.

⁸⁵ Županijski sud u Split, Gž Ovr-1388/16 od 5. rujna 2016.:

„Potrebno je istaknuti kako je Ustavni sud Republike Hrvatske odlukom broj U-I/2881/2014 od 1. lipnja 2016. ... ukinuo odredbu članka 39. stavka 3. OZ te je u obrazloženju naveo da se ukidanjem osporenog članka 39. stavka 3. Ovršnog zakona („Narodne novine“ broj 112/12., 25/13. i 93/14.), na sve ovršne prijedloge na odgovarajući način primjenjuje članak 109. ZPP-a, ako i dok zakonodavac na drugačiji način, sukladan ustavnim zahtjevima, ne uredi prepostavke za podnošenje ovršnih prijedloga. Ukinute odredbe zakona prestaju važiti danom objave odluke Ustavnog suda u Narodnim novinama, ako Ustavni sud ne odredi drugi rok, te se od tog dana neće primjenjivati u postupcima koji nisu pravomoćno dovršeni (članak 55. stavak 2. i članak 58. stavak 5. Ustavnog zakona o Ustavnom суду Republike Hrvatske – "Narodne novine" broj 99/99, 29/02 i 49/02). Kako u predmetnoj odluci Ustavni sud nije odredio drugačiji rok stupanja na snagu iste, to se od dana objave odluke u "Narodnim novinama" tj. od 15. lipnja 2016. godine odredba članka 39. stavka 3. OZ više ne može primjenjivati, radi čega se prvostupanjski sud upućuje pozvati ovrhovoditelja na ispravak ovršnog prijedloga uz primjenu odredbe članka 109. ZPP.“

⁸⁶ Čl. 39.a OZ:

„(1) Prijedlog za ovrhu na temelju ovršne isprave podnosi se nadležnom судu na propisanom obrascu.

(2) Prijedlog za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave podnosi se općinskom судu na čijem području ovršenik ima prebivalište ili sjedište putem informacijskog sustava, na propisanom obrascu elektroničkim putem u strojno čitljivom obliku.

(3) Iznimno od stavka 2. ovoga članka, prijedlog za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave koji podnosi fizička osoba može se fizički dostaviti na propisanom obrascu poslovnoj jedinici Agencije koja će ga elektroničkim putem u strojno čitljivom obliku proslijediti općinskom судu na čijem području ovršenik ima prebivalište ili sjedište putem informacijskog sustava.

(4) Prijedlozi za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave automatski se povjeravaju u rad javnim bilježnicima kao povjerenicima suda ravnomjerno, po abecednom redu njihovih prezimena, prema pravilima o službenom području i sjedištu javnih bilježnika.

(5) Uz prijedlog za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave mora se opisati tražbina iz vjerodostojne isprave i priložiti vjerodostojna isprava na temelju koje se predlaže ovrha.

(6) Ministar nadležan za poslove pravosuđa odlukom će utvrditi jesu li ispunjeni tehnički uvjeti za elektroničku komunikaciju između sudionika u postupku.

Naime, u situaciji kada se u ovršnom postupku uvodi elektronička komunikacija, zakonodavac je normirao podnošenje prijedloga za ovrhu na propisanim obrascima, sve u svrhu lakše komunikacije stranaka sa sudom i javnim bilježnicima.

Prijedlog za ovrhu na temelju ovršne isprave podnosi se nadležnom sudu na propisanom obrascu iz čega proizlazi da više nije nužno da prijedlog za ovrhu bude sastavljen po stručnoj osobi čime se dodatno smanjuju troškovi postupka.⁸⁷

S druge strane, prijedlog za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave podnosi se također općinskom sudu na čijem području ovršenik ima prebivalište ili sjedište putem informacijskog sustava, na propisanom obrascu elektroničkim putem u strojno čitljivom obliku time da se iznimno, prijedlog za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave koji podnosi fizička osoba može fizički dostaviti na propisanom obrascu poslovnoj jedinici FINE koja će ga elektroničkim putem u strojno čitljivom obliku proslijediti općinskom sudu na čijem području ovršenik ima prebivalište ili sjedište putem informacijskog sustava.

Uz prijedlog za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave mora se opisati tražbina iz vjerodostojne isprave i priložiti vjerodostojna isprava na temelju koje se predlaže ovrha sve kako bi ovršenik znao na što se odnosi tražbina ovrhovoditelja čime se također udovoljava načelu ekonomičnosti postupanja i postupak ubrzava.

Sud će putem sustava; dakle, automatski prijedloge za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave povjeriti u rad javnim bilježnicima kao povjerenicima suda ravnomjerno, po abecednom redu njihovih prezimena, prema pravilima o službenom području i sjedištu javnih bilježnika. Navedena disperzija predmeta raznim javnim bilježnicima, prema mišljenju zakonodavca zbog digitalizacije postupka ne proizvodi nikakve negativne učinke za stranke. Kako nema mjesta, u toj fazi postupka primjeni načela neposrednosti, to doista strankama nije relevantno koji od javnih bilježnika će dobiti njihov predmet jer zbog toga ne postoje nikakvi dodatni troškovi pa je zadovoljeno i načelo ekonomičnosti postupka.

Za razliku od dosadašnjeg zakonodavnog rješenja prema kojemu se prijedlog za ovrhu na temelju ovršne isprave podnosi sudu, a prijedlog za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave javnom bilježniku, novim zakonodavnim rješenjem sadržanim u odredbi članka 39.a OZ određeno je dakle, da se i prijedlog za ovrhu na temelju ovršne isprave i prijedlog za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave podnose sudu.

Određeno je da će ministar nadležan za poslove pravosuđa donijeti odluku kojom će utvrditi jesu li ispunjeni tehnički uvjeti za elektroničku komunikaciju između

(7) Ministar nadležan za poslove pravosuđa propisat će pravilnikom obrasce iz stavaka 1. i 2. ovoga članka, način elektroničke komunikacije između sudionika u postupku i način dodjele predmeta u rad javnom bilježniku.“

⁸⁷ Vrhovni sud Republike Hrvatske, Rev 539/2016-2 od 1. srpnja 2020.:

„Međutim, kako ovrhovoditelj ne raspolaže ovršnom ispravom u odnosu na osobe koje su u ovom predmetu označene kao ovršenici, a koji su nasljednici ovršenika prema pravomoćnom i ovršnom rješenju o ovrsi Javnoog bilježnika ..., to se nisu ostvarile pretpostavke iz čl. 284. st. 1. i 2. OZ te Zakona o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima za provedbu izvansudske ovrhe.“

sudionika u postupku⁸⁸, a u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ZID OZ (tj. do 28. veljače 2021.) i pravilnik kojim će se propisati obrasci, način elektroničke komunikacije između sudionika u postupku i način dodjele predmeta u rad javnom bilježniku.⁸⁹ Dok se ne ispune uvjeti za podnošenje prijedloga za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave elektroničkim putem na propisanom obrascu javnim bilježnicima, te do stupanja na snagu pravilnika, podnošenje prijedloga za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave te prijedloga za ovrhu na temelju ovršne isprave obavljalo se prema odredbama OZ/17.

Korištenje informatičkih alata zasigurno pojednostavljuje postupak podnošenja prijedloga za ovrhu, olakšava kontrolu i dokazivanje okolnosti predaje i sadržaja prijedloga za ovrhu (posebice priloga), trag u digitalnom obliku je postojaniji.

U uvjetima tržišne ekonomije te digitalizacije trgovine (elektroničke trgovine) sve češće se koriste digitalni računi, digitalna očitanja pametnih brojila zamjenjuju izvode iz poslovnih knjiga i sl., što sve olakšava dostavu vjerodostojne isprave⁹⁰ elektroničkim putem pa je jasan motiv zakonodavca za uređenje sustava podnošenja prijedloga za ovrhu na naprijed navedeni način.

Vjerodostojna isprava, međutim nema svojstvo javne isprave pa je stoga sadržaj iste moguće i dopušteno osporavati drugim dokaznim sredstvima.⁹¹

Dana 23. travnja 2021. u Narodnim novinama broj 43/2021 objavljen je Pravilnik o obrascima u ovršnom postupku, načinu elektroničke komunikacije između

⁸⁸ Čl. 21. st. 2. ZID OZ

⁸⁹ Čl. 21. st. 3. ZID OZ

⁹⁰ Čl. 31. OZ:

„(1) Vjerodostojna isprava je, prema ovom Zakonu, račun, mjenica i ček s protestom i povratnim računima kad je to potrebno za zasnivanje tražbine, javna isprava, izvadak iz poslovnih knjiga, po zakonu ovjerovljena privatna isprava te isprava koja se po posebnim propisima smatra javnom ispravom. Računom se smatra i obračun kamata.“

(2) Vjerodostojna isprava je podobna za ovrhu ako su u njoj naznačeni vjerovnik i dužnik te predmet, vrsta, opseg i vrijeme ispunjenja novčane obveze.

(3) Osim podataka iz stavka 2. ovoga članka, račun fizičkoj osobi koja ne obavlja registriranu djelatnost mora sadržavati upozorenje dužniku da, u slučaju neispunjerenja dospjeli novčane obveze, vjerovnik može zatražiti određivanje ovrhe na temelju vjerodostojne isprave.

(4) Kad se iz vjerodostojne isprave ne vidi je li i kad je tražbina dospjela, ovrha će se odrediti ako ovrhovoditelj u prijedlogu za ovrhu navede datum dospjelosti tražbine te ako je označio dan njegove dospjelosti.“

⁹¹ Županijski sud u Varaždinu, Gž-1765/18-2 od 17. prosinca 2018.:

„Što se tiče tvrdnje tužitelja da iz priloženih vjerodostojnih isprava proizlazi osnovanost tražbine valja reći da vjerodostojnu ispravu u smislu odredbe čl. 31. st. 1. Ovršnog zakona (NN 112/12, 25/13- dalje: OZ) predstavlja, među ostalima, račun i izvadak iz poslovnih knjiga, a na temelju vjerodostojne isprave sud je ovlašten odrediti ovrhu, sukladno odredbi čl. 22. OZ-a. Međutim, vjerodostojna isprava nije istovremeno i vjerodostojni dokaz jer nema dokaznu snagu javne isprave u smislu odredbe čl. 230 ZPP-a, niti se može u pogledu dokazne snage izjednačiti s javnom ispravom jer OZ ne utvrđuje zakonsku presumpciju u odnosu na istinitost onoga što se u vjerodostojnoj ispravi potvrđuje, odnosno određuje, kao što to propisuje odredba čl. 230. ZPP u odnosu na dokaznu snagu javne isprave. Kako samo za javnu ispravu vrijedi presumpcija istinitosti onoga što se u njoj potvrđuje ili određuje, sve dok se ne dokaže suprotno, to priloženi računi i izvadak iz poslovnih knjiga tužitelja ne predstavljaju vjerodostojan dokaz o postojanju tražbine tužitelja s osnove isporučene električne energije, a takav zaključak potvrđuje i sadržaj odredbe čl. 58. st. 2. OZ-a budući da se u slučaju osporavanja osnovanosti tražbine iz vjerodostojne isprave postupak ovrhe na temelju vjerodostojne isprave mora nastaviti u parnici tijekom koje je vjerovnik dužan dokazati osnovanost svoje tražbine.“

sudionika i načinu dodjele predmeta u rad javnom bilježniku, koji je izmijenjen i dopunjeno što je objavljeno u Narodnim novinama broj 94/2021 od 27. kolovoza 2021.⁹² a prema kojim odredbama se elektronička komunikacija u ovršnom postupku ostvaruje putem informacijskog sustava upotrebom vjerodajnica Nacionalnog identifikacijskog i autentifikacijskog sustava visoke razine sigurnosti i neposrednim povezivanjem putem mrežnog servisa i informacijskog sustava državnog odvjetništva.

Prema odredbi čl. 6. Pravilnika o obrascima, prijedlog za ovrhu, koji se podnosi sudu od strane vanjskog korisnika sustava, podnosi se potpisani kvalificiranim elektroničkim potpisom u elektroničkom i strojno čitljivom obliku; prilozi se predaju u pdf formatu i ne moraju biti potpisani elektroničkim potpisom (najveća dopuštena veličina pojedinog priloga je 20 mb, a oni koji ro premašuju zadalu razdijeliti će se i dodatno označiti brojevima. Prilikom podnošenja prijedloga za ovrhu informacijski sustav Elektronička ovrha sačinit će potvrdu o primitu prijedloga za ovrhu.

Certifikat elektroničkog potpisa mora biti izdan od kvalificiranog pružatelja usluga i valjan u trenutku potpisivanja s time da sud može u slučaju opravdanih sumnji u autentičnost zatražiti od pružatelja usluga certificiranja provjeru valjanosti izdanog certifikata za pojedinu fizičku ili pravnu osobu.

Iznimno, ovrhovoditelj fizička osoba može prijedlog za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave podnijeti na način da ga na propisanom obrascu dostavi u poslovnu jedinicu Financijske agencije a u kom slučaju će Agencija prijedlog za ovrhu proslijediti sudu naznačenom u prijedlogu i to unosom podataka iz obrasca prijedloga za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave u sustav Elektroničke ovrhe; proslijedit će i ostale zaprimljene isprave uz podatak o danu primitka u Agenciji i imenu, prezimenu i osobnom identifikacijskom broju osobe koja je obrazac prijedloga predala Agenciji; sva komunikacija s ovrhovoditeljem fizičkom osobom odvija se fizičkim (papirnatim) putem na trošak ovrhovoditelja.

Kada se radi o prijedlozima za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave, isti se automatski povjeravaju u rad javnim bilježnicima kao povjerenicima suda ravnomjerno, po abecednom redu njihovih prezimena i prema pravilima o službenom području i sjedištu javnih bilježnika (korištenjem posebne funkcionalnosti u algoritmu dodjele predmeta iz sustava Elektronička ovrha, svakom po jedan spis).

Iznimno, ako predsjednik nadležnog suda smatra da javni bilježnik ne može prijedlog za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave zbog objektivnih i subjektivnih okolnosti preuzeti u rad, on može obrazloženim rješenjem dodijeliti u rad prijedlog za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave prvom sljedećem javnom bilježniku prema abecednom redu. Također, iznimno predsjednik nadležnog suda može zbog objektivnih i subjektivnih okolnosti po službenoj dužnosti ili na zahtjev javnog bilježnika obrazloženim rješenjem javnog bilježnika izuzeti iz buduće dodjele predmeta na određen vremenski period do godine dana ili se mogu već dodijeljeni predmeti jednom javnom bilježniku dodijeliti prvom sljedećem javnom bilježniku prema abecednom redu. Protiv tih rješenja predsjednika suda nije dopuštena

⁹² u dalnjem tekstu: Pravilnik o obrascima

posebna žalba. Važno je napomenuti da kvalificirani elektronički potpis javnog bilježnika zamjenjuje njegov potpis i pečat.

Komunikacija i dostava javnim bilježnicima ostvaruje se povezivanjem putem mrežnog servisa između sustava Elektronička ovrha i sustava E-notar, a trenutak dostave prijedloga za ovrhu u sigurni elektronički pretinac javnog bilježnika smatra se trenutkom povjeravanja spisa u rad javnom bilježniku.⁹³

Kada je OZ propisano da javni bilježnik prilikom postupanja u povodu prijedloga za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave prosljeđuje predmet nadležnom суду (postupanje po prigovoru ovršenika) spis predmeta dostaviti će суду u elektroničkom obliku, a po pozivu суда dužan je dostaviti izvornike isprava (i dostavnice). Predsjednik onog суда koji je javnom bilježniku dodijelio predmet u rad može u svakom trenutku izvršiti uvid u spis tog predmeta.

Rješenje o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave s potvrdom o pravomoćnosti i ovršnosti kojim je određena ovrha na novčanoj tražbini po računu, a koje je ovrhovoditelju dostavljeno u njegov siguran elektronički poštanski pretinac u strojno čitljivom obliku, ovrhovoditelj podnosi Agenciji na provedbu elektroničkim putem time da iznimno, ako ne postoje tehničke mogućnosti za podnošenje elektroničkim putem u strojno čitljivom obliku iz sigurnog elektroničkog poštanskog pretinca, ovrhovoditelj može podnijeti rješenje o ovrsi i ili priloge rješenju Agenciji na provedbu u fizičkom (papirnatom) obliku.

S druge strane, ovrhovoditelj podnosi prijedlog za ovrhu na temelju ovršne isprave nadležnom суду putem propisanog obrasca. Pravilnik o obrascima u prilozima sadrži obrasce prijedloga za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave, obavijesti, rješenja o ovrsi, rješenja o obustavi postupka, obavijesti o dostavi putem e-glasne ploče, prijedloga za ovrhu na temelju ovršne isprave.

⁹³ Čl. 9. Pravilnika o obrascima:

„(4) Obrazac prijedloga za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave koji je sastavni dio ovog Pravilnika (Prilog 1.) predstavlja grafički oblik elektroničkog obrasca prijedloga koji se popunjava u sustavu Elektroničke ovrhe te se prikazuje korisniku za daljnje popunjavanje u sadržaju prilagođenom prethodno unesenim podacima.

(5) Prijedlog za ovrhu koji ne sadrži obvezne podatke propisane člankom 39. Ovršnog zakona ne može se podnijeti putem sustava Elektroničke ovrhe te se iznimno u tom slučaju prijedlog za ovrhu može podnijeti судu u fizičkom (papirnatom) obliku.

(6) Iznimno, prijedlog za ovrhu u slučaju iz stavka 5. ovoga članka i ili prilog prijedlogu za ovrhu ovrhovoditelj može podnijeti u fizičkom (papirnatom) obliku dok se odlukom koju donosi ministar nadležan za poslove pravosuđa ne utvrdi da su ispunjeni tehnički uvjeti za podnošenje isključivo elektroničkim putem u strojno čitljivom obliku.

(7) U slučaju da vanjski korisnik informacijskog sustava, zbog nedostupnosti sustava Elektroničke ovrhe, ne može u elektroničkom obliku predati prijedlog za ovrhu dva sata prije isteka roka, vanjski korisnik informacijskog sustava dužan je bez odgode prijaviti nedostupnost sustava administratoru sustava.

(8) U slučaju iz stavka 7. ovoga članka trenutak za predaju prijedloga za ovrhu produžuje se za jedan dan od trenutka obavijesti o nastavku tijeka roka za predaju prijedloga za ovrhu.

(9) Na mrežnim stranicama sustava Elektroničke ovrhe objavit će se upute o prijavi nedostupnosti sustava, obavijest o nedostupnosti sustava zbog tehničkih poteškoća te obavijest o nastavku tijeka roka za predaju prijedloga za ovrhu.

(10) Odredbe stavaka 7., 8. i 9. ovoga članka neće se primjenjivati ako vanjski korisnik informacijskog sustava nije mogao predati prijedlog za ovrhu putem sustava Elektroničke ovrhe u roku zbog tehničkih poteškoća nastalih na njegovoj strani.“

Odlukom Klasa: 011-01/20-01/64, Ur. broj: 514-04-01-02-01/03-21-25 od 15. rujna 2021. Ministra pravosuđa i uprave utvrđeno je da su ispunjeni uvjeti:

- za podnošenje prijedloga za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave općinskim sudovima elektroničkom komunikacijom uz iznimku iz čl. 9. st. 6. Pravilnika o obrascima,
- da se prijedlozi za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave automatski povjeravaju u rad javnim bilježnicima kao povjerenicima suda.

CJELINA II.

OVRHA NA NEKRETNINAMA

II.1. Nekretnine kao predmet ovrhe

Predmet ovrhe su stvari i prava na kojima se po zakonu može provesti ovrha radi ostvarenja tražbine. Predmet ovrhe ne mogu biti stvari izvan pravnog prometa kao niti stvari za koje je to posebnim zakonom određeno. Stvari izvan pravnog prometa su javna dobra⁹⁴ i opća dobra⁹⁵. Predmet ovrhe ne mogu biti objekti, oružje i oprema namijenjeni obrani te oprema i objekti namijenjeni radu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i pravosudnih tijela.

Može li neka stvar ili neko pravo biti predmet ovrhe, odnosno je li ovrha na nekoj stvari ili pravu ograničena, ocjenjuje se s obzirom na okolnosti koje su postojale u vrijeme podnošenja ovršnoga prijedloga, ako ovim Zakonom nije drukčije izrijekom određeno.

Predmet ovrhe može biti samo nekretnina kao cjelina određena pravilima koja uređuju vlasništvo i druga stvarna prava⁹⁶ te zemljишne knjige⁹⁷. Prema Zakonu o vlasništvu i drugim stvarnim pravima - dalje ZVDSP-u nekretnine su čestice zemljine površine, zajedno što je sa zemljишtem trajno spojeno na površini ili ispod nje, ako zakonom što nije drugačije uređeno⁹⁸. Stoga pojedinačnu nekretninu čini zemljiskačestica uključujući i sve što je s njom razmjerno trajno povezano na njezinoj površini ili ispod nje. Ako je više čestica upisano u zemljiskoj knjizi u isti zemljiskonoknjižni uložak one su pravno sjedinjene u jedno tijelo (zemljiskonoknjižno tijelo) koje je kao

⁹⁴Javno dobro je dobro namijenjeno općem i ravnopravnom korištenju građana, javno dobro je stvari zvan pravnog prometa. Javna dobra se prema objektu dijele na zemljiskačna javna dobra, vodna, pomorska i zračna javna dobra a prema namjeni se dijele na javna dobra u općoj uporabi i javna dobra namijenjena pojedinim subjektima. Javna dobra u općoj uporabi su stvari u vlasništvu države ili javnih pravnih subjekata koji su u posebnom pravnom režimu upravljanja i raspolažanja a javna dobra u javnoj uporabi su stvari koje su vlasništvo države ili javnopravnih subjekata

⁹⁵Opće dobro su stvari koje ne mogu biti objekt ničijih stvarnih prava već služe zajedničkim potrebama svih ljudi i na njima se ne može stjecati pravo vlasništva. Općim dobrima vodi brigu i njima upravlja Republika Hrvatska odnosno javnopravni subjekt određen zakonom. Npr. Zakon o vodama - propisuje vodno opće dobro odnosno Pomorski zakon - pomorsko dobro

⁹⁶Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – dalje ZVDPS "Narodne novine", broj 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 90/10, 143/12, 152/14, 81/15, 94/17)

⁹⁷Zakon o zemljiskim knjigama – dalje ZZK (Narodne novine 63/19)

⁹⁸Članak 2. stavak 3. ZVDSP-a

takvo jedna nekretnina.⁹⁹ Iz navedene definicije ZVDSP-a proizlazi da predmet ovrhe mogu biti sve katastarske čestice upisane u jedan zemljišnoknjižni uložak, odnosno da ne postoji mogućnost da se ovrha provodi na jednoj od više čestica upisanih u jedan zemljišnoknjižni uložak.

U slučaju da se želi provesti ovrha na samo jednoj od čestica upisanih u zemljišnoknjižni uložak tada je potrebno promijeniti sastav zemljišnoknjižnog uloška, primjenom pravila o otpisu ili pripisu katastarskih čestica¹⁰⁰. Međutim, u ovršnom postupku ne može se provesti prisilni otpis katastarskih čestica u posebne zemljišnoknjižne uloške. Otpis su ovlašteni zahtijevati vlasnik zemljišta čiji se dio otpisuje kao i drugi koji bi mogli zahtijevati upis prava vlasništva na svoje ime¹⁰¹.

Dakle, predmet ovrhe na nekretnini upisanoj u zemljišne knjige je u pravilu zemljišnoknjižno tijelo kao cjelina, bez obzira na to što bi to sve obuhvaćalo, koliko zemljišnoknjižnih čestica, zgrada sagrađenih na tim česticama. Što se tiče otpisa jedne ili više čestice u neki drugi uložak, to može tražiti sam ovršenik, ukoliko ovrhovoditelj na to pristane, odnosno stranke mogu tražiti suglasno. U tom slučaju bi se ovrhovoditelju, ukoliko vrijednost neke nekretnine je dovoljna za podmirenje njegovih tražbina, da brže i lakše proda jednu nekretninu a s druge strane bi se zaštitilo dostojanstvo ovršenika.

Osim nekretnine kao cjeline, ukoliko je glede neke nekretnine uspostavljeno suvlasništvo (idealni suvlasnički dio) taj dio nekretnine može biti samostalan predmet ovrhe. Ako je na nekoj nekretnini osnovano pravo građenja, to pravo kada je na nekretnini izgrađena zgrada može biti samostalni predmet ovrhe glede kojega se na odgovarajući način primjenjuju pravila ovoga Zakona o ovrsi na nekretninama u vlasništvu ovršenika.

Kod određivanja ovrhe na nekretninama potrebno je voditi računa i o posebnim propisima koji priječe da određene nekretnine budu predmet ovrha.

Jedan o takvih propisa je Zakon o poljoprivrednom zemljištu - dalje ZPZ (Narodne novine broj 20/18, 115/18 i 98/19).

Naime, sukladno čl. ZPZ-a strane fizičke ili pravne osobe ne mogu biti vlasnici poljoprivrednog zemljišta. Pri tome valja razlikovati da strane fizičke i pravne osobe mogu biti ovrhovoditelji u ovršnim postupcima pred hrvatskim sudovima, ali, ukoliko bi se javili kao kupci (bilo kao ovrhovoditelji ili samo kupci) u tom slučaju, sud ne bi mogao donijeti rješenje o dosudi na način da se nekretnina koja predstavlja poljoprivredno zemljište dosudu stranoj fizičkoj ili pravnoj osobi, jer bi isto bilo suprotno odredbama ZPZ-a.

Tako i sudska praksa - ŽS Split, u odluci broj Gž Ovr-659/2020-2 od 7. lipnja 2021. :

Ako je glede neke nekretnine ili njezina idealnoga dijela osnovano pravo plodouživanja, ono može biti samostalni predmet ovrhe, s time da ovršenik može namiriti svoju tražbinu iz plodova koje to pravo daje na temelju nekoga pravnoga

⁹⁹Članak 9. stavak 1. ZVDSP-a.

¹⁰⁰Članak 19. stavak 4. ZZK-a.

¹⁰¹Članak 165. stavak 2. ZZK-a.

odnosa (najamnina, zakupnina), glede čega se na odgovarajući način primjenjuju pravila ovoga Zakona o ovrsi na pravima.

II.1.2. Vlasništvo nekretnine kao preduvjet za provođenje ovrhe

Da bi se mogla provesti ovraha na nekretninama potrebno da nekretnina koja je predmet ovraha bude vlasništvo ovršenika. Stoga je ovrhovoditelj uz prijedlog za ovru na nekretnini ovrhovoditelj je dužan podnijeti izvadak iz zemljišne knjige kao dokaz o tome da je nekretnina upisana kao vlasništvo ovršenika¹⁰².

Ako je nekretnina za koju je prijedlogom predloženo da bude predmet ovre u zemljišnoj knjizi na drugu osobu, a ne na ovršenika, prijedlogu se može udovoljiti samo ako ovrhovoditelj podnese ispravu koja je podobna za upis ovršenikova prava. To može biti ugovor ili pravomoćna presuda ili neka druga isprava temeljem koje će se izvršiti upis prava vlasništva na ovršenika a zatim provesti ovraha na nekretninama.

Ako nekretnina nije upisana u zemljišne knjige na odgovarajući se način primjenjuju odredbe OZ-a koje propisuju primjenu OZ-a na području gdje ne postoji zemljišne knjige. Na području za koje ne postoji zemljišne knjige na odgovarajući se način primjenjuju pravna pravila koja na tom području važe o ispravama koje se uz prijedlog za ovru podnose kao dokaz prava vlasništva na nekretnini koja je predmet ovra, a i pravna pravila o tome u koje će se javne knjige ili na drugi način upisati rješenje o ovrsi na nekretnini. Tako se može priložiti karton zemljišta kao dokaz da je ovršenik vlasnik neke nekretnine.

Ako se ne može, iz bilo kojega razloga, pribaviti dokaz o vlasništvu u skladu s pravnim pravilima koja na tom području važe, umjesto dokaza o vlasništvu ovrhovoditelj je dužan u prijedlogu za ovru naznačiti mjesto na kojemu se nekretnina nalazi, njezin naziv, granice i površinu. U tom će slučaju sud obaviti pljenidbeni popis nekretnine za koju je predložena ovraha, i na ročište za pljenidbeni popis pozvati ovrhovoditelja, ovršenika i osobe s čijim nekretninama graniči ta nekretnina. Zapisnik o pljenidbenom popisu objavljuje se na sudskoj ploči.

O obavljenom pljenidbenom popisu sud će u »Narodnim novinama« objaviti oglas u kojem će navesti sud koji objavljuje oglas, broj predmeta, podatke o strankama i o nekretnini na kojoj se ovraha provodi te obavijesti o tome gdje je i kad održano ročište na kojemu je nekretnina popisana i kad je zapisnik o pljenidbenom popisu istaknut na sudskoj ploči. Tim će oglasom sud pozvati sve zainteresirane osobe da pisano ili usmeno obavijeste sud o razlozima zbog kojih se ovraha ne može provesti na toj nekretnini.

Na isti način će se postupiti i kad se nekretnina u katastru vodi na ime ovršenika ako zemljišnoknjižni vlasnik, odnosno njegovi nasljednici izjavom ovjerovljenom od nadležnoga tijela potvrde da je ovršenik vlasnik nekretnine koja je predmet ovrahe.

Ako se promijeni osoba koja je u zemljišnim knjigama upisana kao vlasnik nekretnine nakon što je ovrhovoditelj na nekretnini upisom u zemljišnu knjigu stekao

¹⁰²Članak 82. OZ-a

založno pravo ili koje drugo pravo koje ga ovlašćuje da namiri određenu tražbinu njezinom prodajom, ovrhovoditelj ima pravo, na temelju ovršne isprave protiv osobe koja je bila vlasnik nekretnine u vrijeme kad je stekao to pravo i izvatka iz zemljišne knjige kojim se dokazuje prijenos vlasništva s prijašnjeg vlasnika na novog vlasnika, zatražiti ovrhu izravno protiv novog vlasnika radi naplate osigurane tražbine.

Vezano uz vlasništvo nekretnine kao preduvjet za provođenje ovrhe na nekretnina još valja ukazati na situacije kada se nekretnina nalazi u fiducijarnom vlasništvu. U tom slučaju je kao vlasnik upisan fiducijarni vlasnik uz zabilježbu je da vlasništvo preneseno radi osiguranja tražbine. Postavlja se pitanje je li moguća ovrha protiv fiducijarnog vlasnika odnosno je li moguće provesti ovrhu protiv prijašnjeg vlasnika (stvarnog vlasnika) nekretnine.

U slučaju da je nekretnina u fiducijarnom vlasništvu ovrha se može provesti protiv fiducijarnog vlasnika, ali predmet ovrhe nije nekretnina već imovinsko pravo. Na ovrhu se odgovarajući način primjenjuju pravila o ovrsi na nekretnini, a vrijednost prava fiducijarnog vjerovnika se utvrđuje prema visini osigurane tražbine. Dosudom prava fiducijarnog vjerovnika na kupca prelazi tražbina osigurana ugovorom o fiduciji i tražbina iz osnovnog posla. U postupku ovrhe protiv fiducijarnog dužnika vrijednost prava se utvrđuje procjenom vrijednosti nekretnine umanjene za iznos osigurane nenamirene tražbine¹⁰³.

II.1.2.1. Pravo na poštovanje doma prilikom provedbe ovrhe na nekretninama

Pravo na poštovanje doma je konvencijsko pravo propisuje članak 8. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda¹⁰⁴. Prema članku 8. svatko ima pravo na poštovanje svoga privatnog i obiteljskog života, doma i dopisivanja te da se javna vlast neće miješati u ostvarivanje tog prava, osim u skladu sa zakonom i ako je u demokratskom društvu nužno radi interesa državne sigurnosti, javnog reda i mira, ili gospodarske dobrobiti zemlje, te radi sprečavanja nereda ili zločina, radi zaštite zdravlja ili morala, ili radi zaštite prava i sloboda drugih.

Pravo na dom u značenju koje mu daje Konvencija izvodi se iz članka 34. stavak 1. u svezi članka 35. i članka 16. stavak 2. Ustava RH¹⁰⁵ prema kojima je dom nepovrediv, svakom se jamči štovanje i pravna zaštita njegova osobnog i obiteljskog života, a svako ograničenje slobode ili prava mora biti razmjerno naravi potrebe za ograničenjem u svakom pojedinom slučaju.

Kad je istaknut prigovor prava na dom sud bi u svakom pojedinom slučaju trebao odvagnuti interes osobe kojoj prijeti gubitak doma nasuprot cilju koji se želi postići mjerom iseljenja. Taj test razmijernosti sastoji se od utvrđenja mogu li se sporne prostorije smatrati domom i je li došlo do miješanja u pravo na dom. Ovisno o tom utvrđenju, ocjenjuje se je li miješanje bilo utemeljeno na zakonu i usmjereno na

¹⁰³Isti zaključak je donesen na sastanku predsjednika Građanskog odjela Vrhovnog suda s predsjednicima građanskih odjela županijskih sudova održanog 11. i 12. travnja 2016. u Šibeniku

¹⁰⁴Republika Hrvatska ratificirala je Europsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda 7. studenoga 1997. i ona je dio unutarnjeg pravnog poretka Republike Hrvatske, po pravnoj snazi iznad hrvatskih zakona. Objavljena u Narodnim novinama, MU broj 18/97, 6/99, 14/02, 12/03, 9/05, 1/06, I 2/10

¹⁰⁵(Narodne novine 56/90 135/97, 08/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14, Ustav

postizanje legitimnog cilja, te konačno ako jest, je li mjera iseljenja bila nužna u demokratskom društvu.

Kad je istaknut prigovor prava na dom sud bi u svakom pojedinom slučaju trebao odvagnuti interes osobe kojoj prijeti gubitak doma nasuprot cilju koji se želi postići mjerom iseljenja. Taj postupak zove se test razmjernosti i provodi se pomoću tri eliminacijska pitanja. Negativan odgovor na bilo koje pitanje znači da je iseljenje protivno Konvenciji, odnosno neopravdano.

Test razmjernosti u biti se sastoje od utvrđenja mogu li se sporne prostorije smatrati domom i je li došlo do miješanja u pravo na dom. Ovisno o tom utvrđenju, ocjenjuje se je li miješanje bilo utemeljeno na zakonu i usmjereno na postizanje legitimnog cilja, te konačno ako jest, je li mjera iseljenja bila nužna u demokratskom društvu.

Neprovođenje testa razmjernosti u sudskom postupku razlog je zbog kojeg je Europski sud za ljudska prava utvrdio da je Hrvatska povrijedila članak 8. Konvencije u pojedinim predmetnim vođenima protiv nje. Naime, Europski sud za ljudska prava u pojedinim predmetima je zaključio da su hrvatski sudovi primjenjujući prisilne propise samo utvrdili nepostojanje pravne osnove posjeda i naložili iseljenje, ograničavajući se na to pitanje i zanemarujući pri tome razmjernost i razumnost mjere.

Vezano uz pravo na dom, ali u situacijama u kojima iseljenje iz stane privatne osobe traži druga privatna fizička ili pravna osoba , stajalište je zauzeo Ustavni sud RH u svojoj odluci U-III-1479/2018 od 29. siječnja 2020.

Kroz praksu se je postavilo pitanje do kada se može isticati navedeni prigovor prava na dom, odnosno može li se isticati prvi put u žalbi. Zbog različite sudske prakse na sastanku predsjednika građanskog odjela Vrhovnog suda RH i predsjednika građanskih odjela županijskih sudova 27. studenog 2019. donesene je zaključak da : „U parnicama radi iseljenja iz prostora koji se koristi za stanovanje sud pazi po službenoj dužnosti na prigovor poštivanja prava na dom u okviru iznesenih činjenica i predloženih dokaza u postupku.”¹⁰⁶

I u ovršnom postupku ovršenik ima mogućnost isticati prigovor prava na dom. U svakom tom slučaju, sud je dužan provesti test razmjernosti . Isto stajalište izraženo je u odluci ŽS Split , Gž Ovr- 100/2021-2 od 29. ožujka 2021. u kojoj je navedeno :

„Na žalbene razloge ovršenika kojima se ukazuje da nekretnina koja je predmet ovrhe predstavlja njegov jedini dom, ovršeniku valja odgovoriti da je potraživanje ovrhovoditeljice zasnovano na pravomoćnoj i ovršnoj sudske odluci te da je predmetni ovršni postupak nužno provesti kako bi se realiziralo pravo ovrhovoditeljice te time postigao cilj zbog kojeg je ovršni postupak pokrenut.

U ovom slučaju, radio se o suprotstavljenim privatnim interesima dvije fizičke osobe, a mehanizmi vaganja suprotstavljenih privatnih interesa stranaka utjelovljeni su kroz pravne propise koji omogućavaju strankama zaštititi njihova prava, pa i pravo

¹⁰⁶ Zaključak broj Su -IV-245/2019-3 te je objavljen na stranici Vrhovnog suda

na dom, pokretanjem odgovarajućih postupaka i izjavljivanjem dopuštenih pravnih lijekova.

Stoga nije nužno u predmetnom ovršnom postupku ispitivati razmjernost i nužnost miješanja (pravno stajalište izraženo u odluci US, U-III- 1479/2018 od 29. siječnja 2020.)."

II.1.2.2. Zaštita ovršenika fizičke osobe kada je predmet ovrhe jedina nekretnina u vlasništvu ovršenika- pravo na dom

Ovrha radi ostvarenja novčane tražbine ne može se provesti na stvarima i pravima fizičke osobe koja ne obavlja registriranu djelatnost koja su nužna za zadovoljenje osnovnih životnih potreba ovršenika i osoba koje je po zakonu dužan uzdržava . Smatra se da je jedina nekretnina u kojoj stanuje ovršenik koji ne obavlja registriranu djelatnost nužna za zadovoljenje osnovnih životnih potreba ovršenika i osoba koje je po zakonu dužan uzdržavati, osim ako je ovršenik u trenutku sklapanja pravnog posla kojim preuzima obvezu izjavio da je suglasan da se radi namirenja ovrhovoditeljeve tražbine ovrha može provesti na njegovoj jedinoj nekretnini. Suglasnost da se radi namirenja ovrhovoditeljeve tražbine ovrha može provesti na jedinoj nekretnini ovršenika daje se u pisanom obliku i ima učinak ako je potpis ovršenika ovjerio javni bilježnik ili koja druga osoba ili tijelo s javnim ovlastima. Suglasnost iz ovoga stavka vrijedi ako dođe do promjene vjerovnika ili ako ovršenik stekne novu nekretninu.«.

Sud će, kad to pravičnost zahtijeva, odrediti i provesti ovrhu na jedinoj nekretnini ako ovršenikova obveza potječe iz izvanugovornog obveznog odnosa.

Uz prijedlog za ovrhu na nekretnini protiv osobe iz stavka 1. ovoga članka ovrhovoditelj je dužan podnijeti suglasnost iz stavka 5. ovoga članka ili pravomoćnu presudu, javnu ili privatnu ispravu koja ima značenje javne isprave kojom dokazuje da ovršenik ili osoba koju je po zakonu dužan uzdržavati ima drugu nekretninu za stanovanje¹⁰⁷.

Međutim, navedena ograničenja koja se odnose na ovrhu na jedinoj nekretnini mogu se primijeniti samo ako su pravni poslovi nastali nakon 3. kolovoza 2020.

O istom problemu odlučivao je i Ustavni sud RH, u predmetu broj U-III-2223/2019 od 28. svibnja 2020. te je naveo :

„Iz osporenog rješenja proizlazi da je ŽS ... utvrdio kako je sukladno mjerodavnom pravu sporno rješenje o ovrsi doneseno protivno odredbama čl. 75. OZ koji propisuje zaštitu ovršenika fizičke osobe na njegovoj jedinoj nekretnini.

Ustavni sud primjećuje da se osnovni prigovor podnositelja istaknut u ustavnoj tužbi odnosi na primjenu odredbi čl. 75. OZ za koje smatra da se ne mogu primijeniti na konkretan slučaj jer se te odredbe primjenjuju isključivo na pravne poslove nastale

¹⁰⁷ Navedene odredbe čl. 75. OZ-a izmijenjena je čl. 12. st. 1. Zakonom o izmjenama i dopunama OZ-a, od 26. srpnja 2017. objavljenog u Narodnim novinama broj 73/2017 koji zakon je stupio na snagu 3. kolovoza 2017.

nakon 3. kolovoza 2017., a parnični postupak iz kojeg proistječe ovršna isprava vodio se zbog usmenog ugovora od 1. srpnja 2000.

Odredbe čl. 75. st. 5. OZ izmijenjene su ZIDOZ/17 te se primjenjuju na pravne poslove koji nastanu stupanjem na snagu tog zakona (3. kolovoza 2017.).

Sporni prijedlog za ovrhu podnesen 12. siječnja 2018. na temelju ovršne isprave, presude ŽS ... od 19. listopada 2017., nakon stupanja na snagu ZIDOZ/17 te se stoga primjenjuju odredbe tog zakona. Dakle, u konkretnom slučaju prijedlog za ovrhu je podnesen na temelju ovršne isprave - presude, a ne isprave koja je nastala sklapanjem pravnog posla između podnositelja i ovršenika pa da bi se primjenjivala iznimka u primjeni ZIDOZ/17. „

O prigovoru da se radi o jedinoj nekretnini donesen je i zaključak na sastanku predsjednika građanskog odjela Vrhovnog suda Rh sa predsjednicima građanskim odjela županijskih sudova 31. ožujka 2021.¹⁰⁸

„Primjena čl. 75. st. 1., 5. i 7. Ovršnog zakona u slučaju ako se prijedlog za ovrhu na nekretnini temelji na presudi kao ovršnoj ispravi – pitanje davanja suglasnosti za provedbu ovrhe na jedinoj nekretnini u slučaju kada se ovrha pokreće na temelju presude kao ovršne isprave.

U slučaju kada se prijedlog za ovrhu na nekretnini temelji na presudi kao ovršnoj ispravi, ovrhovoditelj nije dužan uz prijedlog za provedbu ovrhe dostaviti suglasnost ovršenika za provedbu ovrhe na jedinoj nekretnini, niti dostavljati isprave kojima bi se dokazalo da ovršenik ima drugu nekretninu podobnu za stanovanje. „

I sudska praksa je o tome zauzela stav, pa tako ŽS Split u odluci Gž Ovr-53/2021-2 od 16. veljače 2021. i Gž Ovr- 421/2020-2 od 12. ožujka 2021. u kojoj navodi:

„Naime, iako je u ovršnom postupku sud dužan voditi računa o tome da ovrhovoditelj namiri svoju tražbinu, isto tako je dužan paziti na dostojanstvo ovršenika, tj. na to da ovrha za njega bude što manje nepovoljna.

Na zajedničkom sastanku predsjednika Građanskih odjela županijskih sudova i Građanskog odjela VS održanom 5. studenoga 2020. prihvaćeno je pravno shvaćanje po kojem, u slučaju kada je ovršenik prigovor da je narušena pravična ravnoteža između interesa ovršenika i interesa ovrhovoditelja u smislu čl. 80.b st. 2. i 3. OZ prvi puta istaknuo u žalbi, drugostupanjski sud bi trebao ukinuti prvostupanjsko rješenje i naložiti prvostupanjskom sudu da u ponovljenom postupku da ocijeni navode ovršenika i da razloga je li (ili nije) došlo do narušavanja ravnoteže između interesa ovršenika i interesa ovrhovoditelja.

U konkretnom slučaju, prvostupanjski sud je propustio razmotriti, u okolnostima konkretnog slučaja, bi li prodaja nekretnine ovršenice narušila pravičnu ravnotežu između interesa ovršenice i interesa ovrhovoditelja, imajući u vidu

¹⁰⁸O tome je zauzet stav na sastanku predsjednika građanskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske sa predsjednicima građanskih odjela županijskih sudova, broj SU-IV-162/2021 od 31. ožujka 2021. i objavljen na stranici Vrhovnog suda.

vrijednost ovrhovoditeljeve tražbine, služi li predmetna nekretnina za stanovanje i zadovoljavanje osnovnih životnih potreba ovršenice, te može li ovršenica drugom svojom imovinom zadovoljiti svoje potrebe, kao i sve druge pravno značajne okolnosti na koje upućuju citirane odredbe čl. 80b. OZ-a.

II.2. Sredstva ovrhe kod ovrhe na nekretninama

Sredstva ovrhe su ovršne radnje ili sustav takvih radnji kojima se po zakonu tražbina prisilno ostvaruje. Sredstva ovrhe kod ovrhe na nekretninama su zabilježba ovrhe u zemljишnim knjigama, utvrđenje vrijednosti nekretnine, prodaja nekretnine i namirenje ovrhovoditelja iz iznosa dobivenog prodajom.

Čim donese rješenje o ovrsi, sud će po službenoj dužnosti zatražiti da se u zemljишnoj knjizi upiše zabilježba ovrhe. Tom zabilježbom ovrhovoditelj stječe pravo da svoju tražbinu namiri iz nekretnine (pravo na namirenje) i u slučaju da treća osoba kasnije stekne vlasništvo te nekretnine.

Nakon zabilježbe ovrhe nije dopušten upis promjene prava vlasništva niti kojeg drugoga stvarnog prava utemeljen na raspoložbi ovršenika, bez obzira na to kad je ta raspoložba poduzeta. Promjena vlasnika nekretnine tijekom ovršnoga postupka ne sprječava da se taj postupak nastavi protiv novoga vlasnika kao ovršenika. Sve radnje poduzete prije toga ostaju na snazi i novi vlasnik ne može u postupku poduzimati one radnje koje ne bi mogao poduzeti prijašnji vlasnik da do promjene vlasništva nije došlo.

Na prijedlog ovrhovoditelja sud će donijeti rješenje o nastavljanju ovršnoga postupka protiv novoga vlasnika kao ovršenika u tom postupku. Protiv toga rješenja novi vlasnik nema pravo na žalbu.

Ovrhovoditelj koji je predložio ovrhu, a nije prije stekao založno pravo, stječe zabilježbom ovrhe pravo da se iz nekretnine namiri prije osobe koja na toj nekretnini kasnije stekne založno pravo ili pravo na namirenje¹⁰⁹.

II.3. Posebni uvjeti za određivanje ovrhe na nekretnini

Da bi se mogla provesti ovrha na nekretnina glavnica za koju se traži provedba ovrhe mora biti veća od 40.000,00 kn. Sud će prijedlog za ovrhu na nekretnini odbiti ako glavnica tražbine radi čijeg se namirenja ovrha traži ne prelazi iznos od 40.000,00 kuna.

Zadnjom novelom OZ-a iznos za koji se može pokrenuti ovrha na nekretninama povećan je sa 20.000,00 kn na 40.000,00 kn. Kao razlog za povišenje navedenog iznosa Vlada kao ovlašteni predlagač navela je da se isto povisuje radi zaštite dostojanstva dužnika, pri tome uzimajući u obzir da je uslijed epidemije bolesti COVID-19 uzrokovane virusom SARS-CoV-2 došlo do smanjenja gospodarske aktivnosti koja nužno posljedično dovodi do gubitka radnih mesta i do smanjenja platežne moći građana za podmirivanje redovitih obveza. Stoga je bila nužna zakonodavna intervencija da se uravnoteženim rješenjima čuva egzistencijalna sigurnost građana i gospodarska aktivnost.

¹⁰⁹Sredstva ovrhe, odnosno ovršne radnje koje poduzima sud prilikom ovrhe na nekretnina propisane su člankom 84. OZ-a

Povišenjem iznosa za koji se može pokrenuti ovrha na nekretninama s jedne strane onemogućeno je da ovrhovoditelji, zbog minornih tražbina pokreću ovrhu na nekretninama velike vrijednosti.

Ograničenje iznosa za koji se može pokrenuti ovrha uveden je Zakonom o izmjenama I dopunama Ovršnog zakona iz 2017¹¹⁰. U praksi se odmah javio problem vezan uz navedena ograničenja, odnosno može li ovrhovoditelj koji ima nekoliko tražbina, od kojih je svaka posebno manja od 20.000,00 kn (odnosno sada od 40.000,00 kn) zbrojiti sve te tražbine te tako doći do iznosa koji prelazi 40.000,00 kn te stoga pokrenuti ovrhu na nekretninama ovršenika.

Međutim, sudska praksa je zauzela i stav da ukoliko su potraživanja ovrhovoditelja utvrđena pravomoćnim rješenjima o ovrsi , tada se može tražiti ovrha na nekretninama i ako svaka pojedina tražbina iz ovršne isprave ne iznosi 20.000,00 kn. Isti stav zauzet je u odluci Vrhovnog suda poslovni broj Rev- 5005/19 od 29. siječnja 2020. Ista odluka doduše odnosi se na postupak osiguranja prisilnim zasnivanjem založnog prava na nekretninama ali kako se poziva na članak 80.b. OZ-a koji propisuje ograničenja ovrhe na nekretninama mišljenja smo da se može primijeniti i na ovrhu na nekretninama¹¹¹.

Ipak OZ-a je ostavio mogućnost da se ovrha na nekretninama provede i za tražbinu manju od 40.000,00 kn i to u slučajevima ako je prijedlog podnesen radi prisilnog ostvarenja tražbine radi zakonskoga uzdržavanja ili tražbine radi naknade štete uzrokovane kaznenim djelom.

Također je predviđena mogućnost da i u slučajevima kada glavnica tražbine radi čijeg se namirenja ovrha traži prelazi iznos od 40.000,00 kuna, sud može odbiti prijedlog za ovrhu na nekretnini ako ocijeni da bi prodaja nekretnine narušila pravičnu ravnotežu između interesa ovršenika i interesa ovrhovoditelja.

Pri ocjeni je li narušena pravična ravnoteža između interesa ovršenika i interesa ovrhovoditelja sud će uzeti u obzir okolnosti slučaja, a osobito:

- je li vrijednost tražbine koja se namiruje nerazmjerno manja od vrijednosti nekretnine na kojoj se predlaže provesti ovrhu,
- je li ovrhovoditelj učinio vjerojatnim da je ovrha na drugim predmetima ovrhe bila bezuspješna, odnosno da nema drugih prikladnih mogućnosti da se tražbina u cijelosti ili u pretežnom dijelu namiri,
- služi li nekretnina za stanovanje i zadovoljavanje osnovnih životnih potreba ovršenika te ima li ovršenik drugih nekretnina ili drugih mogućnosti da svoje potrebe zadovolji,
- ima li ovrhovoditelj osobito opravdan interes za hitnim namirenjem tražbine radi ostvarenja vlastitoga uzdržavanja ili drugih važnih razloga,
- je li se ovršenik izjavom sadržanom u javnoj ispravi ili ovjerovljenoj privatnoj ispravi izričito suglasio s time da ovrhovoditelj radi namirenja određene tražbine zatraži namirenje prodajom određene nekretnine.

Dakle, i u ovršnim postupcima sud će provoditi tzv. test razmjernosti prilikom odlučivanja o tome je li narušena pravična ravnoteža između interesa ovršenika i

¹¹⁰Zakon o izmjenama I dopunama Ovršnog zakona – Narodne novine 73/17

¹¹¹V. ŽS Velika Gorica, Gžovr -131/2020 od 27. listopada 2020

interesa ovrhovoditelja. Pri tome će se voditi i o konvencijskom pravu na dom ovršenik, odnosno radi li se o nekretnini koja služi za stanovanje ovršenika , odnosno predstavlja li ista nekretnina dom ovršenika. Javlja se različita sudska praksa glede ocjene postojanja pravične ravnoteže između interesa ovršenika i interesa ovrhovoditelja¹¹² te do koje faze postupka se može isticati taj prigovor da je narušena ravnoteža između interesa ovrhovoditelja i interesa ovršenika.

ZID OZ-a propisano je da će sud prijedlog za ovrhu na nekretnini odbiti ako se ovrha traži radi namirenja osigurane tražbine koja ne prelazi iznos glavnice od 40.000,00 kn, bez obzira na zabilježbu ovršivosti tražbine u zemljšnjim knjigama i drugim javnim očevišnicima. Pri tome dakle, i u situacijama kada je zasnovano dobrovoljno založno pravo sa dobrovoljnom klauzulom ovršivosti a potraživanje je manje od 40.000,00 kn neće se moći provesti ovrha na nekretninama. O tome postoji i praksa Ustavnog suda Republike Hrvatske¹¹³ ali i praksa Europskog suda za ljudska prava.

II.4. Izmjene i dopune OZ-a o vremenu provedbe ovrhe

Ovrha se provodi radnim danom, i to danju. Navedena odredba OZ-a ima zadaću zaštite dostojanstva ovršenika ali i omogućavanje provođenja ovrhe u radno vrijeme, radnim danom i to danju. To znači da je pravilo da se ovrha provodi na navedeni način. Međutim, sud može odrediti da se ovrha provede i neradnim danom ili noću ako za to postoji opravdan razlog. Opravdani razlog će sud uvijek morati obrazložiti .

Sada je uvedena nova odredba koja propisuje da se ovrha radi ispruženja i predaje nekretnine neće se provoditi prema fizičkoj osobi koja ne obavlja određenu upisanu djelatnost te fizičkoj osobi koja obavlja određenu upisanu djelatnost ako se ovrha ne provodi u vezi s tom djelatnošću u razdoblju od 1. studenoga do 1. travnja.

Ista odredba je donesena radi zaštite dostojanstva dužnika .Pri tome je zakonodavac pozvao na situaciju u kojoj se donose izmjene i dopune OZ-a navodeći da je uslijed epidemije bolesti COVID-19 uzrokovane virusom SARSCoV-2 došlo do smanjenja gospodarske aktivnosti koja nužno posljedično dovodi do gubitka radnih mesta i do smanjenja platežne moći građana za podmirivanje redovitih obveza. Zakonodavac navodi da bi bilo svršishodno propisati da se ovrha radi ispruženja i predaje nekretnine neće provoditi u razdoblju od 1. studenoga do 1. travnja prema

¹¹²O tome je zauzet stav na sastanku predsjednika građanskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske sa predsjednicima građanskih odjela županijskih sudova, vroj SU-IV-308/2020 od 5. studenoga 2020. slijedećeg sadržaja

“U slučaju kada je ovršenik prigovor da je narušena pravična ravnoteža između interesa ovršenika i interesa ovrhovoditelja u smislu čl. 80. b. st. 2. i 3. Ovršnog zakona /17 prvi puta istaknuo u žalbi, drugostupanjski sud bi trebao ukinuti prvostupanjsko rješenje i naložiti prvostupanjskom sudu da u ponovljenom postupku da ocijeni navode ovršenika i da razloga je li (ili nije) došlo do narušavanja ravnoteže između interesa ovršenika i interesa ovrhovoditelja.

¹¹³Ustavni sud, U-III-2930/2019 od 14. studenoga 2019. u kojoj je navedeno “ “podnositelji su dobrovoljno koristili predmetnu nekretninu kao instrument osiguranja kredita te su na taj način izričito pristali da banka svoju tražbinu može namiriti prodajom založene nekretnine. Iz provedenog postupka ne proizlazi da bi podnositelji pred redovnim sudovima pokrenuli postupak radi ispitivanja ugovora o kreditu na temelju kojega je doneseno rješenje o ovrsi pa se može zaključiti da su slobodno sklopili taj ugovor i pristali da se kredit osigura njihovom nekretninom kao instrumentom osiguranja te da su bili svjesni mogućnosti pokretanja ovršnog postupka ukoliko taj kredit ne otplate.”

fizičkoj osobi koja ne obavlja određenu upisanu djelatnost te fizičkoj osobi koja obavlja određenu upisanu djelatnost ako se ovrha ne provodi u vezi s tom djelatnošću kao pravilo a ne iznimku.

Ovakvo obrazloženje ovlaštenog predlagatelja zakona moglo bi upućivati na to da se ograničenja uvode radi pandemije, što bi moglo imati za posljedicu da se ista, nakon što pandemija prestane, brišu iz zakona.

Zašto je zakonodavac odredio upravo razdoblje od 1. studenoga do 1. travnja nije navedeno ali možemo pretpostaviti da je imao u vidu da se radi o kasno jesenskim i zimskim mjesecima, pa bi se onemogućavanjem provođenja ovrhe u navedenom periodu onemogućilo ovrhovoditelja da ovršenika u hladnom periodu izbaci iz doma.

Postavlja se pitanje treba li sud u slučaju da je zaprimio prijedlog za ovrhu donositi neku odluku o zastoju ovrhe ili naprsto ne postupati u navedenom periodu te kako će se to odraziti na dužinu trajanja postupka ovrhe, odnosno na eventualni zahtjev za suđenje u razumnom roku.

Naime, OZ-e ne govori o tome na koji način će sud odrediti zastoj postupka, odnosno ne govori o tome je li to potrebno napismeno odrediti i kojom vrstom odluke. Kao što je poznato u ovršnom postupku se odluke donose u obliku rješenja protiv kojih je dopušten pravni lijek (žalba) i u obliku zaključka, protiv kojih nije dopušten pravni lijek.

Odredbe o zastoju sadržane su u Zakonu o parničnom postupku – dalje ZPP¹¹⁴ koji o zastoju govori u situaciji kada stranke suglasno zatraže zastoj postupka radi mirnog rješenja spora.¹¹⁵ U slučaju koji je predviđao zakonodavac u pravilu se ne može govoriti o postojanju suglasnosti stranaka, pa smo mišljenja da se odredbe o zastoju iz ZPP-a ne mogu primijeniti temeljem članka 21. stavak 1. OZ-a u ovršnim postupcima.

Kod navedene norme dolazi do sukoba dvaju konvencijskih prava, pravo da se postupak brzo i hitno provede i pravo na zaštitu dostojanstva ovršenika. Prilikom odlučivanja koje će pravo imati prednost valja uzeti u obzir sve okolnosti slučaja. Pri tome valja imati na umu da je pravilo da se razdoblju od 1. studenoga do 1. travnja ne provodi ovrha radi ispražnjenja i predaje nekretnine, dok je provođenje navedene ovrhe u tom periodu iznimka.

No i u ovom slučaju je zakonodavac predviđao mogućnost iznimke pa je tako navedeno da će se moći provesti ovrha radi ispražnjenja ili predaje nekretnine ako postoji opravdan razlog.

Kako se radi o zakonom propisanom periodu mišljenja smo da u slučaju da se ne provodi ovrha, sukladno zakonskoj odredbi dovoljno je o tome napisati zaključak, bez prava na pravni lijek.

¹¹⁴Zakon o parničnom postupku ("Narodne novine", broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 28/13 i 89/14 i 70/19– dalje: ZPP)

¹¹⁵Članak 186.g. ZPP-a

Ukoliko pak sud utvrdi da su ostvareni uvjeti da se unatoč zakonskoj odredbi ovrha provede tada je takvu odluku potrebno detaljno obrazložiti te dati mogućnost ulaganja pravnog lijeka kako bi navedena odluka bila podvrgnuta kontroli i omogućilo se stranci (ovršeniku) da zaštiti svoja prava.

II.5. Zaštita ovršenika - koji je založni dužnik ali ne i dužnik iz glavnog posla

U praksi se javljaju i situacije da se iz raznih razloga, ovrha ne provodi protiv glavnog dužnika iz pravnog posla, već protiv založnih dužnika. U tim situacijama založni dužnici u pravili ističu da ovrhovoditelji nemaju nikakva potraživanja prema njima.

Sudska praksa je u takvim slučajevima zauzela stav da se radi o dobrovoljno zasnovanom založnom pravu te je ovršenik (kao založni dužnik) dobrovoljno pristao da se ovrhovoditelj naplati prodajom založene nekretnine, smatrajući da se u situacijama dobrovoljnog davanja nekretnine u zalog ne primjenjuju odredbe čl. 75. OZ-a već odredbe čl. 77. st.1. OZ-a¹¹⁶.

Takav stav zauzet je i u odluci ŽS Varaždin, Stalna služba u Koprivnici, poslovni broj Gž Ovr- 740/2020 od 8. travnja 2021. sa slijedećim sadržajem.

„ Međutim, u konkretnom slučaju nesporno je da je od strane ovršenika na nekretnini koja je predmet ovrhe dobrovoljno zasnovano založno pravo radi osiguranja tražbine iz predmetnog ugovora o kreditu, a ovrha se vodi jer su obveze prema korisniku predmetnog kredita ... dospjele i nisu podmirene. Budući da je ovršenik dobrovoljno koristio predmetnu nekretninu kao instrument osiguranja kredita i na taj način izričito pristao da se ovrhovoditelj naplati prodajom založene nekretnine, ovršenik je bio svjestan mogućnosti da će se ovršni postupak pokrenuti na predmetnoj nekretnini ako kredit ne bude otplaćen pa stoga nema pravo isticati prigovor na dom u žalbi protiv ovog rješenja o ovrsi.”

Takav stav zauzet je i u odluci Ustavnog suda broj U-III-2930/2019 od 14. studenoga 2019. gdje je navedeno :

„ ... podnositelji su dobrovoljno koristili predmetnu nekretninu kao instrument osiguranja kredita te su na taj način izričito pristali da banka svoju tražbinu može namiriti prodajom založene nekretnine. Iz provedenog postupka ne proizlazi da bi podnositelji pred redovnim sudovima pokrenuli postupak radi ispitivanja ugovora o kreditu na temelju kojega je doneseno rješenje o ovrsi pa se može zaključiti da su slobodno sklopili taj ugovor i pristali da se kredit osigura njihovom nekretninom kao instrumentom osiguranja te da su bili svjesni mogućnosti pokretanja ovršnog postupka ukoliko taj kredit ne otplate.”

Međutim i kod tražbina osiguranih založnim pravom potrebno je provesti test razmjernosti . Isto proizlazi iz odluka Europskog suda za ljudska prava i to :

¹¹⁶ ŽS Karlovac, broj Gž Ovr-76/2021-2 od 9. ožujka 2021.

„- Vaskrsić protiv Slovenije, zahtjev br. 31371/12, presuda od 25. travnja 2017.

„... povreda prava na mirno uživanje vlasništva/imovine iz čl. 1. Protokola 1. uz Konvenciju podnositelja čija se nekretnina prodala zbog namirenja bagatelnog dugovanja. Zaključkom donesenim nakon što je proveden test razmjernosti nametnuto ograničenje proglašeno je nerazmjernim, budući da je Slovenija koristila jača ovršna sredstava od potrebnih i narušila pravičnu ravnotežu.” □

- Mindek protiv Hrvatske, zahtjev br. 6169/13, presuda od 30. kolovoza 2016. „... nerazmjernost ograničenja pojavila uslijed određivanja ovrhe za ovršenika tegobnjim sredstvima.”

□ Šidlauskas protiv Litve, zahtjev broj 51755/10, presuda od 11. srpnja 2017.

- Vrzić protiv Hrvatske , broj zahtjeva 43777/13 , presuda od 12. srpnja 2016. u kojoj je , između ostalog navedeno .

„ESLJP nije našao nerazmjernost - „... kako su podnositelji zahtjeva dobrovoljno koristili svoj dom kao osiguranje za zajam ... izričito pristali da ukoliko ... ne otplate nemamirena potraživanja ... zajmodavci imaju pravo tražiti naplatu u ovršnom postupku prodajom njihove kuće ... nisu osporili niti jedan ugovor o zajmu pred nacionalnim sudovima u odgovarajućim postupcima ... mogli su pokrenuti postupak tražeći da se ugovor proglaši ništetnim ili da se poništi (v. čl. 322. i 330. ZOO).”.

II.6. Novine vezane uz osiguranje s posebnim osvrtom na prisilno zasnivanje založnog prava

Sredstva osiguranja su zakonom uređeni sustavi radnji suda, javnih bilježnika, stranaka i drugih sudionika u odgovarajućim postupcima osiguranja kojima se prisilno ili dobrovoljno u sadašnjosti pruža pravna zaštita tražbina, ali i drugih prava i pravnih odnosa predlagatelja osiguranja prema protivniku osiguranja koja je po svom sadržaju redovito manjeg ograničenja od zaštite koja se ostvaruje ovrhom, a koja bi u pravilu trebala u budućnosti omogućiti potpuno ostvarenje osiguranih tražbina odnosno pravnih odnosa.¹¹⁷

Sredstva osiguranja koja se mogu odrediti taksativno su određena OZ-om-¹¹⁸uređeni su instituti osiguranja, među koje se ubrajaju prethodne mjere i privremene mjere, a osim njih to su i: osiguranje prisilnim zasnivanjem založnoga prava na nekretnini, sudska i javnobilježničko založnopravno osiguranje na temelju sporazuma stranaka, sudska i javnobilježničko osiguranje prijenosom vlasništva na stvari i prijenosom prava i osiguranje prethodnom ovrhom.

Za odlučivanje o prijedlogu za osiguranje novčane tražbine prisilnim zasnivanjem založnoga prava na nekretnini nadležan je sud koji vodi javnu knjigu u

¹¹⁷ Dika, Mihajlo, Građansko ovršno pravo, Opće građansko ovršno pravo, Narodne novine, 2007., str. 739.

¹¹⁸Osiguranje je propisano u trećem dijelu Ovršnog zakona pod naslovom „Osiguranje“ (čl. 290. do 355 OZ-a.)

kojoj treba provesti upis. Za provedbu osiguranja nadležan je sud koji vodi javnu knjigu za tu nekretninu.

Na osnovi ovršne isprave kojom je utvrđena novčana tražbina predlagatelj osiguranja ima pravo tražiti osiguranje te tražbine zasnivanjem založnoga prava na nekretnini protivnika osiguranja.

Na nekretnini upisanoj u zemljišnoj knjizi založno pravo zasniva se uknjižbom. Pri uknjižbi založnoga prava u zemljišnoj će se knjizi naznačiti ovršivost tražbine radi osiguranja kojega je uknjižba određena. Ako je predlagatelj osiguranja prije nego što je tražbina postala ovršna već stekao na temelju ugovora založno pravo za tu tražbinu na istoj nekretnini ili je založno pravo predbilježeno sud će, na prijedlog predlagatelja osiguranja, odrediti da se u zemljišnoj knjizi zabilježi ovršivost tražbine.

Ako protivnik osiguranja nije upisan u zemljišnoj knjizi kao vlasnik nekretnine, predlagatelj osiguranja dužan je uz prijedlog dostaviti ispravu podobnu za upis prava vlasništva protivnika osiguranja.

Na osiguranje tražbine prema ovom dijelu Zakona na odgovarajući se način primjenjuju odredbe Ovršnog zakona o ovrsi radi ostvarenja tražbine. Međutim, na osiguranje tražbine ne primjenjuju se odredbe OZ-a o nedopuštenosti ovrhe na nekretninama a vezano uz onemogućavanje ovrhe na nekretninama ukoliko glavnica ne prelazi 40.000,00 kn.

Sudska praksa je pravilno detektirala razliku primjene odredbi OZ-a o mjerama osiguranja vezano uz visinu glavnice. Tako u odluci ŽS Rijeka, poslovni broj Gž Ovr-91/2021-2 od 18. veljače 2021. je na osiguranje tražbine ne primjenjuju se odredbe ovoga Zakona o nedopuštenosti ovrhe na nekretnini iz čl. 80.b ovoga Zakona.

Isto i u odluci ŽS Split Gž Ovr- 692/2021-2 od 29. studenoga 2021.

Prijedlog za osiguranje u ovoj pravnoj stvari podnesen je 2. prosinca 2020. Sukladno odredbi čl. 290. OZ na osiguranje tražbine prema ovom dijelu Zakona na odgovarajući se način primjenjuju odredbe ovoga Zakona o ovrsi radi ostvarenja tražbine. Radi se o izvanparničnom postupku u okviru kojega nije bilo zapreke da predlagatelj osiguranja podnese novi prijedlog za osiguranje, budući da se isti temelji na činjenicama koje nisu bile istaknute u prethodnom prijedlogu za osiguranje. Utoliko, kada se imaju u vidu i vremenske granice pravomoćnosti, što znači da prethodno citirano rješenje OS ... koje je preinačeno rješenjem ŽS ... predstavlja odgovor na postavljeni prijedlog predlagatelja osiguranja sadržaja koji se odnosio na stanje u času donošenja tog rješenja, a ne bazira se na sadržaju pravnih odnosa kakvi će biti u budućnosti, to nije bilo zapreke za donošenje pobijanog rješenja, što će se nastavno dodatno obrazložiti. ...

Slijedom izloženoga, iako osigurana tražbina ne prelazi iznos glavnice od 40.000,00kn, a budući da se na osiguranje tražbine ne primjenjuju odredbe OZ o nedopuštenosti ovrhe na nekretnini iz čl. 80.b. toga Zakona, nije bilo zapreke da se s obzirom na visinu osigurane tražbine od 5.864,76 kn s kamatama na pojedine iznose, a jer su u konkretnom slučaju ispunjene i pretpostavke iz odredbi čl. 295. - 297. OZ-a, prihvati prijedlog predlagatelja osiguranja s učinkom propisanim odredbom čl. 298. OZ-a.”

Prije donošenja ZID OZ-a postojala se samo odredba da se na osiguranje tražbine prema ovom dijelu Zakona na odgovarajući se način primjenjuju odredbe ovoga Zakona o ovrsi radi ostvarenja tražbine. Praksa je tada zauzela stav da se niti osiguranje zasnivanjem založnog prava ne može provesti ukoliko glavnica ne iznosi 20.000,00 kn. Tako je u svoj odluci Vrhovni sud naveo:

Uknjižba založnoga prava i zabilježba ovršivosti tražbine imaju takav učinak da se ovrha na toj nekretnini može provesti i prema trećoj osobi koja je tu nekretninu kasnije stekla¹¹⁹. Ovrha na nekretnini odredit će se protiv osobe koja je upisana kao vlasnik, i to na temelju ovršne isprave na temelju koje je u zemljišnu knjigu upisano založno pravo i zabilježba ovršivosti te izvatka iz zemljišne knjige iz kojega proizlazi da je ta osoba upisana kao vlasnik nakon upisa založnoga prava zabilježbe ovršivosti¹²⁰.

Općom odredbom čl. 290. OZ, sadržanom u trećem dijelu OZ, kojim je uređeno osiguranje, propisano je da se na osiguranje tražbine prema tom dijelu Zakona na odgovarajući način primjenjuju odredbe OZ o ovrsi radi ostvarenja tražbine.

Slijedom citirane odredbe čl. 290. OZ proizlazi da se u postupku radi osiguranja novčane tražbine prisilnim zasnivanjem založnoga prava, između ostalih primjenjuju i odredbe o provedbi ovrhe na nekretninama. Zato je kod odlučivanja o predmetnom prijedlogu za osiguranje novčane tražbine prisilnim zasnivanjem založnog prava i prema pravnom shvaćanju ovoga suda trebalo imati u vidu odredbu čl. 15. ZOIDOZ/17, kojom je iza čl. 80.a OZ dodan novi članak 80.b.

Odredbom čl. 80.b OZ, kojim su određeni posebni uvjeti za određivanje ovrhe na nekretnini, propisano je:

(1) Sud će prijedlog za ovrhu na nekretnini odbiti ako glavnica tražbine radi cijeg se namirenja ovrha traži ne prelazi iznos od 20.000,00 kuna, osim ako je prijedlog podnesen radi prisilnog ostvarenja tražbine radi zakonskoga uzdržavanja ili tražbine radi naknade štete uzrokovane kaznenim djelom.

Postupak osiguranja, kao posebna vrsta postupka detaljnije je uređen općim odredbama koje se primjenjuju u svim postupcima osiguranja (čl. 290. do čl. 294. OZ), dok su posebna pravila koja uređuju postupak osiguranja prisilnim zasnivanjem založnoga prava na nekretnini sadržane u odredbama čl. 295. do 298. OZ.

Stoga, unatoč tome što je posebnom odredbom čl. 152. OPZ propisana i predviđena mogućnost provođenja ovrhe na novčanoj tražbini ovršenika, pokretninama, drugim imovinskim, materijalnim pravima i na nekretninama (st. 1.), odnosno mogućnost upisa zaloga i/ili hipoteke na pokretninama i/ili nekretninama ovršenika iz poreznog postupka (st. 2.) prema pravnom shvaćanju ovoga suda upravo odredbe OZ sadrže mjerodavno postupovno pravo koje sudovi moraju primijeniti kad odlučuju u postupku radi prisilnog zasnivanja založnog prava, kao i mjerodavne materijalnopravne odredbe na temelju kojih sud odlučuje o osnovanosti

¹¹⁹Članak 298. stavak 1. OZ-a

¹²⁰Članak 298. stavak 2. OZ-a

podnesenog prijedloga za osiguranje prisilnim zasnivanjem založnoga prava. To tim više što je OZ ujedno i lex posterior u odnosu na OPZ.¹²¹

Sada navedeno stajalište Vrhovnog suda nije primjenjivo na postupke prisilnog zasnivanja založnog prava, podnesenim nakon stupanja na snagu ZID OZ-a, jer je izrijekom rečeno da se ograničenje iz članka 80.b. OZ-a ne primjenjuje na postupke osiguranja.¹²²

Jednako tako, neprimjenjivi je i zaključak zauzet na sastanku predsjednika građanskog odjela Vrhovnog suda sa predsjednicima građanskih odjela županijskih sudova od 29. ožujka 2018.¹²³

Kako je zakonska odredba promijenjena postavilo se pitanje može li se u postupku osiguranja prisilnim zasnivanjem založnog prava na nekretnini, nakon što rješenje o osiguranju postalo pravomoćno i uknjiženo u zemljišnoj knjizi, odlučivati o obustavi založnog prava.

To je riješeno zaključkom broj Su Iv-162/2021 od 31. ožujka 2021. sa sastanka predsjednika građanskog odjela Vrhovnog suda sa predsjednicima građanskih odjela županijskih sudova gdje je odlučeno.

„U postupku osiguranja prisilnim zasnivanjem založnog prava na nekretnini, a nakon što je rješenje o osiguranju postalo pravomoćno i uknjiženo založno pravo u zemljišnoj knjizi, može se odlučivati o obustavi postupka osiguranja i brisanju založnog prava.”

U praksi se javilo i pitanje dopustivosti osiguranja tražbine prisilnim zasnivanjem založnog prava kod solidarnih dužnika. O tome je iznesen stav u odluci ŽS Rijeka, broj Gž Ovr- 420/2020-2 od 27. svibnja 2021.:

„Predlagatelj osiguranja je uz prijedlog priložio ovršnu ispravu, pravomoćnu i ovršnu sudsку odluku kojom je protivnik osiguranja, zajedno sa dvojicom solidarnih dužnika obvezan isplatiti mu iznos od 42.000,00 kn sa zateznom kamatom ... do isplate te parnični trošak u iznosu ... Također je priložen izvadak iz zemljišne knjige iz kojeg proizlazi da je protivnik osiguranja upisan u zemljišnim knjigama kao suvlasnik nekretnine na kojoj je određeno osiguranje u 66/120 dijela.

Stoga je pravilno stajalište suda prvog stupnja da su u nazočnom slučaju bile ispunjene zakonske prepostavke za određivanje osiguranja prisilnim zasnivanjem založnog prava na nekretnini u suvlasništvu protivnika osiguranja, budući da predlagatelj osiguranja raspolaže ovršnom ispravom kojom je utvrđeno postojanje novčane tražbine prema protivniku osiguranja. Na žalbene navode protivnika osiguranja valja odgovoriti da je prijedlog za osiguranje podnesen u skladu s ovršnom ispravom, a okolnost što je protivnik osiguranja samo jedan od trojice sudužnika nije odlučna, budući da je obveza iz ovršne isprave solidarna u smislu odredbe čl. 43. ZOO.

¹²¹ V. Vrhovni sud u Rev- 457/18 od 7. ožujka 2018.)

¹²² Članak 19. ZID OZ-a

¹²³ Zaključak SU-IV-148/2018 od 29. ožujka 2018. „ Vrhovni sud zauzeo je u predmetu Rev-457/18 shvaćanje da nije dopušteno prisilno zasnivanje založnog prava radi osiguranja tražbine manje od 20.000,00 kn.

Prema tom propisu, svaki dužnik solidarne obveze odgovara vjerovniku za cijeli dug i vjerovnik može zahtijevati njegovo ispunjenje od koga hoće sve dok ne bude potpuno ispunjen, ali kad jedan dužnik ispuni dug, obveza prestaje i svi se dužnici oslobađaju. Bez osnove je i tvrdnja žalitelja da se založno pravo ne može upisati na suvlasničkom dijelu nekretnine.

Naime, prema odredbi čl. 37. ZV u pravnom prometu se uzima da je idealni dio stvari samostalna stvar pa sve što je određeno za stvari vrijedi i za idealne dijelove (st. 3.). Suvlasnik smije samostalno pravno raspolagati svojim idealnim dijelom stvari, odnosno suvlasničkim dijelom po pravilima koja vrijede za vlasnikova pravna raspolaganja stvarima (st. 5.), a založnim pravom može biti opterećena pojedinačno određena pokretna ili nepokretna stvari sposobna za unovčenje, kao i idealni dio takve stvari (čl. 298. st. 1. ZV-a).

CJELINA III.

III.1. Izuzeća od ovrhe¹²⁴

¹²⁴ Čl. 172. OZ:

„Izuzeti su od ovrhe:

1. primanja po osnovi zakonskoga uzdržavanja, naknade štete nastale zbog narušenja zdravlja ili smanjenja, odnosno gubitka radne sposobnosti i naknade štete za izgubljeno uzdržavanje zbog smrti davatelja uzdržavanja,
2. primanja po osnovi naknade zbog tjelesnoga oštećenja prema propisima o invalidskom osiguranju,
3. primanja po osnovi socijalne skrbi,
4. primanja po osnovi privremene nezaposlenosti,
5. primanja po osnovi doplatka za djecu, osim ako posebnim propisom nije drukčije određeno,
6. primanja po osnovi stipendije i pomoći učenicima i studentima,
7. naknada za rad osuđenika, osim za tražbine po osnovi zakonskoga uzdržavanja te za tražbine naknade štete prouzročene kaznenim djelom osuđenika,
8. primanja po osnovi odličja i priznanja,
9. rodiljne i roditeljske novčane potpore, osim ako posebnim propisom nije drugačije određeno,
10. utvrđeni iznosi za uzdržavanje djeteta uplaćeni na poseban račun kod banke,
11. naknada troškova za službeno putovanje i naknada troškova prijevoza na posao i s posla do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima po osnovi od nesamostalnog rada,
12. dar za djecu do 15. godine života i potpore za novorođenče do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima po osnovi od nesamostalnog rada,
13. naknada za saniranje posljedica štete od katastrofa i elementarnih nepogoda,
14. potpore zbog invalidnosti radnika i neprekidnog bolovanja radnika duljeg od 90 dana, potpore za slučaj smrti radnika i smrti člana uže obitelji radnika, do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima po osnovi od nesamostalnog rada,
15. novčane paušalne naknade za podmirivanje troškova prehrane radnika, prigodne nagrade (božićnica, naknada za godišnji odmor i sl.), novčane nagrade za radne rezultate i drugi oblici dodatnog nagrađivanja radnika, nagrade radnicima za navršene godine radnog staža do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima,
16. sredstva koja se uplaćuju namjenski, u svrhu provedbe projekata dodjelom bespovratnih sredstava odnosno potpore ili finansijskih instrumenata, koji se financiraju iz nacionalnih sredstava i/ili proračuna Europske unije, osim u slučaju ovrhe od strane davatelja potpore,
17. novčane naknade žrtvama kaznenih djela nasilja počinjenih s namjerom,
18. dnevnice za službena putovanja u tuzemstvu i inozemstvu, dnevnice za rad na terenu u tuzemstvu i inozemstvu i dnevnice za službene putovanja per diem koje se radnicima isplaćuju iz

Odredbom čl. 12. ZID OZ povećan je broj primanja izuzetih od ovrhe (sa 15 na 25), odnosno koja se mogu isplaćivati na zaštićeni račun, pa se tako neće moći ovršiti ni:

- novčane paušalne naknade za podmirivanje troškova prehrane radnika, prigodne nagrade (božićnica, naknada za godišnji odmor i sl.), novčane nagrade za radne rezultate i drugi oblici dodatnog nagrađivanja radnika, nagrade radnicima za navršene godine radnog staža do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima¹²⁵,
- sredstva koja se uplaćuju namjenski, u svrhu provedbe projekata dodjelom bespovratnih sredstava odnosno potpore ili financijskih instrumenata, koji se financiraju iz nacionalnih sredstava i/ili proračuna Europske unije, osim u slučaju ovrhe od strane davatelja potpore,¹²⁶
- novčane naknade žrtvama kaznenih djela nasilja počinjenih s namjerom,

proračuna Europske unije radi obavljanja poslova njihovih radnih mesta, a u svezi s djelatnosti poslodavca do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima,

19. pomorski dodatak i pomorski dodatak na brodovima međunarodne plovidbe do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima,

20. naknada za pričuvnike pozvane na izvršavanje vojne obveze,

21. sindikalne socijalne potpore koje članovima sindikata na temelju važećih propisa isplaćuje sindikat,

22. sredstva predstavnika nacionalnih manjina koja se koriste za ostvarivanje manjinskih prava, sukladno odredbama ustavnog zakona kojim se uređuju prava nacionalnih manjina, ako su isplaćena na poseban račun za tu namjenu, vode se odvojeno od sredstava te osobe i izuzeta su od ovrhe, osim ovrhe u svezi s obavljanjem djelatnosti vezane za ostvarivanje manjinskih prava,

23. nagrade učenicima i studentima te troškovi sufinanciranja kupnje udžbenika učenicima,

24. sportske stipendije za sportaše s invaliditetom,

25. ostala primanja izuzeta od ovrhe po posebnim propisima.“

¹²⁵ Primjena odredbi Zakona o porezu na dohodak, Narodne novine, broj 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 138/20

¹²⁶ Županijski sud u Puli-Pola broj Gž Ovr-347/2021-2 od 20. srpnja 2021.:

„9. Ovršenik u žalbi protiv rješenja o ovrsi ističe da je ovrha određena na predmetu koji je izuzet od ovrhe, odnosno na kojem je mogućnost ovrhe ograničena (žalbeni razlog iz čl. 50. st. 1. toč. 6. OZ-a), jer je ovrha određena na novčanim sredstvima provedena na bespovratnoj potpori koja mu je isplaćena od strane Hrvatskog zavoda za zapošljavanje temeljem Ugovora o dodjeli potpore male vrijednosti u svrhu samozapošljavanja od 21. travnja 2021.

10. Prema odredbi čl. 172. st. 1. toč. 16. OZ-a izuzeta su od ovrhe sredstva koja se uplaćuju namjenski, u svrhu provedbe projekata dodjelom bespovratnih sredstava odnosno potpore ili financijskih instrumenata, koji se financiraju iz nacionalnih sredstava i/ili proračuna Europske unije, osim u slučaju ovrhe od strane davatelja potpore, što u ovom predmetu nije slučaj pa je osnovana žalba ovršenika budući da je ovrha provedena na sredstvima koja su izuzeta od ovrhe u iznosu od 129.792,50 kuna.

11. Slijedom svega navedenog, na temelju odredbe čl. 380. toč. 3. ZPP-a valjalo je ukinuti pobijano rješenje i predmet vratiti sudu prvog stupnja na ponovni postupak.

12. U nastavku postupka sud prvog stupnja će utvrditi točan iznos isplaćene potpore ovršeniku te iznos u kojem je ovrha provedena te će potom imajući u vidu žalbene navode ovršenika, donijeti pravilnu i zakonitu odluku u ovom predmetu na sredstvima koja nisu izuzeta od ovrhe temeljem čl. 172. st. 1. toč. 16. OZ-a, sukladno utvrđenom u tijeku dosadašnjeg postupka.“

Dakle, kako to proizlazi iz same zakonske odredbe, jedino je davatelj potpore ovlašten kao ovrhovoditelj voditi ovrhu na dodijeljenim bespovratnim sredstvima odnosno na sredstvima potpore ili financijskim instrumentima, koji se financiraju iz nacionalnih sredstava i/ili proračuna Europske unije.

- dnevnice za službena putovanja u tuzemstvu i inozemstvu, dnevnice za rad na terenu u tuzemstvu i inozemstvu i dnevnice za službene putovanja per diem koje se radnicima isplaćuju iz proračuna Europske unije radi obavljanja poslova njihovih radnih mesta, a u svezi s djelatnosti poslodavca do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima,

- pomorski dodatak i pomorski dodatak na brodovima međunarodne plovidbe do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima,

- naknada za pričuvnike pozvane na izvršavanje vojne obveze,

- sindikalne socijalne potpore koje članovima sindikata na temelju važećih propisa isplaćuje sindikat,

- sredstva predstavnika nacionalnih manjina koja se koriste za ostvarivanje manjinskih prava, sukladno odredbama ustavnog zakona kojim se uređuju prava nacionalnih manjina, ako su isplaćena na poseban račun za tu namjenu, vode se odvojeno od sredstava te osobe i izuzeta su od ovrhe, osim ovrhe u svezi s obavljanjem djelatnosti vezane za ostvarivanje manjinskih prava,

- nagrade učenicima i studentima te troškovi sufinanciranja kupnje udžbenika učenicima,

- sportske stipendije za sportaše s invaliditetom.

Ukazati je da se navedena izuzeća od ovrhe, kao i ranije ne primjenjuju automatizmom već je obveza ovršenika o svakom zaštićenom primanju (ili o promjeni s tim u vezi) obavijestiti FINA-u putem obrasca Obavijesti koja će potom naložiti banchi otvaranje posebnog računa ovršenika ili da se na već otvoreni zaštićeni račun evidentira novo zaštićeno primanje.¹²⁷

¹²⁷ Čl. 212. OZ:

„(1) U slučaju iz članka 204. stavka 1. ovoga Zakona, ako se ovršeniku uplaćuju primanja i naknade iz članka 172. ili iznosi koji su izuzeti od ovrhe iz članka 173. ovoga Zakona, ovršenik je o tome dužan obavijestiti Agenciju.

(2) Po primitu obavijesti iz stavka 1. ovoga članka, Agencija je bez odgode dužna uplatiteljima iz obavijesti dostaviti podatke iz te obavijesti i podatak o vrsti tražbine za koju je ovrha određena, radi uskrate uplata iz stavka 1. ovoga članka. Uplatitelji su dužni odmah uskratiti uplatu primanja i naknada iz članka 172. ili iznosa koji su izuzeti od ovrhe iz članka 173. ovoga Zakona.

(3) Ako se primanja i naknade iz članka 172. ili iznosi koji su izuzeti od ovrhe iz članka 173. ovoga Zakona uplaćuju ovršeniku putem banke, banka je dužna po nalogu Agencije ovršeniku otvoriti poseban račun. O otvaranju posebnog računa banka je bez odgode dužna obavijestiti Agenciju, a Agencija uplatitelje iz stavka 2. ovoga članka koji su dužni izvršiti uplatu na poseban račun. Banka ne naplaćuje naknadu za otvaranje, vođenje i zatvaranje posebnog računa.

(4) Uplatitelj primanja i naknada iz članka 172. ovoga Zakona ili iznosa koji su izuzeti od ovrhe iz članka 173. ovoga Zakona, odnosno banka, dužni su na zahtjev suda dostaviti podatke o uplatama, odnosno podatke o uplatama i stanju na posebnom računu iz stavka 3. ovoga članka.

(5) Osoba kojoj se preko računa uplaćuju primanja i naknade iz članaka 172. i 173. ovoga Zakona može, ako su prema odredbama članaka 204., 205., 208. i 209. ovoga Zakona zaplijenjena sredstva na njezinim računima preko kojih prima uplatu takvih primanja i naknada, zatražiti od Agencije da naloži banchi prijenos sredstava izuzetih od ovrhe na poseban račun uz potvrdu uplatitelja o iznosu sredstava koja su izuzeta od ovrhe prema članku 173. ovoga Zakona.“

Proširenje odnosno povećanje broja zaštićenih primanja omogućava u većoj mjeri osiguranje novčanih sredstava za zadovoljenje osnovnih životnih potreba ovršenika pa je stoga, također mjera koja ima za cilj zaštitu dostojanstva ovršenika.

Potpore za očuvanje radnih mesta u djelatnostima pogodjenima koronavirusom (COVID - 19) koju je donio Hrvatski zavod za zapošljavanje, dio je paketa mjera Vlade Republike Hrvatske pomoći gospodarstvu uslijed posljedica uzrokovanih pandemijom koronavirusa (COVID - 19) te se ista može podvesti pod toč. 13. čl. 172. st. 1. OZ - naknada za saniranje posljedica štete od katastrofa i elementarnih nepogoda.

III.2. Postupanje u povodu prijedloga

Javni bilježnici odlučuju o prijedlogu za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave te kada isti provode postupovne radnje u ovršnom postupku, u tom slučaju oni to rade kao povjerenici suda.¹²⁸ Time se podiže razina pravne zaštite, povećava transparentnost i učinkovitost postupka.

Naime, davanjem javnim bilježnicima statusa povjerenika suda, Republika Hrvatska posredno je inkorporirala praksu europskih sudova pa tako i iz predmeta Suda Europske unije broj C-484/15¹²⁹ iz koje proizlazi stav tog suda da javni bilježnici u Republici Hrvatskoj, kada postupaju u ovršnim postupcima na temelju vjerodostojne isprave, ne mogu se smatrati „sudom“ ni u smislu Uredbe o europskom nalogu za izvršenje ni za potrebe primjene Uredbe o priznavanju i izvršenju sudske odluke u građanskim i trgovačkim stvarima. Ovo stoga jer je rješenje o ovrsi donešeno na temelju prijedloga za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave bez provođenja kontradiktornog postupka, jer prijedlog za ovrhu prije donošenja rješenja o ovrsi nije ni dostavljen ovršeniku, i jer javni bilježnici kada su postupali u okviru ovlasti koje su im tada bile povjerene nacionalnim pravom u ovršnim postupcima na temelju vjerodostojne isprave nisu se mogli smatrati „sudom“.

Brisana je odredba čl. 279. OZ/17¹³⁰ te je time izvršeno usklađivanje s odredbom čl. 4. ZID OZ kojom je dodan čl. 39.a OZ kojim se, među ostalim, određuje da se prijedlog za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave podnosi općinskom суду na čijem području ovršenik ima prebivalište ili sjedište putem informacijskog sustava te da će sud putem sustava prijedloge za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave povjeriti u rad javnim bilježnicima kao povjerenicima suda ravnomjerno, po

¹²⁸ Čl. 278. OZ

¹²⁹ Zahtjev za prethodnu odluku koji je 11. rujna 2015 uputio Općinski sud u Novom Zagrebu (Hrvatska) - I. Zulfikarpašić protiv S. Gajera (Predmet C-484/15) (2015/C 389/21), Službeni list Europske unije, 23.11.2015.

¹³⁰ Brisani čl. 279. OZ/17:

„1) Za određivanje ovrhe mjesno je nadležan javni bilježnik čije sjedište je u jedinici područne (regionalne) samouprave prebivališta ili sjedišta ovršenika.

(2) Ako je jednim prijedlogom za ovrhu zatražena ovrha protiv više ovršenika, a za njih ne postoji mjesna nadležnost istog javnog bilježnika, nadležan je javni bilježnik koji je mjesno nadležan za jednog od ovršenika.

(3) Ako prijedlog za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave bude podnesen суду umjesto javnom bilježniku, prema odredbi stavka 1. ovoga članka, суд će prijedlog odbaciti. Na isti način суд će postupiti ako je prijedlog iz stavka 1. ovoga članka podnesen mjesno nenađežnom javnom bilježniku.“

abecednom redu njihovih prezimena, prema pravilima o službenom području i sjedištu javnih bilježnika.¹³¹

III.2.1. Postupanje javnih bilježnika i promjene kod ovrhe na temelju vjerodostojne isprave

Postupanje javnih bilježnika nakon što zaprime od suda prijedlog za ovrhu uređeno je odredbom čl. 281. OZ, gdje se propisuje obveza javnih bilježnika da o zaprimljenom prijedlogu za ovrhu obavijeste ovršenika uz poziv da isti ispuni svoju obvezu jer će se u protivnom u odnosu na njega donijeti rješenje o ovrsi.

Naime, odredbom čl. 281. st. 1. OZ određeno je da, ako javni bilježnik ocijeni da je prijedlog za ovrhu dopušten i uredan, poslat će prijedlog za ovrhu ovršeniku te ga obavijestiti da može u roku od 15 dana ispuniti svoju obvezu prema ovrhovoditelju.

Obvezni sadržaj obavijesti propisan je u st. 2., pa će tako u obavijesti javni bilježnik:

1. upozoriti ovršenika da će protiv njega izdati rješenje o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave ako u zakonskom roku ne izvrši obvezu iz prijedloga za ovrhu,
2. uputiti ovršenika da protiv rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave ima pravo izjaviti prigovor u skladu s ovim Zakonom, u kojem će slučaju sud ukinuti rješenje o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave u dijelu u kojem je određena ovrha i postupak nastaviti u parnici,
3. uputiti ovršenika da spor s ovrhovoditeljem pokuša riješiti izvansudskim putem.

Dakle, već u obavijesti se ovršeniku daje i uputa o pravnom lijeku, što dovodi do potpunog ostvarenja načela transparentnosti u svrhu ostvarenja prava na pravično suđenje i prava na djelotvoran pravni lijek.

Ovo stoga jer, ovršenik već primitkom obavijesti biva informiran o svojim obvezama, ali i pravima te je oduka želi li platiti dužnu tražbinu ili ne i time se suočiti s dalnjim posljedicama, na njemu. Predmetna obavijest, po našem mišljenju jeste neka vrst „opomene pred tužbu“, što je bio čest prigovor ovršenika u dosadašnjoj sudskoj praksi jer bi ovršenici tvrdili da nikada nisu zaprimili račun ili drugu

¹³¹ Županijski sud u Varaždinu broj Gž Ovr-211/2021-2 od 7. svibnja 2021.:

„Kako je u vrijeme podnošenja prijedloga za ovrhu na snazi bila relevantna odredba čl. 281. st. 6. OZ-a (čl. 15. ZID OZ/20) prema kojoj ako javni bilježnik zaprimi prijedlog za ovrhu protiv ovršenika - osobe s prebivalištem ili sjedištem izvan Republike Hrvatske, smarat će se da je zaprimio zahtjev za izdavanje platnog naloga sukladno odredbama zakona kojim se uređuje parnični postupak te neće donijeti rješenje o ovrsi već će prosljediti predmet nadležnom sudu u skladu sa čl. 287. tog Zakona radi donošenja odluke, to je zbog pogrešnog pravnog pristupa, konkretno zbog primjene odredbe čl. 279. OZ-a koja je brisana čl. 14. ZID OZ/20, prvostupanjski sud odbacio prijedlog za ovrhu uz pogrešnu primjenu materijalnog prava te je nastavno propustio odlučiti o prijedlogu za ovrhu u smislu važeće odredbe čl. 281. st. 6. OZ-a.

Slijedom iznijetog, primjenom odredbe čl. 380. toč. 3. ZPP-a u vezi čl. 21. st. 1. OZ-a ukinuto je pobijano rješenje i predmet vraćen prvostupanjskom sudu na ponovni postupak.“

vjerodostojnu ispravu te da nisu imali saznanja o svojoj obvezi do primitka rješenja o ovrsi a u tom trenutku bi za njih već nastali određeni troškovi.

Prema novom zakonskom rješenju, ovršenik je informiran o obvezi i prije donošenja rješenja o ovrsi i time sam odlučuje (ako naravno, dug postoji) o dalnjem tijeku ovršnog postupka. Na ovaj način zakonodavac pruža ovršeniku priliku da izbjegne dodatne troškove i da se postupak ubrza, a najveća primjedba ovršenika i javnosti općenito, bila je u svezi duljine trajanja sudskega postupaka i njihove ne/ekonomičnosti.

Kako prijedlogu za ovru na temelju vjerodostojne isprave ne prethodi kognicijski postupak, kao što je to slučaj u situaciji kada se radi o ovršnoj ispravi proizašloj iz sudskega postupka (gdje se ovršenik već izjašnjavao o tražbini, novčanoj ili nenovčanoj) ili javnobilježničkoj ovršnoj ispravi (gdje je ovršenik dao suglasnost za pokretanje ovre bez dodatnog izjašnjavanja), to se slanjem obavijesti ovršeniku daje mogućnost izjašnjenja upravo i prije donošenja samog rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave i time zadovoljava načelo saslušanja stranaka u postupku.

Ovršeniku se ostavlja rok za mirno rješenje spora, za eventualnu nagodbu s ovrhovoditeljem a ukoliko navedeno izostane donosi se rješenje o ovrsi.

Dostava obavijesti se obavlja na adresu ovršenika prema pravilima sadržanim u odredbi čl. 8. OZ¹³² osim u slučaju iz čl. 8. st. 9. OZ (osim u odnosu na one koji su obvezi koristiti elektroničku komunikaciju), te ovršenik ima rok od 15 dana u kojemu se mora očitovati o dugu u smislu osporava li ga ili isti mora podmiriti.

U tom istom roku od 15 dana od otpreme obavijesti ovrhovoditelj može povući prijedlog za ovru, a ako ne javni bilježnik će po dopuštenom i urednom prijedlogu za ovru, donijeti rješenje o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave i dostaviti ga strankama.¹³³ Kao mogući problem može se dogoditi situacija da ovršenik u ostavljenom roku plati dugovanje ili da ovršenik plati dugovanje i o tome obavijesti javnog bilježnika ili da se ovršenik očituje da je već platio dugovanje i o tome dostavi dokaz, ali ovrhovoditelj ne povuče prijedlog za ovru.

Obzirom da javni bilježnik postupa kao povjerenik suda, moguće je da isti o tome pošalje upit ovrhovoditelju (ali nema obvezu) kao što bi očekivano sud postupio u situaciji kada tijekom parničnog ili ovršnog postupka tuženik ili ovršenik podmiri ili ispuni obvezu, ali ako ovrhovoditelj ne povuče prijedlog za ovru, javni bilježnik će po istome morati postupati (prema načelu dispozitivnosti ovrhovoditelj podnosi i povlači prijedlog za ovru) jer takva situacija nije predviđena kao razlog zbog kojega bi javni bilježnik mogao obustaviti ovru.¹³⁴

¹³² Čl. 281. st. 3. OZ:

„(3) Obavijest iz stavka 1. ovoga članka otpremiće se na adresu iz članka 8. ovoga Zakona, osim u slučaju iz članka 8. stavka 9. ovoga Zakona.“

¹³³ Čl. 281. st. 4. OZ

¹³⁴ Za napomenuti je da, ako rješenje ipak bude doneseno, a dostava poštom ne uspije pa se steknu uvjeti za objavu na e-glasnoj ploči, javni bilježnik je također obvezan ovršeniku putem pošte poslati obavijest da je rješenje objavljeno na e-glasnoj ploči sve dakako, kako bi se povećala stvarna mogućnost informiranosti ovršenika o postupku

Moguća je situacija da javni bilježnik propusti uputiti obavijest ovršeniku već odmah donese rješenje o ovrsi. Ako bi predmet po prigovoru ovršenika dospio na sud držimo da bi sud trebao staviti izvan snage rješenje o ovrsi i nastaviti postupak sukladno odredbi čl. 57. i 58. OZ.¹³⁵

S druge strane, ako javni bilježnik ocijeni da prijedlog za ovru na temelju vjerodostojne isprave nije dopušten ili uredan, proslijedit će predmet nadležnom суду u skladu sa čl. 287. OZ¹³⁶ radi donošenja odluke.¹³⁷

¹³⁵ Glede pravila protuovrhe, pravno interesantna je odluka Vrhovnog suda Republike Hrvatske broj Rev 3103/2015-2 od 15. rujna 2021.:

„11. Uvodno je potrebno naglasiti kako se protuovršni postupak sastoji od dva procesna dijela: 1. incidentalnog postupka koji se nastavlja na provedeni ovršni postupak i u kojem ovršenik-protuovrhovoditelj, uz zakonom propisane pretpostavke, može ishoditi nalog (kondemnaciju) ovrhovoditelju-protuovršeniku da ovaj vrati ovršeniku-protuovrhovoditelju ono što je neosnovano stekao ovrom i 2. protuovršnog postupka u užem smislu rječi u kojem se prisilno ostvaruje vraćanje onoga što je ovrom neosnovano stečeno i koji ne mora nužno uslijediti ako protuovršenik dragovoljno ispuni obvezu iz protuovršnog rješenja koje rješenje predstavlja ovršnu ispravu.

11.1. U prvom stadiju postupka ostvaruje se isti cilj koji bi ovršenik mogao ostvariti tužbom zbog stjecanja bez osnove, a sam postupak provodi se po pravilima ovršnog prava, a tek podredno po pravilima ZPP.

11.2. Dopuštenost protuovršnog postupka ovisi o procesnim pretpostavkama, a to su dovršeni ovršni postupak te u tom postupku pravovremeno podnesen prijedlog ovršenika za protuovrhu.

11.3. Osnovanost pak kondemnatornog zahtjeva ovisi o ispunjenju određenih, ovršnim zakonom izričito propisanih, materijalnopravnih pretpostavki: 1. namirenja ovrhovoditelja u ovršnom postupku, 2. postojanje kojega razloga za protuovrhu i 3. mogućnost realne restitucije (tako ovaj sud u odluci: Rev-1757/2016 od 13. rujna 2016.).

13. .. protuovrha je dopuštena i u slučaju izvansudske ovre. Takvo shvaćanje temelji se na tumačenju citiranih odredbi OZ. Naime, odredbe toga zakona koje se odnose na protuovrhu ne razlikuju slučajeva u kojima je rješenje o ovrsi (u odnosu na koje je predložena protuovrha) donio javni bilježnik i u kojima je ovrhovoditelj namiren u postupku izvansudske ovre od ovre koju je odredio sud i koja je provedena na temelju odluke suda. Kako, dakle, za slučajeva izvansudske ovre odredbama OZ nisu propisani izuzeci vezani za dopustivost protuovrhe, to je protuovrha (i kada se radi o izvansudskoj ovrsi) dopuštena ako su za to ispunjene zakonske pretpostavke.

... 16.1. Polazeći od navedenih utvrđenja te stajališta da je osnova za provedbu ovre određena na temelju vjerodostojne isprave pravomoćna odluka iz rješenja o ovrsi koja ima značenje platnog naloga (arg. iz čl. 40. st. 3. OZ) te odgovarajućom primjenom naprijed citirane odredbe iz čl. 58. st. 1. t. 1. OZ na slučajeva određivanja ovre na temelju vjerodostojne isprave, valja zaključiti da će ovršenikov prijedlog za protuovrhu u tom slučaju biti osnovan, ukoliko platni nalog iz rješenja o ovrsi (u širem smislu) bude naknadno stavljen izvan snage, odnosno ukoliko naknadno na drugi način bude utvrđeno da je bez učinka.

16.2. U tom smislu, prema pravnom shvaćanju ovog suda, pravomoćno ukipanje potvrde o pravomoćnosti upravo bi predstavljao taj drugi način utvrđivanja bez učinka formalne osnove za provedbu ovre – platnog naloga iz rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave (čl. 58. st. 1. t. 1. OZ), a ne stavljanje izvan snage rješenja o ovrsi javnog bilježnika u dijelu u kojem je određena ovra (čl. 58. st. 1. toč. 3. OZ) kako to krivo smatra drugostupanjski sud."

¹³⁶ Čl. 287. OZ:

„(1) U slučajevima iz članka 281. stavka 2. i 8., članka 282. stavka 2., članka 284. stavka 5. i članka 286. stavka 5. ovoga Zakona javni bilježnik će spis proslijediti sudu koji bi bio stvarno i mjesno nadležan da je ovra predložena na temelju ovršne isprave. Ako je ovra predložena općenito na imovini ovršenika, pravne osobe i fizičke osobe koja obavlja registriranu djelatnost, spis se proslijeđuje općinskom sudu mjesno nadležnom prema adresi sjedišta iz upisnika. Ako je ovra predložena općenito na imovini ovršenika fizičke osobe koja ne obavlja registriranu djelatnost, spis se proslijeđuje općinskom sudu mjesno nadležnom prema adresi iz prijedloga. Kada je ovršenik Republika Hrvatska ili koja druga pravna osoba s javnim ovlastima koja djeluje na cijelom državnom području, spis se proslijeđuje općinskom sudu na čijem području ovrhovoditelj ima prebivalište ili sjedište u Republici Hrvatskoj. Ako ovrhovoditelj nema prebivalište ili sjedište u Republici Hrvatskoj, za ovru protiv

Prema dosadašnjoj sudskej praksi, u situaciji kada je prijedlog za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave bio podnesen protiv ovršenika koji nisu imali prebivalište ili sjedište u Republici Hrvatskoj sudovi bi, nakon što bi im predmet bio proslijeđen od javnog bilježnika odbacivao takve ovršne prijedloge.

Obzirom da bi na taj način dužne tražbine ostale nenaplaćene (najčešće su se obveze odnosile na naplatu zbog neplaćene usluge parkiranja i sl.), zakonodavac je u odredbi čl. 281. st. 6. OZ sada uredio da, ako javni bilježnik zaprimi prijedlog za ovrhu protiv ovršenika osobe s prebivalištem ili sjedištem izvan Republike Hrvatske, smatrat će se da je zaprimio zahtjev za izdavanje platnog naloga sukladno odredbama zakona kojim se uređuje parnični postupak te neće donijeti rješenje o ovrsi već će proslijediti predmet nadležnom sudu u skladu sa čl. 287. OZ radi donošenja odluke.¹³⁸

Kako bi se osigurala efikasnost postupka, javni bilježnik mora i donijeti i dostaviti rješenje o ovrsi najkasnije u roku od 30 dana računajući od dana isteka roka u kojem se ovršenik imao pravo očitovati na obavijest o zaprimljenom prijedlogu za ovrhu.¹³⁹ Isti rok je propisan i u situaciji kada se ima spis proslijediti sudu. Međutim, navedeni rokovi samo su instruktivne naravi¹⁴⁰ jer nema i nisu propisane pravne posljedice eventualnog nepostupanja u roku.

Kao i prije, javni bilježnici će obustaviti ovrhu:

- ako nakon donošenja rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave ovrhovoditelj u cijelosti ili djelomično povuče prijedlog za ovrhu,
- ako tijekom postupka utvrdi da je ovršenik umro prije pokretanja postupka ili da je ovršenik koji je pravna osoba prestao postojati,

Republike Hrvatske spis se proslijeđuje općinskom sudu u Zagrebu, a za ovrhu protiv drugih pravnih osoba s javnim ovlastima sud na čijem je području njihovo sjedište.

(2) U slučaju iz članka 282. stavka 3. ovoga Zakona javni bilježnik će spis proslijediti sudu koji bi bio stvarno nadležan u parničnom postupku.

(3) Dostava prema odredbi članka 8. stavka 6. ovoga Zakona obavlja se na oglasnoj ploči općinskog suda na čijem je području adresa sjedišta upisanog u upisnik.“

¹³⁷ Čl. 281. st. 5. OZ

¹³⁸ Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-561/2021-2 od 12. listopada 2021., sentenca, Zbirka sentenci 2/2021., CSP, Područni ured Split:

„U konkretnoj je situaciji primjeniti izmijenjenu odredbu članka 281. stavka 6. OZ-a (članak 15. ZID OZ/20) prema kojoj ako javni bilježnik zaprimi prijedlog za ovrhu protiv ovršenika - osobe s prebivalištem ili sjedištem izvan Republike Hrvatske, smatrat će se da je zaprimio zahtjev za izdavanje platnog naloga sukladno odredbama zakona kojim se uređuje parnični postupak te neće donijeti rješenje o ovrsi već će proslijediti predmet nadležnom sudu u skladu s odredbom čl. 287. tog Zakona radi donošenja odluke.“

¹³⁹ Čl. 281. st. 7. OZ:

„(7) Javni bilježnik će donijeti i dostaviti rješenje o ovrsi sukladno odredbama stavka 4. ovoga članka, ili će spis proslijediti sudu sukladno odredbama stavaka 5. i 6. ovoga članka, najkasnije u roku od 30 dana, računajući od isteka roka iz stavka 4. ovoga članka, odnosno od dana zaprimanja prijedloga u slučaju stavaka 5. i 6. ovoga članka.“

¹⁴⁰ Hrvatska enciklopedija, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Url:

<https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=53246>:

„Instruktivan (monitoran) rok je onaj koji je predviđen samo radi požurivanja poduzimanja neke radnje, koja se ipak može obaviti i nakon isteka roka.“

time da će javni bilježnik, ako stranka podnese žalbu protiv tih rješenja o obustavi, spis proslijediti nadležnom sudu radi provedbe postupka u povodu žalbe.¹⁴¹

Međutim, ako nakon donošenja rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave stranka umre ili prestane postojati, javni bilježnik će spis dostaviti sudu koji će postupati prema supsidijarno primjenjivim odredbama ZPP o prekidu i nastavku postupka.¹⁴²

U postupku određivanja ovrh javnog bilježnika kao povjerenika suda na temelju vjerodostojne isprave primjenjuju se odredbe OZ o određivanju ovrh na temelju vjerodostojne isprave i pravnim lijekovima protiv rješenja o ovrsi na temelju takve isprave.¹⁴³

Kao što je već iznijeto, obveza je javnih bilježnika da, i bez zahtjeva ovrhovoditelja ako ne zaprime prigovor, u roku od 15 dana od isteka roka za prigovor stave na rješenje o ovrsi potvrdu pravomoćnosti i ovršnosti, nakon čega će takvo pravomoćno i ovršno rješenje o ovrsi dostaviti ovrhovoditelju¹⁴⁴. Navedena izmjena jedna je od izmjena kojima se osigurava provedba načela hitnosti u postupanju.¹⁴⁵

III.2.2. Novija praksa Suda Europske unije i Europskog suda za ljudska prava - stajališta primjenjiva u svezi teme

1. U predmetu broj C-242/20¹⁴⁶, povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, odlukom od 6. svibnja 2020., koju je Sud zaprimio 8. lipnja 2020., u postupku HRVATSKE ŠUME d.o.o., Zagreb, kao pravni sljednik HRVATSKIH ŠUMA, javnog poduzeća za gospodarenje šumama i šumskim zemljиштima u Republici Hrvatskoj p.o., Zagreb, protiv BP Europa SE, kao pravnog sljednika društva Deutsche BP AG, koje je pravni sljednik društva The Burmah Oil (Deutschland) GmbH, Sud EU donio je presudu:

„Članak 22. točku 5. Uredbe Vijeća (EZ) br. 44/2001 od 22. prosinca 2000. o (sudskoj) nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudske odluke u građanskim i trgovačkim stvarima¹⁴⁷ treba tumačiti na način da tužba za povrat na temelju stjecanja bez osnove nije obuhvaćena područjem isključive nadležnosti predviđenim tom odredbom, čak i ako je podnesena zbog isteka roka u kojem se povrat neosnovano plaćenih iznosa u ovršnom postupku može tražiti u okviru tog istog ovršnog postupka.“

¹⁴¹ Čl. 281. st. 8., 9. i 10. OZ

¹⁴² Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-670/2018-2 od 30. svibnja 2018.:

„Nadležni sud donijet će rješenje o prekidu postupka kada tijekom ovršnog postupka pred javnim bilježnikom umre stranka iz ovršnog postupka.“

¹⁴³ Čl. 288. OZ

¹⁴⁴ Čl. 283. OZ

¹⁴⁵ Čl. 13. st. 1. OZ:

„U ovršnom postupku i postupku osiguranja sud je dužan postupati hitno.“

¹⁴⁶ Url: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX:62020CJ0242>

¹⁴⁷ SL 2001., L 12, str. 1., (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 3., str. 30.)

*Članak 5. točku 3. Uredbe br. 44/2001 treba tumačiti na način da tužba za povrat na temelju stjecanja bez osnove nije obuhvaćena područjem nadležnosti predviđenim tom odredbom.*¹⁴⁸

2. U predmetu broj C-263/20¹⁴⁹, povodom zahtjeva za prethodnu odluku koji se odnosi na tumačenje čl. 5. st. 1. toč. (c) i čl. 7. Uredbe (EZ) br. 261/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. veljače 2004. o utvrđivanju općih pravila odštete i pomoći putnicima u slučaju uskraćenog ukrcaja i otkazivanja ili dužeg kašnjenja leta te o stavljanju izvan snage Uredbe (EEZ) br. 295/91 (SL 2004., L 46, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 7., svežak 26., str. 21. i ispravak SL 2019., L 119, str. 202.), kao i čl. 11. Direktive 2000/31/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2000. o određenim pravnim aspektima usluga informacijskog društva na unutarnjem tržištu, posebno elektroničke trgovine (Direktiva o elektroničkoj trgovini) (SL 2000., L 178, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13., svežak 39., str. 58.) donesena je presuda¹⁵⁰ koja upućuje i na sadržaj Direktive 2000/31 i to Odjeljak 3. naslovjen „Ugovori sklopljeni elektroničkim putem”, pa tako da iz poglavlja II. Direktive 2000/31 koja obuhvaća članke 9. do 11. te direktive, članak 11. stavak 1. navedene direktive, naslovjen „Naručivanje” u stavku 1. navodi:

„Države članice moraju osigurati, osim ako se stranke drukčije ne dogovore i te stranke nisu potrošači, da se u slučajevima kada primatelj usluge dostavlja svoju narudžbu tehnološkim putem primjenjuju sljedeća načela:

- davatelj usluga treba potvrditi prijem narudžbe primatelja bez nepotrebnog odlaganja elektroničkim putem,*
- narudžba i potvrda prijema se smatraju primljenima kada im stranke na koje su naslovjeni mogu pristupiti.”*¹⁵¹

¹⁴⁸ Shvaćanja izražena u navedenoj odluci važna su, po našem mišljenju, kada se kao sporno pojavi pitanje nadležnosti jer čl. 22. Uredbe Vijeća (EZ) br. 44/2001 od 22. prosinca 2000. uređuje pitanje isključive nadležnosti, bez obzira na domicil

¹⁴⁹ Url: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX:62020CJ0263>

¹⁵⁰ Izreka koje glasi:

„1. Članak 2. točku (l) i članak 5. stavak 1. točku (c) Uredbe (EZ) br. 261/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. veljače 2004. o utvrđivanju općih pravila odštete i pomoći putnicima u slučaju uskraćenog ukrcaja i otkazivanja ili dužeg kašnjenja leta u polasku te o stavljanju izvan snage Uredbe (EEZ) br. 295/91 treba tumačiti na način da se smatra da je let „otkazan“ ako je stvarni zračni prijevoznik taj let pomaknuo za više od jednog sata ranije.

2. Poštovanje obveze pravodobnog obavještavanja putnika o otkazivanju njegova leta treba ocjenjivati isključivo s obzirom na članak 5. stavak 1. točku (c) Uredbe br. 261/2004, u vezi s člankom 5. stavkom 4. te uredbe.

3. Članak 5. stavak 1. točku (c) podtočku i. Uredbe br. 261/2004 treba tumačiti na način da se smatra da putnik u zračnom prometu koji je rezervirao let preko posrednika nije obaviješten o otkazivanju tog leta ako, unatoč tomu što je stvarni zračni prijevoznik barem dva tjedna prije planiranog vremena polaska proslijedio informaciju o tom otkazivanju tom posredniku – posredstvom kojeg je s tim putnikom sklopljen ugovor o zračnom prijevozu – navedeni posrednik nije obavijestio putnika o navedenom otkazivanju u roku iz navedene odredbe i ako taj putnik nije izričito ovlastio tog posrednika na primanje informacije koju je prenio navedeni stvarni zračni prijevoznik.“

¹⁵¹ Važnost ove presude za naslovnu temu, a poznato je da su primjenjiva pravna shvaćanja izražena u bilo kojoj odluci Suda EU bez obzira odnosi li se ista izravno na Republiku Hrvatsku ili ne, je u tomu da se ukazuje na važnost potvrde elektroničke dostave te se ukazuje na opseg obveze obavještavanja.

3. U predmetima broj T-337/18 i T-347/18¹⁵² Opći sud je dana 15. rujna 2021. donio presudu u kojoj se, među ostalim, navodi:

„Valja podsjetiti na to da je, prema ustaljenoj sudskoj praksi, poštovanje prava obrane u svakom postupku pokrenutom protiv neke osobe koji može rezultirati donošenjem odluke koja ima negativan učinak na prava te osobe temeljno načelo prava Unije koje mora biti zajamčeno, čak i onda kad ne postoje nikakva pravna pravila koja se odnose na predmetni postupak. To načelo zahtijeva da se adresatima odluka koje znatno utječe na njihove interese omogući da izraze svoje stajalište. Pravo na saslušanje, u kontekstu upravnog postupka koji se odnosi na određenu osobu, posljedica je prava obrane (vidjeti presudu od 12. prosinca 2014. Xeda International/Komisija, T-269/11, neobjavljena, EU:T:2014:1069, t. 107. i 108. i navedenu sudsku praksu).

Suprotno tomu, što se tiče akata opće primjene, ni postupkom njihove izrade ni samim tim aktima ne zahtijeva se, na temelju općih načela prava Unije, kao što je pravo na saslušanje, savjetovanje i obavještavanje, sudjelovanje osoba na koje utječe. Suprotno vrijedi ako se izričitom odredbom pravnog okvira koji uređuje donošenje navedenog akta dodjeljuje takvo postupovno pravo osobi na koju akt utječe (vidjeti presudu od 19. prosinca 2019. Probelte/Komisija, T-67/18, EU:T:2019:873, t.87 i navedenu sudski praksu).¹⁵³

4. Europski sud za ljudska prava je u odluci Gogić protiv Hrvatske¹⁵⁴ ustanovio povredu čl. 6. st. 1. Konvencije, navodeći da:

„Razilaženje sudova nižeg stupnja i Vrhovnog suda u definiranju pravne kvalifikacije odluke nadležnih tijela Hrvatskog košarkaškog saveza, točnije ima li ona status res iudicata ili nema, te posljedično i ispravnog procesno-pravnog puta u svrhu naplate tražbine od košarkaškog kluba doveli su do toga da je u predmetu podnositelja nastupila zastara prije nego je uspio ishoditi konačno „rješenje“ spora. Navedeno, prema ocjeni Europskog suda, svakako predstavlja miješanje u njegovo pravo na pristup sudu.“^{155,156,157}

¹⁵² Url: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX:62018TJ0337>

¹⁵³ Navedena odluka značajna je s aspekta postupovnih prava stranaka, naročito ovršenika u postupcima za iseljenje, svim postupcima u kojima se pojavljuje dijete i dr.

¹⁵⁴ Zahtjev broj 1605/14, odluka od 8. listopada 2020., Analiza presude Gogić protiv Hrvatske, Url: [https://uredzastupnika.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/Analize%20presuda%20i%20odluka//Analiza%20Gogi%C4%87%20-%20final.pdf](https://uredzastupnika.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/Analize%20presuda%20i%20odлука//Analiza%20Gogi%C4%87%20-%20final.pdf)

¹⁵⁵ „Podnositelj zahtjeva profesionalni je košarkaš koji je s košarkaškim klubom D. imao ugovor o profesionalnom igranju košarke. S obzirom da se košarkaški klub nije pridržavao obveza isplate naknade za igranje, podnositelj zahtjeva je 2005. godine pokrenuo postupak radi raskida ugovora pred nadležnim tijelima Hrvatskog košarkaškog saveza (dalje: HKS). Nadležna tijela HKS-a, i to: Povjerenstvo za natjecanje HKS- kao prvostupansko tijelo i Arbitraža HKSa kao drugostupansko tijelo, odlučili su u korist podnositelja. Ugovor o igranju košarke raskinut je na štetu kluba, a nadležna tijela ujedno su utvrdila i obvezu kluba naknaditi podnositelju štetu koja mu je nastala zbog raskida ugovora. Kako košarkaški klub D. nije postupio po odlukama HKS-a, podnositelj zahtjeva obratio se redovnim sudovima. Pred Općinskom građanskim sudom u Zagrebu pokrenuo je 2008. godine postupak radi naplate imovinskopravnog zahtjeva koji je okončan odbačajem tužbe 2010. godine odlukom Županijskog suda u Zagrebu. Naime, županijski sud smatrao je da je odluka HKS-a o raskidu ugovora res iudicata te da ima snagu arbitražnog pravorijeka. Odnosno, prema tom sudu odluka HKS-a predstavljala je ovršnu ispravu te podnositelj nije imao pravni interes za podnošenjem redovne tužbe već je trebao odmah pokrenuti postupak radi ovrhe. Ujedno, županijski sud naložio je podnositelju da košarkaškom klubu D. naknadi troškove postupka koje im je izazvao svojom neosnovanom tužbom.

4. U predmetu broj T-425/18¹⁵⁸ Opći sud je dana 22. rujna 2021. donio presudu u kojoj se, među ostalim, navodi:

"Kad je riječ o težini povreda, valja uvodno podsjetiti na to da iz ustaljene sudske prakse proizlazi da kad Opći sud utvrđuje novčanu kaznu to nije precizan računski postupak (presude od 5. listopada 2011., Romana Tabacchi / Komisija, T-11/06, EU:T:2011:560, t. 266., i od 15. srpnja 2015., SLM i Ori Martin/Komisija, T-389/10 i T-419/10, EU:T:2015:513, t. 436).

...Međutim, na Općem je sudu da utvrdi iznos novčane kazne koji će biti proporcionalan - s obzirom na kriterije koje smatra prikladnima s obzirom na težinu povrede koju je tužitelj počinio - i također dovoljno odvraćajući.“¹⁵⁹

CJELINA IV.

ODGODA OVRHE, OBUSTAVA OVRHE TE PRIMJENA ZAKONA

IV.1. Odgoda ovrhe

Odgoda ovrhe je privremena obustava svih ili nekih radnji u provedbi ovrhe koju sud može odrediti na prijedlog ovršenika, na prijedlog ovrhovoditelja ili na prijedlog treće osobe. Ovrha se može odgoditi i kad postoji suglasnost stranaka (ovrhovoditelja i ovršenika).

Da bi moglo doći do odgode ovrhe potrebno je da je ovrha započela. Ovršni postupak sastoji se od dva osnovna stadija. Prvi je stadij onaj koji se pokreće se podnošenjem prijedloga za ovrhu te odlučivanje o prijedlogu. Navedeni prvi stadij prethodi drugom stadiju, a to je provedba ovrhe. Dakle, provedba ovrhe ne može započeti prije nego što se odredi ovrha, odnosno ne donese rješenje o ovrsi. Naime, ukoliko bi se u prvom stadiju odbacio prijedlog za ovrhu ili ukoliko bi došlo do odbijanja prijedloga za ovrhu, tada do drugog stadija (provedbe ovrhe) uopće ne dolazi.¹⁶⁰

Pouzdajući se u zaključak županijskog suda, podnositelj zahtjeva predmetnom je суду podnio prijedlog za ovrhu. Međutim, nakon što je županijski суд donio rješenje o ovrsi protiv kluba, 2012. godine Vrhovni sud Republike Hrvatske prihvatio je žalbu košarkaškog kluba i ukinuo rješenje o ovrsi zaključivši da odluka HKS-a nema snagu res iudicate, te da odluke tijela HKS-a nisu arbitražni pravorijek koji se može izravno izvršiti. Naknadno podnesenu ustavnu tužbu podnositelja zahtjeva Ustavni sud Republike Hrvatske odbacio je 2013. godine.“

¹⁵⁸ Podnositelju je dosuđena naknada materijalne štete u iznosu od 16.555,62 Euro te naknada na ime nematerijalne štete u iznosu od 6.000 Euro

¹⁵⁹ Važnost ove odluke je u tomu da se razrješava pravna narav odluke HKS u smislu predstavlja li ista ovršnu odluku ili ne, odnosno je li se u konkretnom slučaju radilo o arbitraži ili ne

¹⁶⁰ Url:

<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf;jsessionid=CB734565B889DBABEC024AC02AD064AF;text=&docid=246448&pageIndex=0&doclang=HR&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=18054>

¹⁵⁹ Predmetna odluka sadrži shvaćanja Suda EU o načelu proporcionalnosti kod izricanja novčanih kazni, pravnoj sigurnosti (je li potrebno donijeti istu odluku glede visine kada se radi o istim ili sličnim okolnostima slučaja), legitimna očekivanja stranaka s tim u vezi, važnost načela zakonitosti

¹⁶⁰ Ovdje valja ukazati na odredbu članka 95. Zakona o zemljишnim knjigama – dalje ZZK (Narodne novine 63/19) koji je uveo jednu novu zabilježbu, odnosno zabilježbu odbijenog ili odbačenog

Tek u drugom stadiju , odnosno u stadiju provedbe ovrhe moguće je doći do primjene instituta odgode ovrhe.

IV.1.1. Odgoda na prijedlog ovršenika

Na prijedlog ovršenika sud može odgoditi ovrhu ukoliko budu ispunjeni određeni uvjeti propisani odredbama OZ-a. Da bi mogao (ali ne i morao) odgoditi ovrhu moraju biti ispunjena oba uvjeta, i to opći uvjet da ovršenik učini vjerojatnim da bi provedbom ovrhe trpio nenadoknadiv ili teško nadoknadivu štetu, ili ako učini vjerojatnim da je to potrebno da bi se spriječilo nasilje ali i jedan od posebnih uvjeta propisanih zakonom.

Posebni uvjeti od koji barem jedan mora biti ispunjen (uz opće uvjete) da bi sud mogao odgoditi ovrhu su

- . ako je protiv odluke na temelju koje je određena ovrha izjavljen pravni lijek,
- ako je podnesen prijedlog za povrat u prijašnje stanje u postupku u kojem je donesena odluka na temelju koje je određena ovrha ili prijedlog za ponavljanje postupka,
- ako je podnesena tužba za poništaj presude izbranoga suda na temelju koje je određena ovrha,
- ako je podnesena tužba za stavljanje izvan snage nagodbe ili javnobilježničke isprave na temelju koje je dopuštena ovrha ili tužba za utvrđenje njezine ništavosti,
- ako je ovršenik protiv rješenja o ovrsi izjavio žalbu iz članaka 52. ili 53. ovoga Zakona ili podnio tužbu iz članaka 52. ili 55. ovoga Zakona,
- ako je ovršenik izjavio žalbu protiv rješenja kojim je potvrđena ovršnost ovršne isprave, odnosno ako je podnio prijedlog za ponavljanje postupka u kojem je to rješenje doneseno,
- ako ovršenik ili sudionik u postupku zahtijeva otklanjanje nepravilnosti pri provedbi ovrhe,
- ako ovrha, prema sadržaju ovršne isprave, ovisi o istodobnom ispunjenju neke obveze ovrhovoditelja, a ovršenik je uskratio ispunjenje svoje obveze zato što ovrhovoditelj nije ispunio svoju obvezu niti je pokazao spremnost da je istodobno ispunji.
- ako je Vlada Republike Hrvatske proglašila katastrofu sukladno propisu kojim se uređuje sustav zaštite i spašavanja građana, materijalnih i drugih dobara u

prijedloga. Članak ZZK-a glasi: Kad sud odbije ili odbaci prijedlog da se odobri ovrha na nekretnini radi naplate tražbine za koju nije bila upisana hipoteka, sud koji je odbio ili odbacio prijedlog naredit će po službenoj dužnosti zabilježbu odbijenoga odnosno odbačenoga prijedloga.

Učinak zabilježbe odbijanja ili odbacivanja prijedloga za ovrhu sastoji se u tome da će ako povodom žalbe ovršni prijedlog bude usvojen, ta tražbina prilikom namirivanja imati ono mjesto u prvenstvenom redu koje joj je zabilježbom osigurano.

katastrofama i velikim nesrećama, a ovršenik je na dan donošenja odluke o proglašenju katastrofe imao prebivalište ili sjedište i obavljao djelatnost na području za koje je proglašena katastrofa,

- ako se vodi kazneni postupak po službenoj dužnosti u vezi s tražbinom zbog čijeg se prisilnog ostvarenja vodi ovršni postupak

- ako ovršna javnobilježnička isprava potječe iz ugovora koji je zaključio potrošač te je, ovisno o raspoloživim dokazima, vjerovatna ništetnost jedne ili više ugovornih odredbi, do podnošenja tužbe za stavljanje izvan snage nagodbe ili javnobilježničke isprave na temelju koje je dopuštena ovrha ili tužba za utvrđenje njezine ništetnosti, a najdulje u trajanju do 30 dana.

Člankom 6. ZIDZ Ovršnog zakona uvedena je nova točka 11. u članku 65. stavak 1. OZ-a kao jedan od posebnih razloga koji moraju biti ispunjene da bi sud mogao na prijedlog ovršenika odgoditi ovrhu. Predmetna odredba propisuje da se može odgoditi ovrha do podnošenja tužbe za stavljanje izvan snage nagodbe ili javnobilježničke isprave na temelju koje je dopuštena ovrha ili tužba za utvrđenje njezine ništavosti, a najdulje u trajanju 30 dana, ako ovršna javnobilježnička isprava potječe iz ugovora koji je zaključio potrošač, te je ovisno o raspoloživim dokazima, vjerovatna ništetnost jedne ili više ugovornih odredbi i pod uvjetom da ovršenik učini vjerovatnim da bi provedbom ovrhe trpio nenadoknadivu ili teško nadoknadivu štetu, ili ako učini vjerovatnim da je to potrebno da bi se spriječilo nasilje.

Kao razlog uvođenja ove nove odredbe zakonodavac je naveo " Povodom Presude Suda Europske Unije C-407/18 od 26. lipnja 2019. u predmetu Kuhar v. Addiko Bank d.d. koja glasi da Direktivu Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. o nepoštenim uvjetima u potrošačkim ugovorima treba s gledišta načela djelotvornosti tumačiti na način da joj se protivi nacionalni propis na temelju kojeg nacionalni sud koji odlučuje o prijedlogu za ovrhu ugovora o hipoteckom kreditu sklopljenog između trgovca i potrošača u obliku neposredno izvršivog javnobilježničkog akta, nema mogućnost, bilo na prijedlog potrošača ili po službenoj dužnosti, ispitati jesu li odredbe sadržane u tom aktu nepoštene, u smislu te direktive, i po toj osnovi odgoditi zatraženu ovrhu, dodana je odredba koja propisuje da se ovrha može odgoditi do podnošenja tužbe za stavljanje izvan snage nagodbe ili javnobilježničke isprave na temelju koje je dopuštena ovrha ili tužba za utvrđenje njezine ništetnosti, a najdulje do 30 dana, ako ovršna javnobilježnička isprava potječe iz ugovora koji je zaključio potrošač, te je ovisno o raspoloživim dokazima, vjerovatna ništetnost jedne ili više "

Sudska praksa je o navedenom zauzela stav - ŽS Varaždin, Gž Ovr-584/2020-2 od 6. listopada 2020. gdje je navedeno:

„Obzirom da je SEU u presudi broj C-407/18 dakle utvrdio da Direktivu 93/13/EEZ treba, s gledišta načela djelotvornosti, tumačiti na način da joj se protivi nacionalni propis poput onoga iz glavnog postupka, na temelju kojeg nacionalni sud koji odlučuje o prijedlogu za ovrhu ugovora o hipoteckom kreditu sklopljenog između trgovca i potrošača u obliku neposredno izvršivog javnobilježničkog akta, nema mogućnost, bilo na prijedlog potrošača ili po službenoj dužnosti, ispitati jesu li odredbe sadržane u tom aktu nepoštene, u smislu te direktive, i po toj osnovi odgoditi zatraženu ovrhu, to je evidentno da u istovjetnoj činjeničnoj i materijalno-pravnoj situaciji vezuje i prvostupanjski sud, a kako načelo usklađenog tumačenja zahtjeva

da nacionalni sudovi učine sve što je u njihovoj nadležnosti, uzimajući u obzir cijelokupno nacionalno pravo i primjenjujući metode tumačenja koje to pravo poznaje da bi se zajamčila puna učinkovitost predmetne direktive i da bi se došlo do rješenja koje je u skladu s ciljem koji se njome nastoji postići, ocjena je ovoga suda da će navedenom zahtjevu biti udovoljeno određivanjem odgode ovrhe do pravomoćnog okončanja parnice na čije je upućivanje ovršenik pokrenut iz predmetnog ovršnog postupka i koja se vodi kod istog prvostupanjskog suda¹⁶¹. „

Odluku o prijedlogu za odgodu sud će donijeti nakon što ovrhovoditelju omogući da se o njemu očituje, ako okolnosti slučaja ne zahtijevaju da se postupi drukčije.

Kao jedan od razloga za odgodom ovrhe ovršenici ističu i konvencijsko pravo na dom. I o navedenom je sudska praksa zauzela stav. Tako u odluci ŽS Split Gž Ovr-259/2021-3 od 24. lipnja 2021. je navedeno :

„Prvostupanjski sud je ... odbio prijedlog ovršenika za odgodu ovrhe, navodeći da ovršenik nije učinio vjerojatnim da bi provedbom ovrhe trpio nenadoknadivu ili teško nadoknadivu štetu, te da je ovršenik samo paušalno naveo da je predmetni stan dom u kojem živi sa suprugom i djetetom, te da ta činjenica nije pravno relevantna. Na sastanku predsjednika građanskih odjela županijskih sudova i Građanskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske održanog 27. studenog 2019. zauzet je pravni stav da u parnicama radi iseljenja iz prostora koji se koristi za stanovanje sud pazi po službenoj dužnosti na prigovor poštivanja prava na dom u okviru iznesenih činjenica i predloženih dokaza u postupku.

U konkretnom slučaju ovršenik odgodu ... argumentirajući to navodima o podmirenju svih obveza prema ... i ističući da je u tijeku postupak otkupa stana koji je predmet iseljenja u ovom postupku. Osim toga, ovršenik se izrijekom poziva i na pravo na dom obrazlažući da u predmetnom stanu živi sa svojom obitelji, suprugom i jednogodišnjim sinom...

Sukladno pravnim stajalištima Europskog suda ... kao i pravnim stajalištima Ustavnog suda Republike Hrvatske (U III-5917/2013 od 23. svibnja 2014., U III-2073/2010 od 4. ožujka 2014., U III-1479/2018 od 29. siječnja 2020.), svakoj osobi koja istakne prigovor miješanja u njezino pravo na poštovanje doma mjerom prisilnog iseljenja, mora se omogućiti da nezavisni sud ocjeni razmjernost i razumnost takvog zadiranja, odnosno miješanja u pravo na dom.

Drugim riječima, sudovi su dužni ispitati razmjernost i nužnost miješanja, polazeći od osobitih okolnosti konkretnog slučaja, utvrđujući može li se miješanje u pravo na dom opravdati razlozima javnog interesa te postoji li za njega prijeka društvena potreba. U konkretnom slučaju, prvostupanjski sud je u potpunosti propustio navedene činjenice razmotriti i o iznesenom prigovoru ovršenika navesti pravno osnovane i obrazložene razloge.

Pri tome, valja istaknuti kako je predmetni ovršni postupak zasnovan na rješenju o ovrsi donešenom na temelju Ugovora o najmu, kao ovršnoj

¹⁶¹Odluka ŽS Varaždin, Stalna služba u Koprivnici , broj Gž Ovr- 243/2021-2 od 27. srpnja 2021. i Gž Ovr- 298/2021-2 od 8. srpnja 2021.

javnobilježničkoj ispravi, točnije istom nije prethodio parnični postupak u kojem bi bila donesena ovršna isprava s nalogom ovršeniku za iseljenje iz predmetnog stana."

Jednaki stav zauzet je i u odlukama ŽS Split, broj Gž Ovr- 532/2021-2 od 27. rujna 2021., Gž Ovr- 584/2021-2 od 28. rujna 2021., Gž Ovr- 644/2021-2 od 23. studenoga 2021.

IV.1.2. Odgoda na prijedlog ovrhovoditelja

Na prijedlog ovrhovoditelja sud može, u potpunosti ili djelomice, odgoditi ovrhu samo jednom, ako provedba ovrhe nije započela, i to za vrijeme koje odredi sud¹⁶².

. Sud može na zahtjev ovrhovoditelja odgodu ovrhe uvjetovati davanjem primjerene jamčevine. Takav prijedlog ovrhovoditelj može podnijeti i nakon što je rješenje o odgodi ovrhe doneseno.

Ako ovršenik ne da jamčevinu u roku koji mu sud odredi, a koji ne može biti duži od petnaest dana, smatrat će se da je odustao od prijedloga za odgodu, sud će donijeti rješenje o nastavku ovrhe.Za vrijeme odgode ovrhe neće se poduzimati radnje kojima se ona provodi.

Iznimke od pravila da za vrijeme odgode ovrhe sud neće poduzimati radnje kojima se ovrha provodi postoji u ovrsi radi naplate novčane tražbine i nakon donošenja rješenja o odgodi ovrhe provest će se radnje na temelju kojih ovrhovoditelj stječe založno pravo ili pravo namirenja na predmetu ovrhe. Na prijedlog ovrhovoditelja provest će se i procjena predmeta ovrhe.

Ako odbije prijedlog za odgodu ovrhe, sud će nastaviti s ovrhom i prije pravomoćnosti rješenja kojim je prijedlog odbijen.

IV.1.3. Odgoda ovrhe na prijedlog treće osobe

Ovrha se može odgoditi i na prijedlog treće osobe. Naime, na zahtjev osobe koja je tražila da se ovrha na određenom predmetu proglaši nedopuštenom sud će odgoditi ovrhu u pogledu toga predmeta ako ta osoba učini vjerojatnim postojanje svoga prava te da bi provedbom ovrhe pretrpjela nenadoknadivu ili teško nadoknadivu štetu, uz uvjet da u roku pokrene parnicu na koju je upućena, a radi proglašenja ovrhe nedopuštenom.¹⁶³

¹⁶²Članak 66. OZ-a

¹⁶³Članak 60. OZ-a propisuje : 1) Ako se ovrhovoditelj u propisanom roku ne očituje o prigovoru ili ako se jedna stranka usprotivi prigovoru, sud će podnositelja prigovora rješenjem uputiti da protiv stranaka u roku od petnaest dana pokrene parnicu radi proglašenja da ovrha na predmetu ovrhe nije dopuštena, osim ako podnositelj ne dokaže opravdanost svoga prigovora pravomoćnom presudom ili drugom javnom ispravom, ili javno ovjerovljenom privatnom ispravom, odnosno ako činjenice na kojima se temelji prigovor treće osobe nisu općepoznate ili se mogu utvrditi primjenom pravila o zakonskim predmjevama.

2) Ako podnositelj prigovora dokaže njegovu opravdanost pravomoćnom presudom, javnom ili javno ovjerovljenom privatnom ispravom, odnosno ako su činjenice na kojima se temelji prigovor općepoznate ili se mogu utvrditi na temelju pravila o zakonskim predmjevama, sud će o prigovoru odlučiti u ovršnom postupku.

U slučaju da odgodi ovrhu na prijedlog treće osobe sud može, na prijedlog ovrhovoditelja, odgodu ovrhe uvjetovati davanjem jamčevine. Ako treća osoba ne da jamčevinu u roku u kojem mu odredi sud, a koji ne može biti duži od 15 dana, smatrat će se da je odustao od prijedloga za odgodu te će sud donijeti rješenje o nastavku ovrhe.

Sud će odbiti prijedlog za odgodu ako ovrhovoditelj u roku koji mu sud odredi dade jamčevinu za štetu koju bi ovršenik ili treća osoba mogli trpjeli zbog provedbe ovrhe

IV.1.4. Odgoda temeljem suglasnosti stranaka i trajanje odgode

Ovrha se može odgoditi i na temelju suglasnosti stranaka. Ako se ovrhovoditelj suglasi s prijedlogom ovršenika o odgodi ovrhe, odnosno ako se ovrhovoditelj i ovršenik suglase s prijedlogom treće osobe o odgodi ovrhe, sud će odgodu odrediti ne ispitujući postoje li za to propisane pretpostavke.

Vrijeme na koje se ovrha odgađa ovisi o razlogu odgode ovrhe. Ako je ovrha odgođena zato što su ovršenik ili treća osoba izjavili pravni lijek, odnosno izvanredno pravno sredstvo, odgoda traje do završetka postupka po tom lijeku, odnosno sredstvu.

U drugim slučajevima u kojima je ovršenik predložio odgodu, sud može, prema okolnostima slučaja, odrediti vrijeme za koje se ovrha odgađa.

Ako sud na prijedlog ovrhovoditelja odgodi ovrhu, može je odgoditi najviše za šest mjeseci. Ako u slučaju da je ovrha odgođena na prijedlog ovrhovoditelj ne predloži nastavak ovrhe prije isteka roka na koji je ovrha odgođena, sud će obustaviti ovrhu.

Ako je ovrha odgođena zbog toga što je Vlada RH proglašila katastrofu sukladno propisu kojim se uređuje sustav zaštite i spašavanja građana, materijalnih i drugih dobara u katastrofama i velikim nesrećama odgoda traje do donošenja odluke tijela, koje je ovlastila Vlada Republike Hrvatske, o okončanju provedbe mjera radi saniranja posljedica katastrofe. Za vrijeme trajanja odgode ovrhe iz ovoga stavka ne teku kamate.

Ako je ovrha odgođena zbog razloga što se vodi kazneni postupak po službenoj dužnosti u vezi s tražbinom zbog čijeg se prisilnog ostvarenja vodi ovršni postupak odgoda traje do pravomoćnog dovršetka kaznenog postupka.

Vezano uz novi posebni razlog za odgodu ovrhe na prijedlog ovršenika uveden zadnjom novelom OZ-a odgoda ovrhe traje do podnošenja tužbe za stavljanje izvan snage nagodbe ili javnobilježničke isprave na temelju koje je dopuštena ovrha ili tužba za utvrđenje njezine ništavosti, a najdulje u trajanju 30

3)Podnositelj prigovora može parnicu pokrenuti i nakon proteka roka koji mu je sud odredio sve do dovršetka ovršnoga postupka, ali je u tom slučaju dužan snositi troškove prouzročene prekoračenjem toga roka.

4)U parnici iz stavka 1. ovoga članka treća osoba može tražiti da se utvrdi postojanje njezina prava ako joj ga koja od stranaka osporava.

dana, ako ovršna javnobilježnička isprava potječe iz ugovora koji je zaključio potrošač.

Dakle, da bi se ovrha na prijedlog ovršenika odgodila iz navedenog razloga do podnošenja tužbe za stavljanje izvan snage nagodbe ili javnobilježničke isprave na temelju koje je dopuštena ovrha ili tužba za utvrđenje njezine ništavosti, a najdulje u trajanju 30 dana, potrebno je da se kumulativno ispune dva uvjeta i to posebni uvjet - ako ovršna javnobilježnička isprava potječe iz ugovora koji je zaključio potrošač, te je ovisno o raspoloživim dokazima, vjerovatna ništetnost jedne ili više ugovornih odredbi ali i opći uvjet da ovršenik učini vjerovatnim da bi provedbom ovrhe trpio nenadoknadivu ili teško nadoknadivu štetu, ili ako učini vjerovatnim da je to potrebno da bi se spriječilo nasilje.¹⁶⁴

IV.1.5. Nastavak odgođenog postupka

Odgođena ovrha nastaviti će se po službenoj dužnosti nakon proteka vremena za koje je određena.

Na prijedlog ovrhovoditelja sud može nastaviti ovrhu i prije proteka roka za koji je odgođena ako ovrhovoditelj učini vjerovatnim da su prestali razlozi za odgodu ili ako da jamčevinu.

Na prijedlog ovrhovoditelja sud će nastaviti ovrhu i prije pravomoćnosti odnosno konačnosti odluke nadležnoga prvostupanjskog tijela o odbacivanju ili odbijanju pravnog lijeka ili sredstva povodom kojeg je odgođena ovrha.

Odgođena ovrha nastaviti će se po službenoj dužnosti nakon proteka vremena za koje je određena. Na prijedlog ovrhovoditelja sud može nastaviti ovrhu i prije proteka roka za koji je odgođena ako ovrhovoditelj učini vjerovatnim da su prestali razlozi za odgodu ili ako da jamčevinu.

Na prijedlog ovrhovoditelja sud će nastaviti ovrhu i prije pravomoćnosti odnosno konačnosti odluke nadležnoga prvostupanjskog tijela o odbacivanju ili odbijanju pravnog lijeka ili sredstva povodom kojeg je odgođena ovrha.

Na donošenje navedene odredbe zasigurno je utjecala nemogućnost primjene Zakona o ništetnosti ugovora o kreditu s međunarodnim obilježjima sklopljenih u Republici Hrvatskoj s neovlaštenim vjerovnikom- dalje ZNUKMO koji je u članku 6. propisivao „ako se radi ostvarenja tražbine iz ugovora o kreditu s međunarodnim obilježjima, u smislu ZNUKMO-a, vodi ovršni postupak protiv dužnika koji je podignuo tužbu radi utvrđenja ništetnosti ugovora o kreditu ili utvrđenja ništetnosti javnobilježničkog akta utemeljenog na ništetnom ugovoru, sud će, na prijedlog dužnika, odgoditi ovrhu do pravomoćnog okončanja postupka radi utvrđenja

¹⁶⁴Zakonodavac se u obrazloženju prijedloga ZID OZ-a za navedeni članak pozvao na slijedeće obrazloženje “Povodom ...C-407/18 koja glasi da Direktivu 93/13/EEZ s gledišta načela djelotvornosti tumačiti na način da joj se protivi nacionalni propis na temelju kojeg nacionalni sud koji odlučuje o prijedlogu za ovrhu ugovora o hipotekarnom kreditu sklopljenog između trgovca i potrošača u obliku neposredno izvršivog javnobilježničkog akta, nema mogućnost, bilo na prijedlog potrošača ili po službenoj dužnosti, ispitati jesu li odredbe sadržane u tom aktu nepoštene, u smislu te direktive, i po toj osnovi odgoditi zatraženu ovrhu, dodana je odredba st.11.

ništetnosti, ne ispitujući postojanje drugim zakonima propisanih pretpostavki o odgodi ovrhe na prijedlog ovršenika.”

Naime, Sud Europske unije u predmetu C-630/17, Anica Milivojević protiv Raiffeisenbank St. Stefan - Jagerberg - Wolfsberg eGen, donio je presudu od 14. veljače 2019. - pitanje usklađenosti propisa - Epilog odluke SEU-a i argumentacije koju je dao, a koju je u cijelosti prihvatio naš Ustavni sud značio je ukidanje ZNUKMO-a.¹⁶⁵

Istim pitanjem bavio se i Vrhovni sud Republike Hrvatske na sastanku predsjednika građanskog odjela Vrhovnog sudaca predsjednicima županijskih sudova te je donesen zaključak „ U ovršnom postupku u kojem se traži ostvarenje tražbine iz ugovora o kreditu s međunarodnim obilježjima, prilikom odlučivanja o prijedlogu ovršenika za odgodu ovrhe, do pravomoćnog okončanja postupka radi utvrđenja ništetnosti ugovora o kreditu ili utvrđenja ništetnosti javnobilježničkog akta utemeljenog na ništavom ugovoru, za odlučivanje o prijedlogu za odgodu ovrhe, dovoljna je činjenica je dužnik kako ga definira čl. 2. Zakona o ništetnosti ugovora o kreditu s međunarodnim obilježjima sklopljenih u Republici Hrvatskoj s neovlaštenim vjerovnikom, podnio tužbu radi utvrđenja ništetnosti”¹⁶⁶.

IV.2. Obustava ovrhe

Obustava ovrhe je način dovršenja ovršnog postupka iz zakonom navedenih razloga koji se očituju u prestanku poduzimanja dalnjih radnji u postupku, uz eventualno prethodno ukidanje svih provedenih ovršnih radnji, ako se time ne dira u stečena prava trećih osoba.

Razloge za obustavu ovrhe možemo podijeliti na opće razloge- ako se zbog njih mogu obustaviti sve vrste postupaka ili posebne razloge - zbog kojih se mogu obustaviti samo određene vrste ovrhe . Razlozi za obustavu ovrhe su apsolutni ako dovode do dovršetka ovršnog postupka u cijelosti ili relativni ako imaju za posljedicu dovršenje ovrhe samo u odnosu na određenu stranku ili određeni predmet ovrhe.

Tako među opće razloge za obustavu ovrhe ulaze razlozi ako je ovršna isprava pravomoćno ukinuta, preinačena, poništена, stavljena izvan snage ili je na drugi način određeno da je bez učinka, odnosno ako potvrda o ovršnosti bude ukinuta, ili ako je postala nemoguća ili se iz drugih razloga ne može provest. Tako je propisano da će se ovrha obustaviti po službenoj dužnosti, ako je ovršna isprava pravomoćno ukinuta, preinačena, poništena, stavljena izvan snage ili je na drugi način određeno da je bez učinka, odnosno ako potvrda o ovršnosti bude ukinuta.

Ovrha će se obustaviti i ako je postala nemoguća ili se iz drugih razloga ne može provesti. Ovo je također opći uvjet za obustavu ovrhe .

¹⁶⁵ Ustavni sud u odluci broj U-I-3678/2017, U-I-3699/17, U-I-4364/2017, U-I-4602/2017, U-I-297/2018, U-I-682/2018, U-I-729/2018, U-I-2092/2018, U-I-2706/2018, od 3. studenoga 2020.- dostupno na sudskoj praksi Ustavnog suda

¹⁶⁶Zaključak broj SU IV-148/2018 od 15. lipnja 2018. dostupan na stranici Vrhovnog suda

ZID OZ-a uveden je novi opći razlog za obustavu ovrhe. Tako je propisano da će se ovrha obustaviti po službenoj dužnosti, ako ovrhovoditelj u roku od jedne godine nije poduzeo niti jednu radnju u postupku¹⁶⁷.

Zakonodavac je u obrazloženju ZID OZ-a naveo da „Uvođenjem novog razloga za obustavu ovrhe potiče se ovrhovoditelje na aktivno sudjelovanje u ovršnom postupku radi ostvarenja tražbine jer svaka neaktivnost bespotrebno povećava visinu duga budući da kamate teku a ne poduzimaju se odgovarajuće radnje radi ostvarenja tražbine. Dakle, bez inicijative ovrhovoditelja u pravilu nije moguće voditi ovršni postupak. Naime, u praksi se pokazalo, u velikom broju slučajeva da ovrhovoditelji ne iskazuju interes za nastavkom ovršnog postupka jer ne stavljuju konkretne prijedloge, odnosno ne traže od suda poduzimanje konkretne procesne radnje opisane u Ovršnom zakonu već samo požuruju postupanje. Takvo činjenje ovrhovoditelja, odnosno nečinjenje ne može imati za posljedicu brz i efikasan ovršni postupak već samo opterećuje sud velikom količinom neriješenih predmeta. Predloženim zakonskim rješenjem upravo se pokušava učiniti distinkciju između onih postupaka gdje ovrhovoditelji imaju interes provesti ovrhu od onih drugih gdje ovrhovoditelji samo formalno iskazuju svoju želju za nastavkom postupka bez predlaganja konkretnih ovršnih radnji. „

U vezi navedene odredbe postavlja se pitanje je li slanje požurnice od strane ovrhovoditelja dovoljan razlog da do obustave ne dođe. Kako će sudovi cijeniti podneske u kojima ovrhovoditelj predlaže samo nastavak postupka, bez poduzimanja ikakvih radnji, a ovršni postupak ionako stoji zbog nemogućnosti daljnje provedbe ovrhe.

Za navedeni članak je u prijelaznim i završnim odredbama propisano da se primjenjuje na sve postupke u tijeku, čime je uvedeno načelo retroaktivne primjene zakona. Hoće li isto dovesti do tužbi pred Europskim Sudom za ljudska prava pokazat će vrijeme. Zanimljivo je također da se rok od 1 godine računa od dana stupanja na snagu navedenog zakona, odnosno od 28. prosinca 2020.

I u prijašnjim izmjenama i dopuna OZ-a postojale su odredbe koje su govorile o obustavi postupka po službenoj dužnosti i koje su se primjenjivale na sve postupke u tijeku. Tako je u članku 338. stavak 1. OZ-a bilo propisano da „Postupci koji su u tijeku, a pokrenuti su prije stupanja na snagu Ovršnog zakona ('Narodne novine', broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08.) obustaviti će se u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog Zakona ako ovrhovoditelj ne podnese osnovani prijedlog na temelju kojeg se postupak može nastaviti. O tome je Ustavni sud također zauzeo stanovište¹⁶⁸ ukidajući taj članak OZ-a.

Vrhovni sud je također u svojoj revizijskoj odluci¹⁶⁹ odgovorio na revizijsko pitanje „Je li sud, nakon stupanja na snagu ZPONS/10- a, u slučaju da ovrhovoditelj ne namiri svoju tražbinu u roku od jedne godine, od dana dostave rješenja Agenciji te ne predloži promjenu predmeta i sredstva ovrhe, ovlašten obustaviti ovrhu sukladno

¹⁶⁷Članak 7. Zakona o izmjenama I dopuna OZ-a

¹⁶⁸Odluka Ustavnog suda broj U-I-1988/2011, U-I-3053/2011, U-I-5637/2011, U-I-1484/2012, U-I-1531/2012, U-I-1553/2012, U-I-2498/2012 od 19. lipnja 2012. objavljena u Narodnim novima broj 80/12

¹⁶⁹Vidi Vrhovni sud, Rev-865/2016-2 od 12. svibnja 2020., Rev-2959/2015-2 od 25. rujna 2019., Rev-865/2016-2 od 12. svibnja 2020., Rev-2848/2016-3 od 20. studenoga 2019.- dostupno na stranici Vrhovnog suda

čl. 180a. st. 4. OZ/96, odnosno pozivom na odredbu čl. 68. st. 2. OZ utvrditi da je ovrha dovršena?'. Kako su sudovi do navedenih odluka masovno obustavljali ovršne postupke to je dovelo do velikog broja ukidnih odluka vezanih uz obustavu.

Ovrha će se na prijedlog ovršenika obustaviti ako sud utvrdi da su nakon isteka roka za žalbu provedbom ovrhe zahvaćeni predmeti koji nisu određeni u rješenju o ovrsi, a izuzeti su od ovrhe ili je na njima mogućnost ovrhe ograničena. Rok za prigovor zbog razloga iz stavka 3. ovoga članka iznosi osam dana i počinje teći od dana kojega je ovršenik saznao da je ovrhom zahvaćen predmet koji je izuzet od ovrhe, odnosno na kojemu je mogućnost ovrhe ograničena. Nakon isteka roka od trideset dana od poduzimanja radnje kojom su zahvaćeni predmeti iz stavka 3. ovoga članka prijedlog iz te odredbe više se ne može podnijeti. Rješenjem o obustavi ovrhe ukinut će se sve provedene ovršne radnje ako se time ne dira u stečena prava trećih osoba.

IV.3. Prijelazne i završne odredbe OZ-a

Prijelaznim i završnim odredbama svakog zakona uređuje se njegovo stupanje na snagu kao i polje primjene navedenog propisa.

Temeljna odredba u prijelaznim i završnim odredbama OZ-a je da postupci pokrenuti prije stupanja na snagu OZ-a dovršit će se primjenom odredbi Ovršnog zakona ("Narodne novine", broj 112/12, 25/13 i 93/14, 55/16 i 73/17 – dalje: OZ)¹⁷⁰.

No propisani su i izuzeci od navedenog pravila. Tako se odredbe koje uređuju pitanje dostave, odredba da se ovrha radi ispravljanja i predaje nekretnine neće provoditi u razdoblju od 1.11. do 1. travnja, te odredbe u kojima dolazi do promjene u nazivima tijela državne uprave se primjenjuju na sve postupke u tijeku

Također je propisano da članci 9., 10. i 11. ZID OZ-a stupaju na snagu odmah. Naime, Zakon o sustavu državne uprave (Narodne novine, broj 66/19, u dalnjem tekstu: ZSDU), kojim je uređen sustav državne uprave, više ne uređuje ustrojavanje ureda državne uprave u županijama, pa se ZID OZ-a vrši se usklajivanje sa ZSDU-om, na način da se poslovi državne uprave koji su u nadležnosti ureda državne uprave u županiji povjeravaju jedinicama područne (regionalne) samouprave. .

U prijelaznim i završnim odredbama posebno je istaknuto da odredba da će se ovrha obustaviti po službenoj dužnosti, ako ovrhovoditelj u roku od jedne godine nije poduzeo niti jednu radnju u postupku također se primjenjuje na sve postupke u tijeku time da je propisano da se rok od jedne godine računa od dana stupanja na snagu zakona (odnosno od 28. studenoga 2020).¹⁷¹

U svojoj odluci ŽS Bjelovar , broj Gž Ovr- 383/2021-2 od 14. lipnja 2021. primijenio je navedenu odredbu računanja rokova od stupanja na snagu ZIP OZ-a.

„Odredba čl.72. st. 3. OZ, kojom je propisano da će se ovrha obustaviti po službenoj dužnosti ako ovrhovoditelj u roku od jedne godine nije poduzeo niti jednu

¹⁷⁰Članak 20. ZID OZ-a

¹⁷¹Uz odredbe ZID OZ-a koje propisuju da se određeni članci navedenog zakona primjenjuju na sve postupke u tijeku, vidi Odluku Europskog suda za ljudska prava Vrzić v. Hrvatska, presuda od 12. srpnja 2016. zahtjev broj 43777/13 &107 – dostupno na stranici Ureda zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava

radnju u postupku, postala je sastavni dio OZ-a donošenjem i stupanjem na snagu ZID OZ/20, i ista se primjenjuje i na postupke u tijeku (koji su pokrenuti prije stupanja na snagu tog zakona), ali je prijelaznom odredbom čl. 20. st. 3. ZID OZ/20 propisano da se u tom slučaju rok iz čl. 72. st. 3. računa od dana stupanja na snagu ovoga zakona - dakle od 28. studenog 2020. godine.

Slijedom toga neutemeljeno žalitelj u žalbi ističe da je sud prvog stupnja morao obustaviti ovrhu primjenom navedene odredbe, jer navedeni rok do donošenja pobijanog rješenja nije protekao.

Osim toga, isti rok u konkretnom slučaju nije započe teći niti 28. studenog 2020. godine, jer je predmetni ovršni postupak bio u prekidu od 2016. godine, a za vrijeme prekida postupka, u skladu sa odredbom čl.214. ZPP-a, prestaju teći rokovi propisani za obavljanje radnji u postupku, niti je moguće poduzimanje radnji u postupku.”

Prijelaznim i završnim odredbama propisani su određeni podzakonski akti koje je dužan donijeti Ministar zadužen za poslove pravosuđa te su određeni rokovi u kojima je iste dužan donijeti. Tim odredbama je odgođena primjena ZID OZ-a .

Tako je propisano da je ministar nadležan za poslove pravosuđa donijet će u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona pravilnik kojim će propisati iznos, rokove te način plaćanja naknade u postupku ovrhe na temelju vjerodostojne isprave¹⁷² ostaje na snazi do stupanja na snagu podzakonskih propisa donesenih na temelju OZ-a.

Ministar nadležan za poslove pravosuđa donijet će Odluku jesu li ispunjeni tehnički uvjeti za elektroničku komunikaciju između sudionika u postupku kad se za to ispune tehnički uvjeti¹⁷³. Za donošenje navedene odluke nije propisan rok, pa je i primjena elektroničke komunikacije odgođena na neodređeno vrijeme.

Ministar nadležan za poslove pravosuđa donijet će u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona Pravilnik o obrascima za odnošenja prijedloga za ovrhu na temelju ovršne isprave kao i za podnošenje prijedloga za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave.¹⁷⁴

Također je propisano postupanje stranaka do donošenja podzakonskih akata koje mora donijeti ministar. Tako je propisano da dok se ne ispune uvjeti za podnošenje prijedloga za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave elektroničkim putem na propisanom obrascu javnim bilježnicima, podnošenje prijedloga za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave obavlja se po pravilima Ovršnog zakona (Narodne novine, br. 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske i 73/17). (5)

Do stupanja na snagu pravilnika iz članka 4. ovoga Zakona prijedlog za ovrhu na temelju ovršne isprave podnosi se prema odredbama Ovršnog zakona (Narodne

¹⁷²Pravilnik o nagradama i naknadi troškova javnih bilježnika u ovršnom postupku (NN 8/11, 112/12, 114/12)

¹⁷³Članak 4. stavak 6. ZID OZ-a

¹⁷⁴Članak 4. stavak 7. ZID OZ-a

novine, br. 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske i 73/17).

U ovom prelaznom periodu Hrvatska javnobilježnička komora donije na 28. siječnja 2021. Okružnicu broj 44 kojoj je dala upute javnim bilježnicima za postupanje.

Tako je u okružnici navedeno

„ Do stupanja na snagu Pravilnika o naknadi javnih bilježnika ovršenicima se neće vršiti dostava Obavijesti iz čl. 281. OZ da mogu u roku od 15 dana ispuniti svoju obvezu prema ovrhovoditelju

- Do stupanja na snagu Pravilnika ne vrši se dostava Obavijesti iz čl. 8. OZ o danu isticanja pismena na e-Oglasnoj ploči suda
- Predvidivi troškovi iz čl. 14. označavaju se nulom, te će se iz sadržaja rješenja o ovrsi ukloniti upozorenje ovršeniku da nije dužan platiti predvidive troškove u slučaju da dobrovoljno ispuni potraživanje
- U skladu s odredbom čl. 21. st. 4. ZID OZ/20 u rješenju se neće unositi predvidivi troškovi, neovisno o tome što se do ispunjavanja preduvjeta za podnošenja prijedloga za ovru na temelju vjerodostojne isprave elektroničkim putem primjenjuju odredbe OZ/17
- Obzirom da je i dalje na snazi Pravilnik o nagradama i naknadi troškova javnih bilježnika, javni bilježnik će naplatiti nagradu za izdavanje klauzule pravomoćnosti i ovršnosti u onim predmetima u kojima izda klauzulu po zahtjevu ovrhovoditelja „

Budući da navedena okružnica derogira odredbe ZID OZ-a koji su na snazi treba si postaviti pitanje o primjeni iste u svjetlu pravne snage te stoga i obveze primjene između zakona i podzakonskog propisa.

ZAKLJUČAK

Novelom Ovršnog zakona iz 2020. godine dodatno se smanjuju troškovi ovre, pojednostavljuje postupak u svezi dostave pismena, dodatno štiti dostojanstvo ovršenika, afirmira se primjena načela proporcionalnosti u pravima i obvezama stranaka postupka, ubrzava postupanje javnih bilježnika te Novela zasigurno predstavlja pozitivan napredak u sustavu ovre čiji osnovni cilj ne smijemo zaboraviti a to je naplata tražbine, odnosno ostvarenje tražbine ovrhovoditelja pa stoga Ovršni zakon mora imati u vidu i interesu ovrhovoditelja.

Osim toga, neka rješenja jednostavno su rezultat trenutne gospodarske situacije uzrokovane epidemijom bolesti COVID-19 i potresima, trenutne tržišne situacije, situacije na području rada i zapošljavanja i situacije u gospodarstvu općenito.

Ovršni postupak mora imati u vidu interesu i ovrhovoditelja i ovršenika, i zakonodavna rješenja ne smiju biti nepravična za bilo koju od stranaka. Tražbina mora biti realizirana ali pritom ovršenici moraju uživati zaštitu svog dostojanstva.

Najnovija novela OZ-a unijela je znatne promjene u postupku ovrhe na temelju vjerodostojne isprave te dala novi pravni položaj javnim bilježnicima.

Tako su sada javni bilježnici označeni kao povjerenici sudova a ne više kao samostalna tijela. Također je uvedena e-komunikacija kao sigurno brži i efikasniji način komuniciranja sa javnim bilježnicima i sudovima.

U samom tekstu ZID OZ-a uočene su neke specifičnosti te ostaje na praksi ali i proteku vremena primjene da bi se moglo utvrditi jesu li sve odredbe ZID OZ-a u skladu sa Ustavom RH ali i praksom Europskog suda za ljudska prava.

VJEŽBE/PRIMJERI

1. PRIMJER:

Ovrhovoditelj u sudskom postupku podnosi prijedlog za ovrhu na temelju pravomoćnog i ovršnog rješenja o ovrsi kojim je određena ovrha na tražbini po računu kod banke ili općenito na imovini prednika ovršenika i uz to dostavlja pravomoćno rješenje o nasljeđivanju.

Prvostupanjski sud je odbacio prijedlog za ovrhu protiv ovršenika koji su nasljednici prvobitnog ovršenika iz navedenog rješenja o ovrsi javnog bilježnika, jer da nisu ispunjene zakonske pretpostavke za sudsku ovrhu iz članka 285. stavak 2. OZ. Sud navodi da ovrhovoditelj može izravno zatražiti od FINA-e provedbu već određene izvansudske ovrhe na predmetu na kojem se može tražiti izvansudska ovrha na temelju odredbe članka 284. stavak 1. OZ jer da nasljednici sukladno odredbi članka 139. Zakona o nasljeđivanju odgovaraju za ostaviteljeve dugove do visine naslijedene imovine.

Pitanja:

1. Je li ovršna isprava kojom je određena ovrha općenito na imovini pravnog prednika ovršenika te uz nju priloženo rješenje o nasljeđivanju kao dokaz prijenosa obveze sa ovršenika na njegove nasljednike valjana osnova za plaćanje u smislu odredbe članka 284. stavak 1. OZ te Zakona o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima?
2. Kako biste presudili da ste drugostupanjski sud?
3. Što bi se dogodilo da je ovršenik iz rješenja o ovrsi preminuo tijekom izvansudske ovrhe?

2. PRIMJER:

Prijedlogom za ovrhu ovrhovoditelj potražuje prisilnu naplatu tražbine - naknade troškova kaznenog postupka za svjedoka u iznosu od 1.000,00 kn sa zakonskim zateznim kamatama od dana donošenja ovršne isprave - presude općinskog suda do isplate. Ovršnom ispravom, ovršenik je obvezan naknaditi svjedoku na ime troškova iznos od 1.000,00 kn.

Pitanje:

1. Ima li ovrhovoditelj, u smislu odredbe članka 30. stavak 2. OZ, u ovršnom postupku pokrenutom radim naplate troškova kaznenog postupka, pravo i na zakonsku zateznu kamatu na troškove postupka, tekuću od dana donošenja odluke, ukoliko u kaznenoj presudi nije naznačen rok za dobrovoljno ispunjenje obveze?

3. PRIMJER:

U postupku dostave rješenja o ovrsi ovršeniku - fizičkoj osobi putem pošte, dostava nije uspjela na adresi prebivališta ovršenika.

Pitanje:

1. Koje radnje treba nadalje poduzeti u svezi dostave rješenja o ovrsi ovršeniku?

4. PRIMJER:

Nakon donošenja rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave ovrhovoditelj je ili djelomično povukao prijedlog za ovru.

Pitanje:

1. Što javni bilježnik može poduzeti?

5. PRIMJER

Ovhovoditelj je dana 18. siječnja 2021. podnio prijedlog za ovru na nekretninama te naznačio da njegovo potraživanje iznosi 52.000,00 kn. Istom je priložio pravomočna rješenja o ovrsi i to OVR-365/12 za iznos od 12.000,00 kn, Ovr-456/13 za iznos od 8.000,00 kn, Ovr- 565/2014 za iznos od 18.000,00 kn, Ovr-777/2017 na iznos od 14.000,00 kn . Sva rješenja o ovrsi su pravomočna i odnose se na tražbinu ovrhovoditelja za naplatu najamnine za različita razdoblja.

1. pitanje: Hoće li sud odrediti ovru, imajući u vidu da pojedinačne tražbine ne iznose 20.000,00 kn?

2. pitanje: Da je ovrhovoditelj priložio jednu ovršnu ispravu na 18.000,00 kn kakvu bi odluku donio sud?

3. pitanje Mora li sud uvijek odbaciti prijedlog za ovru ukoliko tražbina iznosi manje od 40.000,00 kn?

6. PRIMJER

Ovhovoditelja R. R. F. iz Republike Austrije, podnosi prijedlog za ovru na nekretninama ovršenika upisanim u Zemljische knjige Općinskog suda u S. u zk. ul. br. 650 k.o. Z. i to kčbr. 388 oranica kod kuće od 1 jutra i 189 čhv, a koja nekretnina je u cijelosti vlasništvo ovršenika

na prvoj javnoj dražbi održanoj 20. studenog 2019. kao ponuditelji sudjelovali ovrhovoditelj i kupac M. L., te da je ovrhovoditelj dao najpovoljniju ponudu za kupnju nekretnine pobliže naznačene u dijelu pod točkom I. izreke pobijanog rješenja i da je ispunio uvjete da mu se dosudi ta nekretnina, sve u skladu s odredbama čl. 103. st. 3. i 4. OZ/12.

- sud donosi rješenje o dosudi nekretnine ovrhovoditelju
- na rješenje o dosudi sudionik u dražbi M. L. Podnosi žalbu i ističe da je pobijano rješenje o dosudi nezakonito jer je ovrhovoditelj strana pravna osoba i kao takav ne

može biti nositelj prava vlasništva na predmetnoj nekretnini, budući da se radi o poljoprivrednom zemljištu.

1. pitanje

Može li strana pravna osoba biti ovrhovoditelj u ovom postupku?

2. pitanje

Može li poljoprivredno zemljište biti dosuđeno ovrhovoditelju kao kupcu u ovom predmetu?

3. pitanje

Ako da zašto odnosno ako ne zašto?

4. pitanje

je li dovoljno da u zemljišnim knjigama bude navedeno „oranica” pa da se smatra poljoprivrednim zemljištem?

5. pitanje

što je sud u ovršnom postupku dužan utvrditi?

7. PRIMJER

Ovhovoditelj je 20. siječnja 2021. podnio prijedlog za prisilnim zasnivanjem založnog prava na nekretninama. U prijedlogu je naveo da njegovo potraživanje iznosi 10.000,00 kn te se pozvao na odredbu članka 290. stavak 1. OZ-a kojom je propisano da se na osiguranje primjenjuju odredbe OZ-a o ovrsi na nekretninama.

1. pitanje: Kakvu odluku bi donio sud i zašto?

2. pitanje: Kakvu odluku bi donio sud da je prijedlog podnesen 25. siječnja 2020.?

8. PRIMJER

Ovršenik je podnio prijedlog za odgodom ovrhe navodeći da ovršna javnobilježnička isprava potječe iz ugovora koji je zaključio potrošač te je, ovisno o raspoloživim dokazima, vjerojatna ništetnost jedne ili više ugovornih odredbi.

Sud je odgodio ovrhu ne ispitujući opću prepostavku iz članka 65. stavak 1. OZ-a odnosno navodeći da je sam ZID OZ-a propisao odgodu u takvom slučaju ranije potrebno utvrđivati da li bi ovršenik provedbom ovrhe trpio nenadoknadivu štetu ili teško nadoknadivu štetu ili da je potrebno da bi se spriječilo nasilje. Ovrhu je odgodio ne navodeći do kada.

Pitanje: Je li odluka suda ispravna?

9. PRIMJER

Ovrha je započela podnošenjem ovršnog prijedloga 25. lipnja 2016. godine. Doneseno je rješenje o ovrsi na pokretninama i proveden očevid radi popisa i procjena pokretnina. Međutim, ovršenik nije zatečen kod kuće, kuća je izgledala

napušteno a ovrhovoditelj , iako prisutan popisu i procjeni do 2. siječnja 2021. ne predlaže poduzimanje nikakvih radnji. Prvostupanjski sud je obustavio ovrhu po službenoj dužnosti pozivajući se na članak 7. ZID OZ-a .

Pitanje :Je li odluka suda pravilna ?

10. PRIMJER

Ovršenik je založni dužnik - vlasnik nekretnine na kojoj je upisano založno pravo radi osiguranja kredita - a istovremeno nije dužnik iz ugovora o kreditu. Dužnik iz ugovora o kreditu ne plaća kredit i pokrenuta je ovrha na nekretninama ovršenika - ovršenik u postupku ističe da nije ništa dužan ovrhovoditelju. Istimče da je to jedina nekretnina u kojoj on živi sa svojom obitelji (supruga i 3 djeca) te se poziva na pravo na zaštitu doma.

1. pitanje

može li se osnovano ovršenik pozivati na navedeno pravo?

2. pitanje

ako da - zašto a ako ne - zašto?

3. pitanje

Je li sud dužan provoditi test razmjernosti i u ovom slučaju?

IZVOD IZ PRAVNIH PROPISA

ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA OVRŠNOG ZAKONA

Članak 1.

U Ovršnom zakonu (»Narodne novine«, br. 112/12., 25/13., 93/14., 55/16. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske i 73/17.) u članku 8. iza stavka 6. dodaju se novi stavci 7., 8. i 9. koji glase:

»(7) Kada se dostava obavlja isticanjem pismena na mrežnoj stranici e-glasna ploča sudova, na adresu iz stavaka 4. do 6. ovoga članka dostaviti će se obavijest o danu isticanja pismena na mrežnoj stranici e-glasna ploča sudova ubacivanjem u poštanski sandučić.

(8) Kada je to moguće, obavijest iz stavka 7. ovoga članka dostavlja se i u osobni korisnički pretinac fizičke osobe kojemu se pristupa putem središnjeg internetskog mjesta za jednostavan pristup svim informacijama iz javne uprave Republike Hrvatske (Središnji državni portal).

(9) Iznimno od odredbi ovoga članka, kada sud ili javni bilježnik obavlja dostavu državnim tijelima, državnom odvjetništvu, odvjetnicima, javnim bilježnicima, sudskim vještacima, sudskim procjeniteljima, sudskim tumačima, stečajnim upraviteljima, povjerenicima, pravnim osobama i drugim sudionicima elektroničke komunikacije, ona se obavlja u elektroničkom obliku putem informacijskog sustava ili na drugi odgovarajući način, primjenom pravila o dostavi u parničnom postupku.«.

Dosadašnji stavci 7., 8., 9., 10. i 11. postaju stavci 10., 11., 12., 13. i 14.

Članak 2.

U članku 14. stavci 8. i 9. mijenjaju se i glase:

»(8) Ako ovrhovoditelj, odnosno predlagatelj osiguranja u ovršnom prijedlogu ili prijedlogu za osiguranje zahtjeva određivanje ovrhe za troškove, dužan je u ovršnom prijedlogu ili prijedlogu za osiguranje posebno navesti za koje nastale troškove zahtjeva naknadu i njihov ukupni obračun.

(9) Za obavljanje poslova u postupku ovrhe na temelju vjerodostojne isprave javni bilježnici imaju pravo na naknadu, osim ako ovim Zakonom nije drugačije propisano.«.

Iza stavka 9. dodaju se stavci 10. i 11. koji glase:

»(10) Iznos, rokove te način plaćanja naknade u postupku ovrhe na temelju vjerodostojne isprave iz stavka 9. ovoga članka utvrditi će pravilnikom ministar nadležan za poslove pravosuđa.

(11) Ovrhovoditelj je dužan po pozivu javnog bilježnika predujmiti troškove postupka o kojima ovisi poduzimanje neke radnje u roku koji odredi bilježnik. Ako u roku ne budu predujmljeni troškovi, radnja se neće provesti.«.

Članak 3.

U članku 39. stavak 1. mijenja se i glasi:

»(1) Prijedlog za ovrhu mora biti razumljiv i sadržavati:

– oznaku suda,

– ime i prezime, odnosno naziv stranaka, njihovu adresu i osobni identifikacijski broj stranaka,

– ime i prezime zakonskih zastupnika i punomoćnika, ako ih stranke imaju, njihovu adresu i osobni identifikacijski broj,

– naznaku ovršne ili vjerodostojne isprave te predmetnu ispravu,

– ovršni zahtjev i

– potpis podnositelja.«.

Članak 4.

Iza članka 39. dodaje se članak 39.a koji glasi:

»Članak 39.a

(1) Prijedlog za ovrhu na temelju ovršne isprave podnosi se nadležnom sudu na propisanom obrascu.

(2) Prijedlog za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave podnosi se općinskom sudu na čijem području ovršenik ima prebivalište ili sjedište putem informacijskog sustava, na propisanom obrascu električkim putem u strojno čitljivom obliku.

(3) Iznimno od stavka 2. ovoga članka, prijedlog za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave koji podnosi fizička osoba može se fizički dostaviti na propisanom obrascu poslovnoj jedinici Agencije koja će ga električkim putem u strojno čitljivom obliku proslijediti općinskom sudu na čijem području ovršenik ima prebivalište ili sjedište putem informacijskog sustava.

(4) Prijedlozi za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave automatski se povjeravaju u rad javnim bilježnicima kao povjerenicima suda ravnomjerno, po abecednom redu njihovih prezimena, prema pravilima o službenom području i sjedištu javnih bilježnika.

(5) Uz prijedlog za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave mora se opisati tražbina iz vjerodostojne isprave i priložiti vjerodostojna isprava na temelju koje se predlaže ovrha.

(6) Ministar nadležan za poslove pravosuđa odlukom će utvrditi jesu li ispunjeni tehnički uvjeti za električku komunikaciju između sudionika u postupku.

(7) Ministar nadležan za poslove pravosuđa propisat će pravilnikom obrasce iz stavaka 1. i 2. ovoga članka, način električke komunikacije između sudionika u postupku i način dodjele predmeta u rad javnom bilježniku.«.

Članak 5.

U članku 46. iz stavka 2. dodaje se stavak 3. koji glasi:

»(3) Ovrha radi ispražnjenja i predaje nekretnine neće se provoditi prema fizičkoj osobi koja ne obavlja određenu upisanu djelatnost te fizičkoj osobi koja obavlja određenu upisanu djelatnost ako se ovrha ne provodi u vezi s tom djelatnošću u razdoblju od 1. studenoga do 1. travnja, osim ako za to postoji opravdan razlog.«.

Članak 6.

U članku 65. stavku 1. točki 10. na kraju rečenice umjesto točke stavlja se zarez i dodaje se točka 11. koja glasi:

»11. ako ovršna javnobilježnička isprava potječe iz ugovora koji je zaključio potrošač te je, ovisno o raspoloživim dokazima, vjerojatna ništetnost jedne ili više ugovornih odredbi, do podnošenja tužbe za stavljanje izvan snage nagodbe ili javnobilježničke isprave na temelju koje je dopuštena ovrha ili tužbe za utvrđenje njezine ništetnosti, a najdulje u trajanju do 30 dana.«.

Članak 7.

U članku 72. iza stavka 2. dodaje se novi stavak 3. koji glasi:

»(3) Ovrha će se obustaviti po službenoj dužnosti ako ovrhovoditelj u roku od jedne godine nije poduzeo niti jednu radnju u postupku.«.

Dosadašnji stavci 3., 4. i 5. postaju stavci 4., 5. i 6.

Članak 8.

U članku 80.b stavku 1. broj: »20.000,00« zamjenjuje se brojem: »40.000,00«.

U stavku 2. broj: »20.000,00« zamjenjuje se brojem: »40.000,00«.

Članak 9.

U članku 153. stavku 4. riječi: »ured državne uprave u županiji, nadležan za gospodarstvo« zamjenjuju se riječima: »nadležno upravno tijelo županije odnosno Grada Zagreba, u čijem je djelokrugu obavljanje povjerenih poslova državne uprave koji se odnose na gospodarstvo (u dalnjem tekstu: nadležno upravno tijelo)«.

Članak 10.

U članku 154. stavku 1. riječi: »ured državne uprave u županiji nadležan za gospodarstvo« zamjenjuju se riječima: »nadležno upravno tijelo«.

U stavku 4. riječi: »Ured državne uprave u županiji nadležan za gospodarstvo« zamjenjuju se riječima: »Nadležno upravno tijelo«.

Članak 11.

U članku 156. stavku 2. riječi: »ured državne uprave u županiji nadležan za gospodarstvo« zamjenjuju se riječima: »nadležno upravno tijelo«.

U stavku 3. riječi: »Nadležni ured državne uprave« zamjenjuju se riječima: »Nadležno upravno tijelo«.

Članak 12.

U članku 172. iza točke 14. dodaje se nova točka 15. i točke 16., 17., 18., 19., 20., 21., 22., 23. i 24. koje glase:

»15. novčane paušalne naknade za podmirivanje troškova prehrane radnika, prigodne nagrade (božićnica, naknada za godišnji odmor i sl.), novčane nagrade za radne rezultate i drugi oblici dodatnog nagrađivanja radnika, nagrade radnicima za navršene godine radnog staža do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima,

16. sredstva koja se uplaćuju namjenski, u svrhu provedbe projekata dodjelom bespovratnih sredstava odnosno potpore ili financijskih instrumenata, koji se

financiraju iz nacionalnih sredstava i/ili proračuna Europske unije, osim u slučaju ovrhe od strane davatelja potpore,

17. novčane naknade žrtvama kaznenih djela nasilja počinjenih s namjerom,

18. dnevnice za službena putovanja u tuzemstvu i inozemstvu, dnevnice za rad na terenu u tuzemstvu i inozemstvu i dnevnice za službene putovanja per diem koje se radnicima isplaćuju iz proračuna Europske unije radi obavljanja poslova njihovih radnih mesta, a u svezi s djelatnosti poslodavca do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima,

19. pomorski dodatak i pomorski dodatak na brodovima međunarodne plovidbe do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima,

20. naknada za pričuvnike pozvane na izvršavanje vojne obveze,

21. sindikalne socijalne potpore koje članovima sindikata na temelju važećih propisa isplaćuje sindikat,

22. sredstva predstavnika nacionalnih manjina koja se koriste za ostvarivanje manjinskih prava, sukladno odredbama ustavnog zakona kojim se uređuju prava nacionalnih manjina, ako su isplaćena na poseban račun za tu namjenu, vode se odvojeno od sredstava te osobe i izuzeta su od ovrhe, osim ovrhe u svezi s obavljanjem djelatnosti vezane za ostvarivanje manjinskih prava,

23. nagrade učenicima i studentima te troškovi sufinanciranja kupnje udžbenika učenicima,

24. sportske stipendije za sportaše s invaliditetom,«.

Dosadašnja točka 15. postaje točka 25.

Članak 13.

U članku 278. ispred riječi: »Javni« stavlja se oznaka stavka: »(1)« i dodaje se stavak 2. koji glasi:

»(2) Javni bilježnik provodi postupovne radnje u ovršnom postupku, u kojem slučaju on to radi kao povjerenik suda.«.

Članak 14.

Članak 279. briše se.

Članak 15.

Članak 281. mijenja se i glasi:

»(1) Ako javni bilježnik ocijeni da je prijedlog za ovrhu dopušten i uredan, poslat će prijedlog za ovrhu ovršeniku te ga obavijestiti da može u roku od 15 dana ispuniti svoju obvezu prema ovrhovoditelju.

(2) U obavijesti iz stavka 1. ovoga članka javni bilježnik će:

1. upozoriti ovršenika da će protiv njega izdati rješenje o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave ako u zakonskom roku ne izvrši obvezu iz prijedloga za ovrhu,

2. uputiti ovršenika da protiv rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave ima pravo izjaviti prigovor u skladu s ovim Zakonom, u kojem će slučaju sud ukinuti rješenje o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave u dijelu u kojem je određena ovrha i postupak nastaviti u parnici,

3. uputiti ovršenika da spor s ovrhovoditeljem pokuša riješiti izvansudskim putem.

(3) Obavijest iz stavka 1. ovoga članka otpremiće se na adresu iz članka 8. ovoga Zakona, osim u slučaju iz članka 8. stavka 9. ovoga Zakona.

(4) Ako nakon otpreme obavijesti iz stavka 1. ovoga članka ovrhovoditelj u roku od 15 dana ne povuče prijedlog za ovrhu, javni bilježnik će donijeti rješenje o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave i dostaviti ga strankama.

(5) Ako javni bilježnik ocijeni da prijedlog za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave nije dopušten ili uredan, proslijedit će predmet nadležnom sudu u skladu sa člankom 287. ovoga Zakona radi donošenja odluke.

(6) Ako javni bilježnik zaprimi prijedlog za ovrhu protiv ovršenika osobe s prebivalištem ili sjedištem izvan Republike Hrvatske, smatrać će se da je zaprimio zahtjev za izdavanje platnog naloga sukladno odredbama zakona kojim se uređuje parnični postupak te neće donijeti rješenje o ovrsi već će proslijediti predmet nadležnom sudu u skladu sa člankom 287. ovoga Zakona radi donošenja odluke.

(7) Javni bilježnik će donijeti i dostaviti rješenje o ovrsi sukladno odredbama stavka 4. ovoga članka, ili će spis proslijediti sudu sukladno odredbama stavaka 5. i 6. ovoga članka, najkasnije u roku od 30 dana, računajući od isteka roka iz stavka 4. ovoga članka, odnosno od dana zaprimanja prijedloga u slučaju stavaka 5. i 6. ovoga članka.

(8) Ako nakon donošenja rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave ovrhovoditelj u cijelosti ili djelomično povuče prijedlog za ovrhu, javni bilježnik će rješenjem obustaviti ovrhu.

(9) Javni bilježnik će rješenjem obustaviti ovrhu i ako tijekom postupka utvrdi da je ovršenik umro prije pokretanja postupka ili da je ovršenik koji je pravna osoba prestao postojati.

(10) Ako stranka podnese žalbu protiv rješenja iz stavaka 8. i 9. ovoga članka, javni bilježnik će proslijediti spis nadležnom sudu radi provedbe postupka u povodu žalbe.«

Članak 16.

U članku 283. stavak 1. mijenja se i glasi:

»(1) Javni bilježnik će bez zahtjeva ovrhovoditelja staviti potvrdu pravomoćnosti i ovršnosti na rješenje o ovrsi koje je donio ako u roku od 15 dana od isteka roka za prigovor ne zaprimi prigovor.«.

U stavku 2. riječ: »osam« zamjenjuje se brojkom: »15«.

Stavak 4. mijenja se i glasi:

»(4) Rješenje o ovrsi s potvrdom o pravomoćnosti i ovršnosti javni bilježnik će dostaviti ovrhovoditelju.«.

Članak 17.

Članak 288. mijenja se i glasi:

»U postupku određivanja ovrhe javnog bilježnika kao povjerenika suda na temelju vjerodostojne isprave primjenjuju se odredbe ovoga Zakona o određivanju ovrhe na temelju vjerodostojne isprave i pravnim lijekovima protiv rješenja o ovrsi na temelju takve isprave.«.

Članak 18.

Članak 289. mijenja se i glasi:

»(1) Za obavljanje poslova u postupku ovrhe na temelju vjerodostojne isprave javni bilježnici imaju pravo na naknadu, osim ako ovim Zakonom nije drugačije propisano.

(2) Naknada koju ovrhovoditelj plati javnom bilježniku dio je troška ovrhe.

(3) Za određivanje ovrhe prema odredbama ovoga dijela Zakona ne plaća se sudska pristojba.

(4) Za provedbu ovrhe u smislu odredaba članka 285. ovoga Zakona plaća se sudska pristojba.«.

Članak 19.

Članak 290. mijenja se i glasi:

»(1) Na osiguranje tražbine prema ovom dijelu Zakona na odgovarajući se način primjenjuju odredbe ovoga Zakona o ovrsi radi ostvarenja tražbine.

(2) Na osiguranje tražbine ne primjenjuju se odredbe ovoga Zakona o nedopuštenosti ovrhe na nekretnini iz članka 80.b ovoga Zakona.

(3) Sud će prijedlog za ovrhu na nekretnini odbiti ako se ovrha traži radi namirenja osigurane tražbine koja ne prelazi iznos glavnice od 40.000,00 kn, bez obzira na zabilježbu ovršivosti tražbine u zemljišnim knjigama i drugim javnim očeviđnicima.«.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 20.

(1) Postupci pokrenuti prije stupanja na snagu ovoga Zakona dovršit će se primjenom odredbi Ovršnog zakona (»Narodne novine«, br. 112/12., 25/13., 93/14., 55/16. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske i 73/17.).

(2) Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, odredbe članka 1., 5., 9., 10. i 11. ovoga Zakona primjenjuju se na sve postupke koji su u tijeku.

(3) Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, odredbe članka 7. ovoga Zakona primjenjuju se na sve postupke koji su u tijeku, s tim da se rok iz članka 7. ovoga Zakona računa od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 21.

(1) Ministar nadležan za poslove pravosuđa donijet će u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona pravilnik iz članka 2. stavka 2. ovoga Zakona.

(2) Ministar nadležan za poslove pravosuđa donijet će Odluku iz članka 4. ovoga Zakona kad se za to ispune tehnički uvjeti.

(3) Ministar nadležan za poslove pravosuđa donijet će u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona pravilnik iz članka 4. ovoga Zakona.

(4) Dok se ne ispune uvjeti za podnošenje prijedloga za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave električkim putem na propisanom obrascu javnim bilježnicima, podnošenje prijedloga za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave obavlja se prema odredbama Ovršnog zakona (»Narodne novine«, br. 112/12., 25/13., 93/14., 55/16. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske i 73/17.).

(5) Do stupanja na snagu pravilnika iz članka 4. ovoga Zakona prijedlog za ovrhu na temelju ovršne isprave podnosi se prema odredbama Ovršnog zakona (»Narodne novine«, br. 112/12., 25/13. 93/14., 55/16. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske i 73/17.).

(6) Pravilnik o nagradama i naknadi troškova javnih bilježnika u ovršnom postupku (»Narodne novine«, br. 8/11., 112/12. i 114/12.) ostaje na snazi do stupanja na snagu podzakonskih propisa donesenih na temelju ovoga Zakona.

(7) Vlada Republike Hrvatske može u posebnim okolnostima uslijed proglašenja epidemije bolesti COVID-19 uzrokovane virusom SARS-CoV-2 donijeti odluku da se zastaje s provođenjem ovršnih postupaka, najdulje na rok od šest mjeseci. Navedenom odlukom Vlada Republike Hrvatske propisat će na koje će se ovršne postupke, postupke provedbe ovrhe na novčanoj tražbini po računima koje provodi Financijska agencija i provedbe ovrhe na plaći i drugim stalnim novčanim primanjima odluka primjenjivati.

Članak 22.

Ovaj Zakon stupa na snagu prvoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 022-03/20-01/132
Zagreb, 27. studenoga 2020.